Budapest, 1899. Negyedik évfolyam. 242. szám. Szombat, szeptember 2.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, ½ évre 7 frt, ¼ évre 3 frt 50 kr., egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Chlumetzky.

Budapest, szeptember 1.

(K.) A *Neues Wiener Journal* ma reggel legtöbbet tudott a bécsi lapok közül. Már tudta, hogy báró Chlumetzky elutazott Bécsből. De nem tudta megmondani, hová. Ismeretlen helyre, mondta cikkében. Most már az a hely nem ismeretlen. Chlumetzky Rátótra utazott, hogy a magyar miniszterelnökkel tanácskozzék. S ha idáig csehek és németek nem igen voltak vele tisztában, hogy miért hivatta az uralkodó Chlumetzkyt Ischlbe, a rátóti ut annyit mindenesetre tisztáz, hogy az ischli audiencia fontosságban tulnött a politikusok szokásos meghallgatásánál. Mert ha az uralkodó csak az osztrák ellenzékkel való kiegyenlités keresését kötötte volna a Chlumetzky lelkére s csak a delegáció tagjainak akadálytalan megválasztása érdekében kérte volna közbenjárását, a báró ur aligha utazik Rátótra. Azt elvégezhette volna odahaza, ha ugyan egyáltalán lehet ott még valamit végezni. De Chlumetzky még alig próbált a német pártokkal érintkezni s első utja a magyar miniszterelnök rezidenciaja felé vitte. Megbizást kellett tehát kapnia Ischlben, mely feltünően hasonlit a Széll Kálmánnak jutott megbizáshoz, amikor a pártok már öt tekinthették a dezignált miniszterelnöknek. S a Chlumetzky esetében még sokkal világosabb a dolog. Nem lehet ugyanis föltenni, hogy ezekben a kritikus órákban éppen Chlumetzky tárgyalhasson a magyar miniszterelnökkel, ha Ausztria kormányzása még a Thun vállain nyugodnék. A cim lehet már csak az övé, a munkát már Chlumetzkynek kell végeznie. S aki most Ausztria nevében Rátóton időzik, minden kétségen felül dezignált miniszterelnök, aki tisztába akar jönni mindennel, mielött elhatározó lépésre szánja el magát. Azért kereste fel első sorban a magyar miniszterelnököt.

Ugy tetszik tehát, hogy elkövetkezett a Thun estéje. Kevesen fogják sajnálni, ha máskülönben igazságtalanság is volna benne látni Ausztria összeomlásának okozóját. De az is bizonyos, hogy balkézzel fogta a kormánygyeplöt s nem tudott hozzá, hogy Ausztria kocsiját kivigye a mocsárból. Ha a tizennegyedik paragrafus nincsen, amibe belekapaszkodjék, ő maga is régen lebukott volna a bakról. Sajnálni tehát nincs is ok. Igaz ugyan, hogy akik a kátyuban is elég jól érzik magukat, ma is biztatják, hogy kapaszkodjék csak tovább a tizennegyedik paragrafusba és csináljon meg vele mindent, mig valami kedvező véletlen ki nem segiti a a bajból. De másoknak is van beleszólásuk. S ezek a mások hovatovább elunhatták a dolgot, hogy mindent és mindent az a bizonyos paragrafus pótoljon. El is lehet azt unni. S hogy keresve-keresik már a férfiut, aki a kháoszba végre valami kis rendet hozzon, az minket bánthat legkevésbé, magyarokat. Csak találják is meg. Kezdettől fogva kerestük a találkozást az alkotmányos Ausztriával s csöppet sem voltunk elragadtatva, hogy Thun nem tudta előteremteni. Azt hiszik, hogy Chlumetzky elö tudja majd teremteni? Bár igazuk volna. Hiszen nekünk a rátóti vendég már azért a csöpp reménységért is kedves, mert az uralkodó olyannak nézi, aki talán a bomlott Ausztriával meg tudja találtatni a jobbik eszét. Ha ezt a reménységet be is tudja váltani, a magyar nemzet szivéről is nagy követ emel le. Mert nincs nekünk gyönyörüségünk benne, hogy Ausztria szétzüllik és esztendők óta csak azért nem örjöng már, mert ráadták a kényszerzubbonyt. Elvégre, az utolsó ember sem szereti, hogy akivel mindennap kezet kell fognia, ilyen kellemetlen zubbonyt viseljen. S a nemzetek sincsenek vele másképpen.

A magyar nemzet tehát szivesen látná a Chlumetzky-kormányt, már csak a reménységért is, hogy Ausztriának meghozza a rendet. De hogy ez a magyar szimpátia elégséges volna, ki merné azt állitani? Egyéb kellene hozzá, hogy a Chlumetzky vállalkozását siker koronázhassa. S éppen ez az egyéb nem akar mutatkozni. Az ischli audiencia az osztrák pártokban nem keltett olyan érzéseket, amelyek biztatóknak volnának nevezhetők. A német pártok elbujnak a szkepszis mögé, a csehek pedig csupa idegességből majdnem tajtékoznak. A németek nem hisznek, a cseheket maga a kisérlet is kihozza a sodrukból. Itt is, ott is riasztva szólnak a vállalkozás elé. S akiket meg kellene nyugtatnia, már a puszta közeledésére is nyugtalankodni kezdenek Chlumetzkynek. Nem akar olyan semleges pont mutatkozni, ahonnan a dezignált békitő nyugodtan szólhatna legalább a pörös atyafiakhoz. Inkább ugy tetszik, hogy gyülöletessé lesz, csak mert békitő szándékkal közeledik. Ilyen körülmények közt pedig szabad-e hinni, hogy Chlumetzkynek sikerülni fog a rend helyreállitása? Nem igen. Az uralkodó kétségtelenül jól választotta meg a körülményekhez képest, hogy kit küldjön ki békitőnek; mert Chlumetzky mindenkor a béke s a kiegyenlités embere volt és meg is van a kellő tekintélye, hogy a legkényesebb megbizásnak is érvényt tudjon szerezni. De mi haszna? Anya nem szült halandót, aki el tudjon választani verekedőket, ha azok ugy érzik, hogy még nem verték el eléggé egymást. Szétválasztani csak azokat lehet, akik már elfáradtak. Hát még összebékiteni!

TÁRCA.

Az igazság.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Hock János.*

A nyáron müvészi tanulmányutra indultam s bejártam Bretagnet.

Szeretem ezt a földet, amelynek kopár, sziklás partvidéke örökös harcban áll a tengerrel.

Szomoru, elhagyatott vidék ez. Leégett, avar mezőség, buckás domboldalak, amelyeknek szirtes partjait ezredévek óta csapkodják már az Oceán hullámai. Tépik, szaggatják, sziklaüreges sebeket vájnak testében, de azért megáll mozdulatlan fenséggel, mint a hogy megáll a történelmi idők központjában az *Igazság*, amelyet egy-egy pillanatra elborithat, *de soha el nem moshat a hazugságoknak egekre törő dagálya sem.*

Itt, a föld a nélkülözés, a nyomor! Nem terem meg rajta más, csak a *lande*. Ez az apró, sárga virágu tövises bozót, a breton partoknak egyetlen disze és ékessége. Belepi a sziklás partszegélyt, hogy folyton emlékeztesse az embert a biblia szavaival megátkozott földre:

— Tövist és bojtorjánt fog teremni neked a föld, mig vissza nem térsz a porba, amelyből alkottattál!

Az ő gazdagságuk, az ő életük az Oceán. Itt a tenger az ur. A tenger minden!

Ez adja meg kenyerét a szegény breton halásznak, aki törékeny bárkájával merészen nekivág a haragos hullámoknak s mindennap megbirkózik a halállal az életért. Ott hagyja kunyhóját, mint ahogy kirepül fészkéből az a kőszáli sas is, amelyik jól tudja, hogy leskelődik reá a vadász. De azért bátran szembe száll a veszélylyel, mert különben elpusztulnának pelyhes magzatai. Igy teszi a szeretetnek ösztönéből minden kirándulásával egész életét kockára, nehogy picinyeinek szájában az éhség miatt fogyjon meg a nyál.

Micsoda hősök ezek az egyszerü, tiszta lelkü emberek, akik viharüzött sajkájukban nyugodtan hajtják fejüket pihenésre!? Ez a bátorság az igazi lelkierő, amelyben nincsen se dicsvágy, se kérkedés, csak önfeláldozó önzetlenség, amely — ha kell — elmegy a vértanuságig: a családért, a gyermekekért!

A családi életnek, a szeretetnek, a munkának hősei ők! Ezért nem ismerik a csüggedést, s mig duzzadt vitorláikat tépi a vihar, s rozzant bárkájukat csapkodják a habok, addig az ő szivük derült és nyugodt. Béke lakozik benne! Felemelt homlokkal néznek a csillagok közé. Ott van egy szem, aki tisztán lát és őrködik mindnyájuk felett! Egy szem, akihez most otthon az egész család értük imádkozik!

Ez a bizalom az élő hit sziklájává erősödik szivükben s erre a sziklára épitik föl életüknek összes reménységét. Miért félnének hát a tengertől?! Hiszen a föld a nyomor, a tenger az élet, s aki az Istenben bizik, az könnyen szemébe mosolyoghat még a viharban is a halálnak!

*

Csodálatos, hogy éppen ezen a földön, ahol legerősebb a hit és a szenvedés, itt fog véget érni nemsokára egy ártatlanul megkinzott embernek földi golgothája. Ezt a kinnal és gyötrelemmel teljes emberi drámát sehol sem lehetett volna méltóbban befejezni, mint Bretagneban, amely ország a földi szenvedésekben megpróbált hősöknek és vértanuknak hazája.

Nincs tiszta ember a földön, csak az, aki már megtisztult könnyben, gyászban, kinban! Ám mindezekből bőven kijutott a része neki is, aki négy évig volt élve eltemetve s most már nincs is más célja, mint hogy meggyötört életének árán megváltsa családjának, gyermekeinek becsületét!

Ami annak a szegény breton halásznak a kenyér, az ő neki a becsület. E nélkül elpusztulnának magzatai. Érdemes tehát szembeszállni érette a halállal. S ő szembeszállt ezerszer. Szembeszállt naponként, midőn láztól reszkető testének minden erejét összeszedte, hogy ártatlanságát szemébe kiálthassa egykor a világnak. Elviselte a gyalázatot, hordozta véresre tört lábán a bilincset s midőn elhagyatott börtönében csak a hitvesi szeretet emléke vigasztalta, még azt is megrabolták tőle. Megrágalmazták a hüséges asszonyt, hogy megöljék lelkét is vele. Bizony megváltás lett volna számára a halál s ő mégis megküzdött éveken keresztül, minden gyötrelmes napon, ezzel a csábító gondolattal. Inkább akart élni az örökös kinban, mint megnyugodni egy pillanatnak pusztulásában, mert az a nyugodalom, amely után szive vágyva vágyott, csak őt tehette volna boldoggá, de az ő ártatlan picinyeit megbecstelenitette volna mindörökké. Ember! aki atyai érzéssel ölelted valaha magadhoz szivednek véresöppjét, a te magzatodat, megérted-e a szeretetnek ezt az önfeláldozását, amelynek kimondásához emberi nyelven nincs szavunk többé?! Az Isten ehhez nekünk csak könnyeket adott!

Az ily élet vértanuságához nem elég hősnek lenni. Több kell ahhoz! Tiszta lelkiismeret, amely reménységének horgonyát hittel veti az igazságot osztó Istenbe. Felemelt homlok és nyugodt szív, amely csüggedés nélkül viselheti megkinzott testén még a bilincset is, mert hiszi, hogy van egy szem fölöttünk, amely megszámlálja a mi sóhajainkat, összegyüjti a mi könnyeinket s megfizet egykor érte kinek-kinek az ő érdeme szerint!

E remény nélkül nincs lelkierő s e hit nélkül még az igazságot is elpusztithatná a földön a hazugság. Mert csak a hitben van erő s ha-

Lapunk mai száma tizenhat oldal.

S itt van a bibi. Tisztelet a Chlumetzky ur multjának és tisztelet a jövőjének is, de a faktum az, hogy odaát csehek és németek még nem verték eléggé egymást. Egyik sem érzi magát győzőnek és egyik sem legyőzöttnek. A győző nagylelkűsége s a legyőzött halálos zsibbadtsága még nem találkozik össze a pihenés óhajtásában. Ott még nem ugy verekesznek a csehek és németek, hogy a harmadik örülhessen, hanem ugy, hogy a harmadiknak is verést kelljen kapnia. Ne akarjon tehát közéjük békitő állani. Mert rajta tölti bosszuját mind a kettő. S nagyon félő, a jelek is azt mutatják, hogy ez a sors vár báró Chlumetzkyre is. A békét nem csinálja meg népszerüségével, hanem még ő is veszthet a népszerüségéből. Még most sem értek ugyanis Ausztriában odáig a dolgok, hogy mindenki lesse az uj korszak emberének jöttét, ahogy nálunk lesték. Magyarország szegény ország s mikor talán még keveset vesztett, már akkor is többet kellett siratnia, mint amennyit vesztenie szabad. A magyar pártok tehát mohón siettek az uj korszak embere elé, aki a pusztulás processzusát megakaszsza. De Ausztria gazdagabb. Ő még sokáig tud veszteni a nélkül, hogy a veszteség téritené eszéhez. S ha ott indul el valaki, hogy uj korszak zászlaját lobogtassa, nem találkozik féluton eléje sietö hivekkel, akik várva-várták. Az uj korszak emberének ott le kell ülnie a határon és várni, mig az ő ideje is megjön. Ausztriának pedig egyelőre még mindig van veszteni valója és annak, ugy látszik, el kell vesznie. Csak a romok közül indulnak majd el keresni az uj korszak emberét és az az ember talán már nem is talál menteni valót. Ujra kell esetleg épitenie mindent. De hát azért, ugy lehet, Chlumetzky megpróbálkozik a legnehezebbel és elindul megváltani azokat, akik nem mutatnak sok hajlandóságot a megtérésre . . .

BELFÖLD.

A miniszterelnök Bécsben. *Széll* Kálmán miniszterelnök vasárnap, szeptember 3-ikán több napi tartózkodásra *Bécs*be utazik.

Horánszky beszámolója. *Horánszky* Nándor országgyülési képviselő szeptember 9-ikén választókerületébe Abaujmegyébe utazik, hogy ott a kerület székhelyén, *Szepsi*ben, 10-ikén délelőtt megtartsa beszámolóját. A beszámolóbeszéd iránt a kerületben nagy az érdeklődés, annál is inkább, mert Horánszky Nándor a pártviszonyok megváltozása óta nem volt kerületében.

Vendégek Rátóton. Sok vendég fordul meg mostanság *Rátóton*, ahol *Széll* Kálmán miniszterelnök üdül. Érdekes, sőt szenzációs látogatója a rátóti kastélynak *Chlumetzky*, akinek megérkezését az összes esti lapok jelentik, még a *Pester Lloyd* is. Feltünő, hogy sem a *Budapesti Tudósító*, sem a *Távirati Iroda* nem vesz erről a látogatásról tudomást, de nem is dementálja. *Chlumetzky* váratlan rátóti szézsurja nyomán a legmesszebbmenő politikai kombinációk indultak meg. Miniszterek is fordultak meg mostanság *Rátóton*. Báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter, aki tegnap érkezett Rátótra, ma visszautazott Budapestre. *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter, aki tegnapelőtt óta szintén Rátóton időzött, holnap jön haza a fővárosba.

Az állami alkalmazottak hadgyakorlatai. A katonai szolgálatra bevonuló állami alkalmazottak fizetése dolgában a miniszterelnök átiratot intézett valamennyi minisztériumhoz, amely igy szól:

A hadkötelezettségük teljesitése végett bevonuló állami tisztviselők, altisztek és szolgák szolgálati viszonyainak rendezése tárgyában 1891. és 1892-ben kiadott szabályzatok minisztertanácsi határozat által történt módositásának célja az volt, hogy a póttartalékos állami alkalmazottak a gyakorlatban tapasztalt visszásságok megszüntetése végett nyolc heti katonai kiképeztetés végett való bevonulásuk tartamára *illetményeik élvezetében maradjanak* és a honvédelmi miniszter által hangoztatott azon kivánalom folytán, hogy védkötelezettségből kifolyó *összes kérdésekben* az állami alkalmazottak egyenlő elbánás alá kerüljenek, lett ezen kedvezmény az egyévés önkéntesi, három évi közöshadseregbeli, két évi honvédségi és négy évi haditengerészeti szolgálatra bevonuló állami alkalmazottak katonai szolgálatának nyolc első hetére is kiterjesztve. A szóban forgó minisztertanácsi határozatnak fenti intenciójából folyólag kétségtelen, hogy a minisztertanácsi határozatban használt *fizetések* szó helyett *a tágabb értelmü illetmények* szó értendő és igy a minisztertanácsi határozat az illetmény fogalma alá tartozó lakpénzre is vonatkozik.

KÜLFÖLD.

Anglia és Transvaal. A Pretoriából érkezett legujabb hirek arról tanuskodnak, hogy ott aggodalmasnak tekintik Angolország elhatározottságát, amely biztos háboruval fenyeget és azon iparkodnak, hogy ennek elejét vegyék. A transvaali kormány ugyanis az angol kormányhoz intézett legutóbbi jegyzékében kijelentette, hogy ha Anglia elfogadja ellenjavaslatait, fölosztlatják a törvényhozást és az uj törvényt az uj választás után néhány hét alatt életbeléptetik. A *kormány ezzel el akarja háritani Transvaalról a háborut, amelynek nagyon sulyos következményei* lennének. A kormány egyszersmind azt a nézetét fejezi ki, hogy az a rendelkezés, amelynek értelmében hét esztendei ottlakás szükséges a választói jog megszerzéséhez, teljesen megfelel az uitlanderek szükségletének.

Pretória, szeptember 1.

Krüger elnök ma estére a volksraad mindkét házát zárt ülésre hivta össze Chamberlain legutóbbi táviratának tárgyalására. Reitz miniszter ismertette Transvaal javaslatait, amelyeket az angol ügyvivő utján hivatalos alakban közöltek Chamberlainnel s bejelentette, hogy Chamberlain válasza ugy szólt, hogy ha Transvaal olyan javaslatokat tesz, a minőket vele közöltek, az angol kormány az előterjesztést érdeme szerint veszi fontolóra.

A Dreyfus-pör végtárgyalása.

(Huszonkettedik nap.)

— A *Budapesti Napló* kiküldött tudósitójától. —

Budapest, szeptember 1.

Éppen ma egy éve állott be az a döntő fordulat Dreyfus ügyében, amely aztán a revizió elrendelésére vezetett: *Cavaignac* akkori hadügyminiszternek egy meghitt embere, magasrangu katonatiszt, rájött a *Henry* hamisitására s közölte felfedezését Cavaignac-kal, aki erre fölhatalmazást kért a minisztertanácstól a hamisitó letartóztatására. Tavaly ezen a napon volt *Faure* elnöklete alatt az a minisztertanács, amelyen *Brisson* miniszterelnök erélyesen követelte a Dreyfus-pör revizióját. Hosszas és heves vita után kimondották, hogy az igazságügyminiszter haladéktalanul tegye meg a lépéseket a pör megujitására.

Ugyanazon a napon Cavaignac hadügyminiszter magához rendelte *Henryt* s vallatóra fogta. Jelen volt *Boisdeffre* vezérkari főnök és *Gonse* tábornok is az egy óráig tartó kihallgatáson. A hamisitó mindent tagadott, de aztán ellenmondásokba keveredett s amikor Cavaignac rárivallt:

— Alezredes ur, tiszti becsületszavára mondja meg az igazságot!

Henry meghökkent és bevallotta, hogy azt a levelet, amelyet a hadügyminiszter 1898. junius 7-én a képviselőházban Dreyfus bünösségének kétségtelen bizonyitéka gyanánt felolvasott, *ő hamisitotta.*

Henryt a Mont-Valérien kaszárnyába vitték. A letartóztatás hire egész Párist föllármázta.

---

talmassá lesz még az a leggyengébb ember is az ő élő hitével, amelylyel boldogan tud szenvedni az igazságért!

*

Ott voltam *Rennesben* és láttam szemtől szembe azt a szomoru, sápadt arcu embert, akit társaitól leköpve ölelt szivéhez védőügyvédje e szavakkal:

— Ön e századnak legnagyobb vértanuja!

Láttam s szerettem volna én is hozzá menni, hogy kiaszott kezét szivemhez szoritsam s keresetlen szavakkal mondjam szemébe:

— Testvérem! Én sajnállak és szánlak téged! Csak azért jöttem, hogy lássalak. S ha egy becsületes embernek kézszoritása jól esik neked, tedd kezembe kezedet. Hidd meg, hogy te is csak annyit adsz ezzel nekem, mint amennyit én szeretnék adni neked!

Egy gyötrelmes életnek szenvedése van arcába vésve, s ez a szenvedés még ellenszenves vonásait is megtisztitja.

Ott állt nyugodtan birái előtt. Egy izom se mozdult arcán, midőn vádlói szemlesütve susogták vallomásaikat. Mintha már lelke nem is lett volna e hazugságokkal beszennyezett földön, csupán csak porhüvelye mozogna ugy, hogy itt halottnak ne mondják. Mit törődik ő már az élettel, aki annyira megszokta azt a gondolatot, hogy csak a halálban van vigasztalás?! Életösztönének minden ereje csak egy szóban nyert kifejezést, amelyet hosszu, kinos évek fájdalmaiból gyüjtött össze:

— Ezredesem! Ártatlan vagyok!

Csak egyszer láttam beesett szemében felcsillanni a tüzet, mikor *Mercier* e szavakkal végezte be vallomását:

— Ha ártatlannak hinném önt, megmondanám!

E szavakra felugrott helyéről s hörgő orditása behatsogta a termet:

— Ezt meg is kell tennie! Ez az ön kötelessége!

Ha meghallhatta volna ezt a felkiáltást az egész világ, nem vitatkoznának többé a Dreyfus-ügyről. A keblében tuláradt indulatot tépte ki nyersen az az alázatos katona az ő szivéből s odavágta megvetéssel *Mercier*nek, az ő generálisának arcába.

Mintha valami hideg kéz markolt volna egyszerre mindnyájunk szivébe s a visszaszoritott vér hirtelen fölszökött arcunkba, hogy lángba boritsa azt.

Hatalmas jelenet volt! Erős, drámai és megrázó. Idő kellett hozzá, mig a közönség magához tért. De e kitörésre azután mintha az a nyomott hangulat a teremben egyszerre megkönnyebbült volna. Mindnyájan éreztük egymás gondolatát:

— Ez a szó az, amit vártunk! Ez a hang az, amely áttöri a hazugságot, mint a napsugár a szennyes ködöt! Ilyen hangja csak az igazságnak van!

E pillanat beleégette emlékét lelkembe örökre. Ezt a hangot azóta mindig hallom, s talán nem is tudom elfeledni soha.

De láttam a hatását is. Láttam azt a csodálatos szembesitést, mikor a vádlott arca fényben ragyogott és szeme villámokat szórt. A vádló tanu pedig szemlesütve állott előtte s vértelen arca elsápadt a hazugságtól.

Lelkemre mondom, ha e pillanatban esküdt vagyok, reá tettem volna kezemet a feszületre, hogy nyugodt lelkiismerettel kimondjam:

— Ez az ember igazat mond. Az a másik hazudik! Isten engem ugy segéljen és az Ő szent fia.

*

Minek beszéljek részleteket, mikor e per minden egyes mozzanatáról bőven ellátja tudósitásokkal az egész világot a sajtó?

Én csak saját benyomásaim leirására szoritkozhatom, amiket iparkodtam e teremben az én lelki szemeimmel tisztán meglátni.

Amit pedig én láttam, azokból becsületes és őszinte szivvel merem elmondani, hogy életemnek egyik büszkesége lesz, hogy amikor lelkiismeretem meggyőződését követve, Dreyfus-cikkeimet hazai lapjainkban megindítottam, akkor én egy ártatlanul szenvedő embertársaim mellett tettem nyiltan hitvallást az igazságról.

Még akkor magam sem mertem volna hinni, hogy én is szemtanuja leszek valaha e világra szóló dráma kibonyolitásának.

De a gondviselés kegyelme ezt is megengedte érnem, s én hálás szivvel váltom be igéretemet, midőn sietek beszámolni *az Ő igazságának diadaláról.*

Beszámolok még a per eldöntése előtt, mert én előttem immár kétségtelen, *hogy Dreyfus igazsága győzött.* Ezen semmiféle itélet többé változtatni nem fog, valamint a hajnal hasadását sem akadályozhatják meg azok, akik szemeiket csak azért hunyják be, hogy hirdethessék a sötétséget.

De tudom azt is, hogy ebben a perben Dreyfus igazsága most már nagyon alárendelt jelentőségü kérdés. A felkavart szenvedélyek politikai elhelyezkedése sodorta válság elé Franciaországot s a nagy társadalmi áramlatoknak a Dreyfus-kérdés ma már csak ütköző pontja.

A pervesztes Dreyfus a monarkia győzelme; az elitélt vezérkar pedig a szocializmusnak lesz ujabb térfoglalása. Mert ha a hadsereg hozzáférhetetlenségébe vetett bizalommal romba dől a mai polgári társadalmi rend utolsó védbástyája, akkor a negyedik rend melló fog lépni az ötödik, hogy elfoglalja helyét az uj alapokra épitett államszervezetben.

Franciaországnak minden vezető elméje tisztában van e helyzettel s még azok is látják az igazságot, akik a szenvedély vak gyülöletével küzdenek ellene. Csak a naiv tömeg vitatkozik ma már, hogy vajjon bünös-e, vagy csakugyan ártatlan-e az az ember? Az a romlatlan szivü, hiszékeny közönség, amelyik még azt is elhitte, hogy *Labori* csak azért rendelte meg a lövést, hogy *Dreyfus* iránt szánalmat keltsen.

Walsin-Esterházyt barátai éjnek idején fölkeltették s közölték vele a hamisitás fölfedezését. A bordereau-szállitó egykedvüen csak azt jegyezte meg:

— No, ebből megint csinos botrány lesz!

Akkor még nem tudta, hogy a miniszteriánács ugyanaz nap kirekesztette őt a hadsereg kötelékéből.

De ezzel még nem volt vége tavaly ilyenkor a szenzációknak. Éjféltájban kiszivárgott a hir, hogy *Boisdeffre* vezérkari főnök beadta lemondását. Hajnaltájt pedig észrevették, hogy *Henry* a börtönben *borotvával elmetszette a nyakát és meghalt.*

Ezzel meg volt pecsételve az Ördög-sziget mártirjának a sorsa. Mindjárt másnap kezdték rebesgetni, hogy a bordereau hamisitvány s nemsokára ez is bebizonyosodott.

Azóta kerek egy tucat „okirat"-ról deritették ki, hogy egytől-egyig hamisitványok s egymásután jelentkeztek azok a katonatisztek tanukul Dreyfus ártatlansága mellett, akik azelőtt eskü alatt vallották, hogy ő követte el az árulást.

A mai tárgyaláson is voltak katonatisztek, akik Dreyfus ártatlanságát erősitgették. A legfontosabbak ezek között: *Bernheim* tüzérszázados, *Bruyère* volt tüzérhadnagy, *Hartmann* tüzérőrnagy, *Ducros* őrnagy és *Sebert* tábornok.

Különösen jelentős volt *Bruyère* vallomása, mert abból nyilvánvaló lett, hogy a *canon 120 court* 1894-ben éppenséggel nem volt titok, hiszen hét gyalogsági tiszt is alaposan ismerte azt s hogy egész nyáron kisérleteztek vele. Szó sincs tehát arról, hogy csak a vezérkarhoz beosztott tüzértiszt árulhatta el ezt a titkot.

Sebert tábornok teljesen tisztázta Dreyfust s vallomását ezekkel a szavakkal végezte.

— Nagyon örülök, hogy ennek a haditörvényszéknek, amely olyan bámulatos kitartással fáradozik Dreyfus rehabilitálásán, vallomásommal szolgálatot tehettem.

Hartmann őrnagy tüzetesen kimutatta, hogy a bordereauban fölsorolt okmányok értéktelenek voltak és hogy ezeket már két évvel előbb, 1892-ben a hadügyminisztérium központi levéltárának a kirablásakor több polgári kém kiszolgáltatta a külföldnek.

Ez a vallomás nagy hatással volt a katonai birákra.

Hartmann őrnagy ma nem fejezhette be előadását s *holnap titkos ülésen* fogja bebizonyitani hogy a *Robin-gránátok* titkát nem árulhatta el Dreyfus.

A tárgyalás.

Rennes, szeptember 1.

A tárgyalás azzal kezdődik, hogy az elnök a *Dubreuil* tanuról érkezett hivatalos jelentéseket olvastatja föl. Ezeket a jelentéseket a multkor Labori kérte be.

Dubreuil a tanuk sorompójához lép s megigéri, hogy be fogja mutatni a lóvásárlásokra vonatkozó összes pöriratokat s fölolvassa ellenfelének levelét, amelyben elismeri a tanu tisztességét. A tanu ezután igy folytatja:

— Labori urnak velem szemben tanusitott viselkedését a biróság iránt való tiszteletből nem akarom kvalifikálni. Labori ur gyanus tanut akart belőlem csinálni. Ezzel szemben azt mondom neki, hogy én voltam a legelső ember, aki Dreyfust árulással gyanusithattam. A dolog 1880-ban történt.

Elnök: Ugyan hogyan történt?

Dubreuil: Már akkor beszéltem egy barátommal, akitől a biróság előtt tett valomásomat megerősitő levelet kaptam.

Elnök: De az árulásról mit tud ön? Erre vagyunk kivánciak.

Dubreuil: Szabad a vádlotthoz egy kérdést intéznem?

Elnök: Tessék.

Dubreuil (*Dreyfushoz*): Mikor szünt meg Bodsonékkal való viszonya?

Dreyfus: 1887-ben.

Dubreuil: Bebizonyithatom két tanuval és pedig két inassal (*nagy mozgás*), hogy Dreyfus 1887. év végeig érintkezett Bodsonékkal s hogy a vádlott mindig délután ment a házukba, amikor a férj nem volt otthon. (*Mozgás.*)

Gendron ezredes odakiált valamit, ami azonban a zajban nem hallatszik.

Dreyfus (felháborodva): Méltatlanság személyes dolgokra vonatkozólag *cselédpletykát* hurcolni a biróság elé!

Elnök (a tanuhoz): Igaz. Be kell önnek látnia, hogy az ilyen eljárás helytelen.

Dubreuil szó nélkül kullog vissza a helyére.

(Beaurepaire felsült tanuja.)

Azután Quesnay de Beaurepairenek egy másik tanujára kerül a sor. Ez a tanu:

Germain lovász. Elmondja, hogy 1885-ben lóidomitó volt Mülhausenben, de már régóta lakik Párisban. Ezelőtt tizenhárom évvel, mikor Mülhausenben volt, egy izben a német hadgyakorlat idején két lovat idomitott, amelyet annál a háznál rendeltek, amelynél szolgált. Az egyik ló egy német dragonyos tiszt számára, a másik pedig a kisérője számára volt megrendelve. A tanu később látta ezt a kisérőt, amint egy szomszéd üteghez lovagolt. 1887-ben ujra találkozott ezzel az emberrel a Champs Elyséesn, de akkor hadnagyi egyenruhát viselt. A tanu Timbreville őrnagyra hivatkozik, akivel éppen akkor találkozott s akitől megkérdezte, hogy kicsoda az az ember. Infreville azt felelte neki, hogy Dreyfusnak hivják.

Demange fölolvastatja a Germainre vonatkozó birósági értesitéseket, amelyek szerint Germaint lopás miatt többször elitélték.

Labori: Mikor látta ön Dreyfust hadnagyi egyenruhában a Champs Elyséesn?

Germain: 1887-ben.

Labori: Határozottan tudja ön ezt?

Germain: Egészen határozottan.

Labori: Jól van. Emlékeztetni fogjuk önt erre a dátumra. Már most azt kérdezem öntől, ismeri-e Quesnay de Beaurepairet?

Germain: Nem ismerem.

Labori: Hogyan jutott tehát az ön tudása Ruesnay de Beaurepairehez?

Germain: Meglehet, hogy egy barátomtól tudta meg, akinek elmondtam.

Elnök: (Dreyfushoz): Van-e valami megjegyezni valója?

Dreyfus: Már többször kijelentettem, hogy néhányszor voltam Mühlhausenben szabadságon. Az utolsó két izben a német nagykövetség megtagadta az utlevelet s titokban kellett odautaznom, mert atyám éppen akkor haldoklott, de kijelentem, hogy sohasem voltam jelen valamely német hadgyakorlaton és sohasem voltam együtt Elzászban német tisztel.

Az elnök kérdésére azt mondja *Dreyfus*, hogy Mühlhausenben fivérei lovait használta és nem emlékszik rá, hogy *Kullmann* lovait használta volna, vagy azokon lovagolt volna ki.

(Meghazudtolt tanu.)

Elnök behivatja *Infreville* őrnagyot, akire Germain hivatkozott, hogy ő nevezte meg neki Dreyfust.

Infreville: Az igaz, hogy Germaint ismerem, lóügyekben többször volt vele dolgom, de minden egyéb, amit Germain mond, *alaptalan hazugság*. (Nagy mozgás.) Egy izben már elmondta ezt a dolgot, de emlékezete cserben hagyta, amikor azt mondja, hogy tőlem tudta meg Dreyfus nevét. 1887-ben még egyáltalában nem ismertem Dreyfust, Germaint pedig 1894-ben láttam először s igy teljességgel ki van zárva, hogy 1887-ben beszéltem vele Dreyfusról.

Elnök behivatja Germaint.

Germain a tanuk sorompójához lép.

Elnök: Infreville őrnagy ur, akire ön hivatkozik, azt állitja, hogy ő sohasem beszélt önnel Dreyfusról. Mit szól ön ehhez?

Germain: Meglehet, kérem, hogy tévedek.

Elnök: Az őrnagy ur azt mondja, hogy 1887-ben egyáltalában nem ismerte Dreyfust s hogy önnel is csak 1894-ben ismerkedett meg.

Germain: Azt azonban mégis határozottan tudom, hogy egy katonatiszttől tudtam meg Dreyfus nevét.

Elnök: De hol van ez a katonatiszt?

Germain: *Nem emlékszem rá.*

(A mühlhauseni manőver.)

A következő tanu **Kullmann**, Andrieux volt rendőrfőnöknek a sógora. Ez a tanu régebben lókereskedő volt s a szóban levő időben egy mühlhauseni bérkocsi-társaság élén volt, amelynél Germain 1885-től 1886-ig szolgált.

Azzal kezdte vallomását, hogy a mondott időben Germain nála szolgált.

Germain könnyelmü ember volt s nagyon rossz hirek voltak róla elterjedve. Ami mai vallomását illeti, azt a leghatározottabban meg kell *cáfolnom*. Ismertem Dreyfust s mondhatom, hogy a hadgyakorlat idején sem az ő számára, sem más számára nem rendeltek nálunk lovat és Germain senkitől sem kapott utasitást, hogy lovakat idomitson.

A tanu ezután elmondja, hogy 1885—1886-ban Mühlhausenben *egyáltalában nem volt tüzérség*. Csak öt év mulva került oda egy ágyuüteg, de ennek az állomása is harmincnyolc kilométernyire van Mühlhausentől.

Demange: Germain azt állitja, hogy Dreyfus már akkor elment a habsheimi lövőgyakorlatra.

Kulmann: *Ez még nagyobb hazugság*, mert a habsheimi mezőn egyáltalában sohasem volt lövőgyakorlat. Hogy ha Germain látott egy francia katonatisztet a német hadgyakorlaton, akkor *az a tiszt csak Sandherr lehetett*. Sandherrel nagyon benső viszonyban voltam. Ez az ember egy pillanatig sem tudott nyugodni s egy izben bizalmasan közölte velem, hogy szeretne a német hadgyakorlaton jelen lenni.

(Beaurepaire kitanitott tanuja.)

Lemonier százados, akit a kormánybiztos idéztetett meg, elmondja, hogy 1893-ban a vezérkarnál volt alkalmazva. Egy izben Dreyfusszel a Vogézekben levő fedező csapatokról beszélt és Dreyfus olyan jól volt róluk tájékozva, hogy bámulatba ejtette a tanut. Dreyfus maga egy izben azt mondta neki, hogy egyszer lovon követte a gyakorló német csapatokat. Dreyfus szabadon mozoghatott Elzászban és ez is bizonyitja, hogy az elzászi hatóságokkal jó viszonyban volt.

Dreyfus: A Vogézek vonalát ismertem, mert a katonai iskolában különösen ezzel a tárgygyal foglalkoztam. Elmondja ezután, hogy az uj utlevélrendszer behozatala óta nem utazhatott szabadon Mühlhausenbe; csak titokban mehetett oda s ottani tartózkodása alatt rejtőznie kellett. Sem hivatalosan, sem félhivatalosan nem követte a német hadgyakorlatokat; meglehet, hogy azt mondta Lemoniernek, hogy néha látott két-három német ezredet Mühlhausen környékén, de azt nem mondhatta neki, hogy a német hadgyakorlatot is látta.

(A Central-fogadó titka.)

Következett **Villon**, lyoni húrgyáros, akire *Quesnay de Beaurepaire* hivatkozott, hogy a berlini Central-fogadó étkezőtermében kihallgatta két porosz tiszt beszélgetését.

Villon elmondja, hogy 1896-ban Berlinbe utazott és az ottani *Central-hotel*ben vett szállást. Az ebédlőben meghallotta két német tiszt beszélgetését. A tiszteket egy ajtófüggöny választotta el tőle, ugy, hogy a tisztek őt nem láthatták, de a tanu jól hallhatta az ő beszélgetésüket. A tisztek előbb németül, azután franciául beszéltek s beszédjük a Németországnak kiszolgáltatott okmányokról folyt. Az egyik tiszt azt mondta, hogy mégis borzasztó látni, hogy a francia

---

De *Drumont*-ék és *Rochefort*-ék nem igy gondolkoznak! S nem igy gondolkoznak velük százezeren, akik egy ujabb rendszer virradásától várják érvényesülésüket és boldogulásukat. Azt hiszik, hogy joguk van önző reményeikért feláldozni egy családnak boldogságát, egy embernek becsületét! Azt hiszik, hogy egy nemzetnek jövő nagyságát csalásra, okmányhamisitásra, gazságokra is felépithetik!

Kiállnak szemérmetlenül a fórumra, hogy alakiságokkal fojtsák meg a lényeget, hazugságokkal az igazságot. A bünös cinkosok tábornoka pedig kimondja a vezető szót:

— Fel az utolsó harcra. Inog már minden. Csak egy lökés még, s porba dől a rendszer. Hadd érjék a vihar. Időt kell nyernünk minden áron. Velem jertek tehát és menjünk tovább, egy utolsó hazugságot hörögve. Reátaposva, megrugdosva azt, akit megkinoztunk. Ne hallgassatok gyermek-érzékenységgel arra a belső nyugtalanságra, amit lelkiismeretnek neveznek a gyávák. Hadd lássuk, hol van az az Isten, akiről annyit mesélnek az igazság buta védői!?

És az az Isten majd ott lesz! Ott lesz és összeomlik mindaz, ami hazugságokra van fölépitve, mert soha ennyi bünt és gonoszságot emberek még együttvéve el nem követtek, mint ebben a vétkes, szivtelen cinkosságban.

Az az ország pedig, amit egy letiport ártatlanságra akarnak fölépiteni hazugságokból, nem az Istennek, hanem Beliálnak országa lesz, ahol vértől fog gőzölögni a föld, mert az igazságtalanul kiontott vér mindig bosszuért kiáltott fel az égre.

Ki nem látja már is e dolgokban az Isten kezét?! Én látom s jövő cikkemben a Dreyfus-perből meritett adatokkal fogom bebizonyitani, hogy nem az ostoba véletlenség, hanem egy örök erkölcsi rend intézi törvényszerüleg a nemzetek sorsát, s jaj annak a népnek, aki fel nem ismeri világokat megreszkettető utjában az igazságot!

vezérkar tisztjei eladják hazájukat. A beszélgetés még tovább folyt és a tanu ennek folyamán *Dreyfus* nevét is hallotta emliteni.

Demange: Mikor volt ön Berlinben?

Villon bemutat egy iratot, amely szerint 1893-ban Berlinben volt.

(*Az erről szóló bizonyitvány 1899-ből való.*)

(A lövészeti kézikönyv.)

A következő tanu **Bernheim** tüzérszázados.

Elnök: Ezt a tanut a védők hivatták meg. Miről kivánják kikérdezni?

Demange: Ismerte-e a tanu Esterházyt?

Bernheim 1894-ben ismerkedtem meg vele.

Demange: Hol?

Bernheim: Rouenban, ahol egy barátom házánál tartózkodott.

Demange: Ez alkalommal kéréssel fordult önhöz?

Bernheim: Azt mondta nekem, hogy sokat foglalkozik tüzérségi ügyekkel és többször forditotta a beszédet erre a tárgyra. Később elkérte tőlem a *lövészeti* kézikönyvet. Én azt feleltem neki, hogy ezt a kérését nem teljesithetem a parancsnok engedelme nélkül. Ekkor elkérte tőlem a *tüzérségi lövészabályzatot.* Miután erre vonatkozólag nincsen külön utasitás, odaadtam neki. Esterházy megtartotta ezt a könyvet. Többször kértem tőle, de *a mai napig sem kaptam meg.*

Brugère volt tüzérhadnagy 1894-ben jelen volt a chalonsi táborban tartott lövőgyakorlatokon. Elmondja, hogy tisztek könnyü szerrel nézhették meg közelről a *120 court* jelzésü ágyut, amelynek őrzésére nem adtak ki külön utasitást. A magyarázatokat minden katonatisztnek megadták. Ő több lövőgyakorlaton sok tisztet látott, akik *nem tartoztak a tüzérséghez.* 1894-ben uj lövészeti könyvet osztottak ki. Ezt később az ezred sajtóján sokszorositották és a tisztek és altisztek *akárhány példányt kaphattak belőle.* Más ezredeknél még közkatonák is megkaphatták a lövészeti könyvet, különösen a *rennesi 10. tüzezrednél.* Ő 1894. május 17-én lövészeti könyvének a tartalmát közölte egy gyalogsági tiszttel és a *„société du canon de Paris“* a lövészeti könyvet *szétosztlatta a tagjai között.*

Husz centimért — folytatta a tanu — bárki is vehet egy lövészeti kézikönyvet s annyira nem tekintettem titkosnak, hogy odakölcsönöztem nem egyszer, a nélkül, hogy ezen bárki is fennakadt volna.

(Egyetértés a hadseregben.)

Lerond százados szót kér, mire az elnök előszólitja. Lerond kijelenti, hogy az 1894-iki lövőgyakorlaton ő vezette az üteget és hogy a *canon 120 court*hoz idegen tiszt nem közeledhetett. Ezek az ágyuk különben augusztus elején nem voltak Chalonsban s csak augusztus 16-ikán érkeztek oda:

Brugére: Én májusról beszéltem s nem értem ennek a helyreigazitásnak a célját.

Lerond: Csak azért szóltam, hogy minden kételyt eloszlassak.

Roget tábornok: Elnök ur, szót kérek. Jelentést kell tennem arról, miképpen mondott le Brugére ur. A hadügyminiszternek négy oldalas levelet irt, amelyben a legélesebb szavakkal kelt ki a hadsereg ellen s azt mondta, hogy szégyen gyalázat a francia hadseregben szolgálni.

Brugére tiltakozik Roget állitása ellen s azt mondja, hogy szavai nem feleinek meg a valóságnak és hogy Roget szándékosan elferditette az ő levelét.

Roget: Legalább *ez volt levelének az értelme.* (Nagy mozgás. Gunyos felkiáltások.) Magát a levelet 15 hónap óta nem láttam.

Deloye tábornok kijelenti, hogy Brugére leveléről ő tett jelentést a miniszternek, és hogy a köztársaság elnöke Brugéret elbocsátotta a hadsereg kötelékéből.

Labori a levél felolvasását kivánja.

Elnök: Fel fog olvastatni.

(A lövőgyakorlatok.)

A következő tanu **Carvalho** százados, aki megerősiti, hogy a poitiersi lövőgyakorlatokon nem tartották titokban a Canon 120 courttal tett kisérletet. 1894. április 7-ikétől fogva minden katonatiszt megkaphatta a hidropneumatikus fékező leirását.

Lerond: A tanu a poitiérsi gyakorlatokról beszélt, de tudni fogja, hogy a chalonsi gyakorlatokon egészen másként jártunk el.

Carvalho: Lerond a 120-as ágyut csak a nyeregből látta. Különben a lövészeti kézikönyv minden párisi könyvkereskedésben kapható. (Bemutat a bíróságnak két példányt.)

Labori: fölolvassa Corningue ágens levelét, amelyben azt mondja, 1896-ban ő maga irta le a lövészeti kézikönyv szövegét a német és az olasz attasé számára s igy Dreyfus 1894-ben nem szolgáltathatta ki. Kérdezzék meg Picquarttól, hogy vajjon az 1894-iki vagy 1895-iki kézikönyv másoltatott-e le.

Picquart: Ugy hiszem, az 1895-iki kézikönyvről van szó. *Lauth* azonban közelebbi felvilágositást adhat. Én megkértem volt Deloye tábornokot, hogy küldje a kézikönyvet Versaillesba.

Deloye: Nem tudom, hogy az 1894. vagy 1895-iki kézikönyvről van-e szó. De emlékszem arra, amit Picquart mond.

Lauth: Picquart maga sem tudja már a dolgot. Azzal a Corningue nevü ágenssel *Valdant* századosnak volt dolga.

Labori az ágensek dolgát kezdi feszegetni, mire az **elnök** megtiltja a további vitatkozást.

Labori: *A kényelmetlen kérdéseket elfojtják.*

Carrière kormánybiztos: Szót kérek.

Elnök: *Senki sem fog beszélni.*

Carrière: *Ha a kormány képviselője szót kér, megtagadják tőle.* (Derültség.)

(Egy tábornok Dreyfus mellett.)

Sebert nyugalmazott tábornok a következő tanu.

Mindenekelőtt azon való *mély megindulását fejezi ki, hogy eljöhetett és valamivel hozzájárulhat a borzasztó jogi tévedés jóvátételéhez.* Azután rátér a bordereau tartalmának vizsgálatára s azt mondja, hogy már első olvasására mindenkinek föl kell ismernie, hogy a *bordereau nem származhatott tüzértiszttől.* Tüzértiszt nem mondta volna: *canon 120*, hanem igazi nevén nevezte volna meg: *canon 120 court de campagne.* Tüzértiszt nem beszélt volna hydraulikus fékezőről, mert ez a fékező egyáltalán nem vonatkozhatik a tábori ágyukra. Ezt a fékezőt akkor már régen ismerték. Minden tüzér tudott róla. Másrészt pedig azt hiszem, hogy mindezek a közlések az idegen hatalmaknak egyáltalában nem voltak sem hasznosak, sem érdekesek. Az illető kormányok már azelőtt régen ismerhették a bordereau egész anyagát. Amennyire én visszaemlékezem, a hydropneumatikus fékezővel már 1888-ban is tettek kisérleteket és 1890-ben már együtt volt az összes anyag s csak ezután javasolták ennek az anyagnak reglementszerü elfogadását. Azt merem állitani, hogy valamely hadianyag szerkezetének titkát nem szokták tovább megőrizni, mint az anyag gyártásának időszakáig. Az idegen hatalmak nagyon rövid idő alatt szokták megtudni a gyártás részleteit.

Ami az egyik okmányt, a Madagaszkárra vonatkozót illeti, azt hiszem, hogy az angol kormányt kivéve, egyetlen külföldi kormány sem érdeklődhetett iránta. A tábori tüzérség lövészeti kézikönyvét illetőleg a tanu már az első pillantásra látta, hogy a bordereau szerzője rosszul irta le a könyv cimét s ebből is csak az látszik, hogy a *bordereaut nem irhatta tüzértiszt*, de másrészt olyan könyv volt ez, amelyhez minden szakbeli tiszt hozzájuthatott. Mindez megerősiti a tanunak azt a meggyőződését, hogy *a bordereaut nem Dreyfus irta*, de megerősitette *Bertillon* rendszere is, amely nem szerzett a francia tudománynak valami nagy dicsőséget. Végül azon való örömét fejezi ki, hogy *Dreyfusnek valahára igazságot fognak szolgáltatni* s fölszólitja a biróságot, hogy állitsa vissza az ország békéjét és egyetértését.

Sebert tábornok elmondja még nézetét *Valerio* százados módszeréről, amely Bertillon elméletét támogatja. Sebert elismeri, hogy Valerio magyarázatai világosak, de sajnálja, hogy ez a tiszt helyesli Bertillon módszerét, amely helytelen. Azután azt mondja, hogy ha a bordereauról lefotografált szók ugy vannak irva, hogy egy szónak látszanak, ez csakis a fotografáló ügyességének tulajdonitható.

Bertillon szót kér.

Az **elnök** nem adja meg neki a szót, hanem előhivatja a következő tanut, *Ducros* őrnagyot, aki Dreyfus-szel különféle tüzérségi telepeken érintkezett.

Ducros őrnagy elmondja, hogyan ismerkedett meg Dreyfusszel. 1891-ben mutatták be őt neki. Azóta többször találkozott vele, de Dreyfus sohasem tette reá a gyanus vagy kiváncsi ember benyomását. Tudtam, hogy különösen a tábori tüzérség iránt érdeklődik s meghivtam őt magamhoz reggelire, hogy erről a tárgyról részletes fölvilágositást adjak neki, megmutatom neki a műhelyt és ami benne történik. Dreyfus nem fogadta el meghivásomat s nem is kereste az alkalmat, hogy engem láthassou, ezután is csak a Boisban, vagy a Boulevardon találkoztam vele. Egyizben azt mondta nekem, hogy a jövendő ágyuról szóló német müvet forditja **franciára a vezérkar** megbizásából. Ekkor ujra meghivtam őt magamhoz, de most sem jött el. Kevéssel letartóztatása előtt az Avenue de l'Opera előtt találkoztam vele s arra a kérdésre, hogy mit csinál, azt felelte nekem, hogy a vezérkar megbizásából a német mozsárágyu rekonstruálásán dolgozik. Arra a kérdésemre, hogy nem tud-e egyéb ujságot, azt felelte, hogy semmit sem tud. Kijelentem tehát, hogy Dreyfus mindig tartózkodó volt s egyáltalán nem igyekezett titkokat megtudni.

Mercier azt kérdezi Ducrostól, hogy mikor beszélt Dreyfus-szel a jövendő ágyuról.

Ducros: Akkor, amikor a vezérkar megbizta, hogy ezt a könyvet franciára forditsa.

Dreyfus: Ez 1894. márciusában volt.

Mercier azt mondja erre, hogy a minisztériumban akkor már tudták, hogy a Ducros-féle ágyut elejtik és a Deport-féle ágyut hozzák be. Dreyfus tehát tudhatta, hogy a Ducros-féle ágyu többé senkit sem érdekelhet.

(Hartmann őrnagy.)

Következik **Hartmann** tüzérségi őrnagy kihallgatása. Hartmann, akit a védelem kivánságára idéztek meg, azt kérdezi, foglalkozhatik-e a zárt ülésen közölt okiratokkal.

Deloye tábornok ellenzi a tanu kivánságát.

Hartmann erre azt kivánja, hogy a tárgyalást néhány percre zártnak nyilvánitsák.

Az **elnök** felszólitja a tanut, hogy kezdje meg a vallomását, majd a kihallgatás folyamán határozni fognak arról, hogy vallomásának kiegészitése végett zárt ülést tartsanak-e.

Hartmann azt hiszi, hogy a bordereauban a *„120 long“* jelzésü ágyuról van szó, amelylyel Chalonsban a harmadik hadtest tisztjei előtt lőttek. Azután azzal a kérdéssel foglalkozik, milyen tisztek ismerhették 1894-ben a *„120 court“* jelzésü ágyut. Hartmann, akinek vallomása tulnyomóan teknikai természetü, konstatálja, hogy 1891-ben a *„120 court“* jelzésü ágyut csak a tüzérségi hadtesteknél használták és hogy még idegen tisztek is láthatták, ha jelen voltak a hadgyakorlatokon. Konstatálja továbbá, hogy egy tiszt sem szerezhetett preciz ismereteket erről az ágyuról; még a bourgesi piroteknikai iskolának a tisztjei sem, ha nem tartoztak az öntőosztályhoz. Az illető kénytelen lett volna az öntőosztály valamely tisztjéhez fordulni. Általános felvilágositást azonban minden tüzérségi tiszt szerezhetett. Azután a *120 court* jelzésü ágyu szolgálatba állitásáról beszél a tanu és azt mondja, hogy még a vezérkar osztályainak sem voltak abban az időben részletes értesüléseik. A *120 court* jelzésü ágyura vonatkozó szabályzatot minden katonatiszt megszerezhette. 1894-ben a chalonsi táborban *a tüzérséghez nem tartozó tisztek* is megismerhették a *120 court* jelzésü ágyut. A fékezőt 1894-ig csak a bourgesi ágyuöntőosztály tisztjei és a harmadik igazgatóság tisztjei ismerték. Másrészt azonban *bármily fegyvernemü tisztek szerezhettek felvilágositást* a chalonsi hadgyakorlatokon, holott a tüzérségi tisztek, akik ezeken a hadgyakorlatokon nem voltak jelen, kénytelenek lettek volna olyan tisztektől felvilágositást kérni, akik Chalonsban voltak.

A tanu igy fejezi be vallomását:

— Föltéve, hogy a bordereauban a *120 court* jelzésü ágyuról van szó, olyan részletes adatok is vannak benne, amelyeket csakis az öntőosztályban 1889-től 1894-ig szolgált néhány tiszt, vagy a kisérletező bizottságok tisztjei, vagy az igazgatóságok tisztjei ismerhettek. Egyetlen más tiszt sem, még a piroteknikai iskola vagy a vezérkar tisztje sem szerezhetett más uton felvilágositást, mint ugy, hogy a fentnevezett tisztekhez fordult volna.

Hartmann azután utal arra a könnyüségre, melylyel 1894-ben általános felvilágositásokat lehetett szerezni, akár az 1890. előtti időkből származott közlemények segitségével, akár oly közlemények segélyével, melyek például a chalonsi táborban augusztus havában szereztettek. A bordereau szerzője tehát 1894-ben csak oly jegyzéket szolgáltathatott volna ki, melyet már 1890-ben is elkészithetett.

Az ülés ezzel 11 óra 40 perckor véget ért. Holnap *Hartmann* őrnagy folytatja tanuvallomását.

* * *

(Uj tanuk.)

Rennes, szeptember 1.

Két fontos tanut idéztetett meg a védelem. Az egyik *D'Ormescheville* alezredes, aki az 1894-iki tárgyaláson a haditörvényszék előadója volt, és *Brisset* őrnagyot, aki akkor vádlóként szerepelt.

(A kémkedés.)

Páris, szeptember 1.

A kormány elhatározta, hogy a vezérkart *fölmenti a kémkedési ügyek vezetésétől.* A kémkedésre szánt évi *két millió frank* felől még nem történt rendelkezés. A nacionalista lapok hevesen támadják e miatt a kormányt.

(A szindikátus.)

Brüsszel, szeptember 1.

A belga sajtóegyesület föl fogja szólitani *Freycinet* volt hadügyminisztert, nevezze meg azokat az ügynököket, akik neki a belga sajtónak a Dreyfus-

szindikátus által állitólag történt megvesztegetéséről tettek jelentést és a lapokat, amelyeket megvesztegettek. Ha Freycinet e kérés teljesitését megtagadja, a sajtóegyesület intézkedni fog, hogy a belga sajtó minden gyanusitás ellen megóvassék.

Valószinünek tartják, hogy *Gérard* követtől és *Montier* nevü ügynökétől erednek e rágalmak.

(Az összeesküvők.)

Páris, szeptember 1.

Hamorel, a közbiztonsági rendőrség másodfőnöke ma, összefüggésben az összeesküvés ügyével, házkutatásokat tartott Párisban. Hir szerint ezek a házkutatások arra fognak vezetni, hogy a vidéken elfogják egy jelentékeny csoportnak a vezéreit. Rennesben is tartottak ma házkutatásokat az antisemita liga titkáránál és egy kapitánynál a Place de Sct. Annen és ez alkalommal sok iratot foglaltak le, amelyeknek fontossága még nincs megállapitva.

A minisztertanácsban Galliffet hadügyminiszter közölte, hogy tekintettel a tifózus láz föllépésére az 5. és 8. hadtest hadgyakorlatai elmaradnak és helyettük helyőrségi gyakorlatokat tartanak.

Páris, szeptember 1.

A mai minisztertanács még nem állapitotta meg az állami törvényszék egybehivásának időpontját, mert az erre vonatkozó határozathozatal előtt megvárják a főügyész végleges jelentését. Ez a jelentés hétfőn vagy kedden készül el. Azt mondják, hogy az állami törvényszéket rövid időn belül egybehivják, de ez valószinüleg nem fogja maga után vonni a képviselőház egybehivását.

Páris, szeptember 1.

Richard érsek személyesen interveniált *Waldeck-Rousseau* miniszterelnöknél *Guerin* és társai érdekében, hogy mindent kisértsenek meg a békés megoldásra.

(Henry öngyilkosságának évfordulója.)

Páris, szeptember 1.

Ma volt évfordulója *Henry* ezredes öngyilkosságának. *Poignyban* csöndes mise volt, amelyet Henry lelkeüdvéért özvegye szolgáltatott. A templomban az özvegyen kivül igen sokan voltak.

* * *

Forzinetti vallomása.

A védelem egyik legerősebb és legrokonszenvesebb tanuja volt *Forzinetti* őrnagy, fogházigazgató, akinek tegnapi vallomása teljesen szétoszlatta azt a mesét, amely a Lebrun-Renault és Dreyfus közt lefolyt beszélgetéshez füződött. Miután *Lebrun* és mások azon erőlködtek, hogy Dreyfus állitólag beismerő vallomását elhitessék a bírósággal, *Demange* védő kérelmére *Jouaust* elönk behivatta *Forzinetti*t.

Jouaust elnök (Demangehoz): Mely pontokra nézve óhajtja ön Forzinetti kihallgatását?

Demange: A semmitőszéknél azt kérdezték Forzinetti őrnagytól, vajjon tud-e valami oly dolgokról, amelyek Dreyfus lefokozása után történtek és különösen arra a beszélgetésre vonatkozólag, amelyet Lebrun-Renault-val 1897-ben folytatott.

Forzinetti őrnagy: 1897. novemberében találhoztam Lebrun-Renault kapitánynyal és kérdeztem tőlem, igaz-e, hogy Dreyfus előtte beismerő vallomást tett. Azt válaszolta, hogy Dreyfus sohasem tett előtte beismerő vallomást, ellenkezőleg folyvást ártatlanságát erősitette. Lebrun-Renault azt mondta nekem: Engemet is nagyon sokat faggattak, mert beidéztek a hadügyminisztériumba, sőt a köztársaság elnöke elé is, ahol kijelentettem, hogy Dreyfus előttem sohasem tett beismerő vallomást. Később a Zola-pörben a bíróság elnöke nem engedte meg, hogy Laborinak arra a kérdésére válaszoljak, vajjon van-e tudomásom arról, hogy Dreyfus beismerő vallomást tett. Künn a folyosón, ahol a tanuk szoktak csoportosulni, találkoztam Lebrun-Renault századossal. A *Temps* egy cikkére célozva, amely reprodukálta *Chaulin-Servinière* interviewját, azt mondtam neki:

— Lebrun-Renault kapitány, Ön előttem sohasem tett említést Dreyfus beismerő vallomásáról. Igaz-e az, hogy ön Servinièrenek azt mondotta, hogy nekem is szólt Dreyfus beismerő nyilatkozatáról, hiszen ön nekem abszolute semmit sem mondott olyasmit, ami Dreyfusra vonatkozott.

Lebrun-Renault nem szólt.

Ez még jobban felingerelt. Megragadtam karját s azt mondtam neki:

— Ha igazak azok a nyilatkozatok, amelyeket önnek a szájába adtak, *akkor ön egy alávaló hazug ember.*

Gonse tábornok is tanuja volt e jelenetnek.

Demange (az elnökhöz): Kérem elnök ur, tudakolja meg *Forzinetti* urtól, mint viselkedett Dreyfus százados a Cherche-Midi fogházban?

Forzinetti: Mielőtt e kérdésre válaszolnék, *D'Attel* kapitányról szeretnék beszélni, akit igen jól ismertem. Azt állitják róla, hogy neki is bevallotta Dreyfus a terhére rótt bünt. Igen bizalmas barátom volt D'Attel, Algirban parancsnokságom alatt szolgált. Gyakran nálam ebédelt és később sokszor találkoztunk Párisban, ahol a vezérkarnál volt beosztva. Gyakran beszélgettünk Dreyfus elitéléséről, de sohasem mondotta nekem D'Attel, hogy hallotta Dreyfus beismerő nyilatkozatát. D'Attel hidegvérü, kimért jellemü, kiválóan értelmes katona volt. Meggyőződésem, hogy ha D'Attel tudott volna valamit Dreyfus beismeréséről, biztosan jelentést tett volna róla főnökének.

Jouaust elnök: Tiltakozott D'Attel kapitány ön előtt a beismerési jelenet ellen?

Forzinetti: Ha D'Attel beismerésnek vette volna Dreyfus szavait, bizonyára szólt volna nekem róla és iparkodott volna engem Dreyfusról vallott tévedésemről felvilágositani.

Elnök: Mondta-e önnek, hogy Dreyfus nem tett beismerő vallomást és hogy az erről elterjedt hirek hamisak?

Forzinetti: Nem, ezt nem mondta.

Roget tábornok szót kér.

Forzinetti folytatja vallomását. 1894. október 14-ikén közölte velem a hadügyminiszter, hogy másnap reggel 7 órakor egy magasabb vezérkari tiszt fog megjelenni a Cherche-Midi fogházban. A jelzett órában *d'Aboville* ezredes egy szolgálati levelet nyujtott át, amelyből megtudtam, hogy a délelőtt folyamán a Cherche-Midi fogházba hozzák Dreyfus Alfréd vezérkari századost, akit a hazaárulás vádja terhel. D'Aboville ezredes becsületszavamat követelte, hogy a miniszter minden parancsát teljesiteni fogom. Dreyfusnek a legszigorubb őrizet alatt kellett lennie, nem szabad szobájából távoznia, sem borotválkoznia, sem mással borotváltatnia magát, se tintát, se tollat, se iróntot nem szabad kapnia és az elitéltek kosztja jár ki számára.

Jouaust ezredes: Azt hiszem, mindezt mellőzhette volna és inkább azt mondaná meg, mint viselkedett a fogoly a börtönben?

Forzinetti: Az elitéltek rendes kosztját kellett kapnia, de az én megjegyzésemre ettől a rendszabálytól elállottak. D'Aboville ezredes maga jelölte ki a szobát Dreyfus számára. Meghagyta nekem, hogy a kapitány elfogatását se a fogházépületben, se künn nem szabad megtudnia senkinek. Ne beszéljek erről senkinek és biztositsam az elnök urat, hogy szigoruan megfeleltem az utasitásoknak. Déltájt hozták be Dreyfust egy bérkocsin. Polgári ruhát viselt. Henry ezredes és a biztonsági szolgálat egy ügynöke kisérte őt. Henry átadta nekem a miniszter által aláirt elfogatási parancsot.

Jouaust elnök: A védelem a fogoly viselkedését s nyilatkozatait szeretné tudni és azokat a következtetéseket, amelyeket ön azokból levonhatott.

Forzinetti: Folyvást ártatlanságát hangoztatta. D'Aboville őrnagy meghagyta, hogy a párisi katonai kormányzó előtt ne beszéljek Dreyfus elfogatásáról. Október 18-án mindazonáltal azt mondottam a párisi kormányzónak, hogy államfogolyom van. A kormányzó igy válaszolt: Ha barátom nem volna, hát becsukatnám két hónapra, mert parancsom nélkül egy foglyot vett föl. Azt feleltem neki, hogy engem a miniszter egy elfogatási parancsa fedez. 18-án Du Paty de Clam megjelent a Cherche-Midi fogházban, felmutatva a miniszter parancsát, amelynél fogva a nap bármely órájában szabadon bemehet Dreyfus szobájába. Most is Dreyfusszel kivánt beszélni. Miután bement hozzá, különböző irásokat mutatott a fogolynak, az irott oldalak többi részeit kezeivel eltakarva.

— Az ön irása ez? kérdezte a foglyot.

Dreyfus folyvást tagadólag válaszolt.

— Nem, ez nem az én irásom.

Október 23-án nagyon aggódni kezdtem Dreyfus állapotán. Irtam a hadügyminiszternek, mentsen föl felelősségteljes megbizásom alól és hogy értesiteni szeretném a helyzetről. Másnap ujra *Boisdeffre* és én elmentünk a miniszterhez. Mialatt az előszobában várakoztunk, *Boisdeffre* igy szólt hozzám:

— Forzinetti, ön már régi fogházigazgató. Mi az ön nézete Dreyfusról?

— Tábornok ur, ha ön nem intézte volna hozzám ezt a kérdést, bizonyára nem mertem volna véleményemet kifejezni. Abban a pillanatban azonban, amidőn ön tudni óhajtja nézetemet, azt mondom önnek: Dreyfus ártatlan.

Ebben a pillanatban a hadügyminiszter behivta Boisdeffre tábornokot. Én kint maradtam. Midőn Boisdeffre tábornok ismét kijött, bosszusan felém fordult e szavakkal:

— A miniszter ma este unokahuga lakodalmára utazik. Hétfőn visszatér. Szabad kezet hagyott számomra. Maradjon csak Dreyfus az ön felügyelete alatt. Addig majd csak kivágja magát az afférból. Boisdeffre tábornok e szavaiból azt következtettem, hogy Boisdeffre nem helyesli a Dreyfus ellen meginditott eljárást és elfogatásában semmi része sem volt. Utasitott, hogy vizsgáltassam meg. Boisdeffre parancsára Dreyfust titokban megvizsgáltattam Ramau du Noe dr. által, miután becsületszavát vettem, hogy nem árulja el a fogoly ittlétét senkinek. Az orvos csillapitó szereket rendelt és ajánlotta, hogy folyvást tartsuk szemmel.

Demange: Nem kérdezte-e du Paty de Clam Forzinetti urtól, nincs-e egy eléggé erősen vetitő lámpa, hogy meglepjék vele Dreyfust és zavarba ejtsék?

Forzinetti: De igen. Du Patty kérdezte, hogy nem léphet-e halkan a szobába és nincs-e egy erősen vetitő lámpám, hogy megvilágithassa egy erős fénysugárral a fogoly arcát és ilyképpen zavarba ejtse. Azt feleltem neki, hogy a szoba ily kisérletre nem alkalmas és ilyen lámpám nincs is. Végre csodálkozásomat fejeztem ki, hogy ily módon kiván eljárni.

Demange: Mily nyilatkozatokat tett Dreyfus és hogy viselkedett elitélése után?

Forzinetti: A szobájában vártam reá, amikor az elitélés után visszatért. Megpillantva engem igy szólt:

— Egyetlen bünöm, hogy zsidó vagyok. Miért nem kértem elbocsátásomat, amikor családom kivánta.

Aztán kétségbeesetten ledőlt a székére. Én tőlem telhető módon vigasztalni próbáltam és hajnali három óráig maradtam nála.

Jouaust elnök: Gondolt-e Dreyfus öngyilkosságra?

Forzinetti: A hadbiróság itéletének felolvasása után fegyvert kért és Menetrier ügynök nagy nehezen tudta csak megakadályozni, hogy Dreyfus nem rohant fejével a falnak. Este megint kért egy fegyvert. Mindent elkövettem, hogy megvigasztaljam.

Demange: Elmondhat-e Forzinetti ur egyet-mást du Patynak Dreyfusnél tett látogatásáról?

Forzinetti: Du Paty a miniszter parancsára jött. Nem voltam jelen a vallatásnál, amelynek lefolyásáról csak később egy levél és Dreyfus szóbeli közlése alapján értesültem. Du Paty minden áron beismerő vallomást akart kicsikarni a fogolytól. De nem érte el célját és mindőn elhagyta szobáját, igy szólt Dreyfushöz:

— Ha ön csakugyan ártatlan, akkor ön a század legnagyobb martirja.

Este *Dreyfus* levelet irt a miniszternek és levelét du Paty látogatására célozva igy végezte:

— Ha elvittek innen, keressék a bünöst.

Beauvais biró: Nem mondta el önnek Dreyfus, hogy szeretné, ha a miniszternek javasolnák, hogy egy évre rendőri felügyelet alatt internálják valahol és ez idő alatt inditsanak behatóbb vizsgálatot.

Forzinetti: De erről is beszélt Dreyfus.

Jouaust elnök: Vádlott, van valami megjegyzése?

Dreyfus: Egyetlenegy. Azt hiszem, hogy a du Paty által vezetett vizsgálat rejtély volt, amelynek nyitjára nem tudtam rátalálni. Du Paty egyre azt kérdezte tőlem:

— Hogy magyarázza ön ezt? Ismeri ön ezt az irást? Közelebbi felvilágositásokat kért tőlem, mire azt válaszoltam:

— E négy fal közt nem adhatok önnek felvilágositást, de egyet tudok, hogy ez nem az én irásom. Akkortájt azt mondtam neki: — Mondja meg a miniszternek, küldjenek engem egy év tartamára valahová és ez idő alatt inditsanak alapos vizsgálatot. És most jön az elitélés napja, amelyre éppen Forzinetti emlékeztetett. Ki kell mondanom, kinek köszönhetem, hogy kötelességemet teljesitettem és hogy öt egész esztendő alatt célom szüntelenül szemem előtt lebegett. Elitélésem után eltökéltem, hogy elemésztem magam. Eltökéltem, hogy a borzasztó kinoknak azt az utját, amelyet egy katonának megtennie kell, ha letépik egyenruhájáról a disz jelvényeit, nem fogom megtenni. Elmondhatom most, hogy Dreyfusné asszony volt az, aki a kötelesség utját megmutatta és azt mondta nekem, hogy ha az ő számára és gyermekei számára ártatlan vagyok, nem szabad visszariadnom a pokoli kinoknak ez utjától sem. Ha tehát, elnök ur, most itt állok, azt feleségemnek köszönhetem.

Forzinetti: Ugy van. Amikor Dreyfus utoljára beszélgetett feleségével, felkiáltott: — Érted és gyermekeimért fölmegyek a Kálvária-hegyre. Ezek Dreyfus saját szavai, amikor feleségét utoljára látta.

HIREK.

Budapest, szeptember 1.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Augusztus 31-én uj előfizetés nyilt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hirek.** *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter e hó 5-ikén, kedden délután 1 órakor kihallgatást tart. — Gróf *Apponyi* Albert tegnap a fővárosban időzött. A gróf alföldi birtokára utazott, honnan a szegedi kiállításra készül.

— **Báró Bánffy Dezső bankelnök.** A *Magyar Értesitő* irja: A Budapesti Bankegyesületnél *Radó* Kálmán halálával megüresedett elnöki állást báró *Bánffy* Dezső főudvarmesternek fogják felajánlani.

— **A boldogtalan királyka.** A régi mese . . . Szomoru szivü királyfiu, aki naphosszant elül a boltives ablak előtt s kibámul a messze zöldelő szántókra, a fehér, békés házakra, ahol megelégedett jobbágyok együgyü boldogsággal örülnek az életnek. A királyfiu pedig egyre szomoru . . .

Natália királyné uj udvarhölgyet hitt meg, *Gyorgyevics* Zanát. A kisasszony meg akarta vigasztalni a szomoru kis királyt s elhatározta, hogy ő hirt visz róla a mamának. Audienciát kért hát Sándor királytól, aki azt izentette vissza, hogy *ő ugyan nagyon boldogtalannak érzi magát* s szeretne egy kicsit sirni valaki előtt, aki az édes anyjához megy, de a politika azt parancsolja most, hogy szoritsa vissza a könnyeit. Majd ha vége lesz az összeesküvők pörének, akkor ir majd levelet. Egy hosszu, bánatos levelet . . .

— **A pápa a Pázmány-egyletnek.** A Pázmány-egylet, a katolikus irók és hirlapirók egyesülete táviratot intézett a pápához, a mire a szent atya apostoli áldását küldte az egyesületnek. Ezt a bécsi nunciatura a következő levélben tudatta az egyesület elnökségével:

Igen tisztelt uram! A levelet, amelyet a Pázmányról nevezett egyesület katolikus irói nevében uraságod és más irók a szent atyához intéztek, tisztemhez képest, sietve a felséges pápa lábaihoz juttattam. Nagy örömmel tudatom uraságoddal, hogy ő szentsége kiváló jó indulattal és a legnagyobb kegyességgel fogadta azt a jámbor érzületet és ragaszkodást, melylyel az egyesület tagjai ugy Szent Péter széke, mint a római pápa személye iránt viseltetnek. Reméli a szent atya, hogy az önök munkája a katolikus ügynek s egyuttal a polgári társadalomnak is nagy hasznára lesz. Koronázza siker örvendetes kezdeményezésüket. S hogy ez óhajukhoz képest teljesüljön, ő szentsége szeretetének zálogául szive mélyéből *apostoli áldását adja* önre és mindazokra a kiváló férfiakra, kik önnel müködnek. Midőn ezt uraságoddal közlöm, egyuttal kifejezést adok nagyrabecsülésemnek. C. *Sebastei érsek*, apostoli nuncius.

— **A szegedi kiállitás.** *Szegedről* táviratozzák: A kiállitás berendezése teljesen kész. Az állatkiállitáson az ország legkitünőbb állatanyaga van képviselve. A szerb kormány a kereskedelmi minisztert a kiállitás tanulmányozására kiküldte és holnap délben a miniszter Szegedre érkezik. A szerb miniszternek megbizatása van arra is, hogy Szerbia részére tenyészállatokat vásároljon.

— **Az uj rektor.** Az egyetemen ma foglalta el hivatalát dr. Ponori *Thewrewk* Emil, az uj rektor. Az egyetemi tanács tegnap tartotta záró értekezletét, amelynek befejeztével dr. *Herczegh* Mihály prorektor átadta az egyetem vezetését utódjának, *Thewrewk* Emilnek. Ma történt meg az egyetem vagyonának, iratainak, rektori és segédhivatalainak átadása a kiküldött bizottság jelenlétében, melynek tagjai voltak: dr. *Breznay* Béla hittudományi és dr. *Fröhlich* Izidor bölcsészetkari dékánok, *Jalsovszky* József alapitványi kezelő, egyetemi gondnok és *Mandák* Dezső, az egyetem kvesztora. Az átadás a legnagyobb rendben történt meg. Az uj rektor egyelőre minden délelőtt fogad a központi egyetem földszintjén levő rektori irodában.

— **Labori köszönete.** A Labori ellen elkövetett merénylet hirére Magyarországból is számosan siettek Labori iránt érzett rokonszenves részvétüket kifejezni. Többek közt a budapesti ügyvédi kamara nevében titkára, *Gyöngyösi* József üdvözölte Laborit, mire válaszul a kamara a következő sorokat kapta:

A személyem iránt tanusitott szeretetükért, fogadják őszinte köszönetem kifejezését. *Labori.*

— **Szerb papi szeminárium.** *Brankovics* szerb patriárka az utóbbi napokban egy egyházi ünnepség alkalmával mondott beszédében azt a nagyfontosságu kijelentést tette, hogy *Karlócán* saját költségén papi szemináriumot állit fel, erre a szükséges telket már megszerezte ugy, hogy a szeminárium uj palotája egy év alatt készen lesz. A magyarországi görög-keleti szerb papnövendékek eddig nem nyertek szemináriumi nevelést, hanem csak oktatást s nem lévén szeminárium, külön-külön laktak magánházaknál.

— **Czecz tábornok beteg.** A magyar szabadságharcnak még élő jeles tábornoka, kinek hazajövetele érdekében az Országos Történelmi Ereklye-Muzeum kezdeményezésére lépéseket tettek, sulyos tüdőgyuladásba esett, ami hosszabb időre lehetetlenné teszi, hogy a szabadsághős hazájába visszatérhessen. Czecz János levelet irt a muzeum őrének *Buenos-Ayresből.*

Betegségem, éveim, — irja levelében — valamint az a tudat, hogy hasznos hazámra nézve ily viszonyok nem lehetek, természetesnek fogja ön előtt, tisztelt uram, feltüntetni azon kijelentésemet, mennyire fáj az érzelem, hogy egyelőre le kell köszönni *egy egész életen át érzett hő vágyról:* hazámat mielőbb látni. De fájdalom, most nem hagyhatom el ezen országot.

Szivem mélyéből hálával adózom azoknak, akik reám gondolva, agg létemre meg akarták szerezni nekem azt az égi örömet, hogy hazámat viszont lássam, — hazámat, melyet ma is oly hőn szeretek, mint midőn szabadságáért küzdöttem. Kérem önt, ezen mély hálámat és köszönetemet a miniszterelnök urnak kifejezni és tolmácsolni mindazoknak, kik repatriációm ügyében érdeklődést mutattak.

Czecz tábornok tegnapelőtt érkezett e levele egy hónap alatt tette meg az utat. Midőn e levelet irta, még nem értesült a miniszterelnök reá vonatkozó határozott intézkedéséről, melyet hivatalos uton e hó folyamán kapott kézhez az ereklyemuzeum s továbbitott Czecz tábornokhoz. A muzeum levele csak szeptember folyamán érkezik Buenos-Ayresbe.

— **Matyosits András.** Egy magyar születésü szerbiai tüzérkapitányt azért küldött ki a szerb kormány a kassai tüzérgyakorlatokra, hogy tegyen jelentést a tapasztalatairól. Matyosits András kapitány elvégezte ott a dolgát, meg is irta kormányának a tapasztalatait. Aztán megirt még egy levelet. Olyan levelet, melyhez kár volna egy betü magyarázatot hozzátenni. Hátha vesztene a nagy értékéből.

„Hadügyminiszter Ur!

A gyakorlatok véget értek és én tanulmányaim eredményét mellékelve küldöm.

Engedje meg azonban miniszter ur annak bejelentését, hogy én, mint magyarországi születésü, bár szerb nemzetiségü katona, sokkal inkább magyarnak érzem magamat, mint szerbnek és elhatároztam, hogy visszamegyek szülőhazám keblére és belépek annak honvédseregébe.

Szerbiára, melyről azt hittem, második hazám lehet egykor, s mely kenyeret és tisztességet adott nekem, mindenkor hálás szivvel fogok emlékezni, — szülőföldemet, Magyarországot azonban sohasem helyettesitheti szivemben.

Meggyőződtem erről most, hogy visszatértem e földre és ennek következtében kérem önt, hadügyminiszter ur, oldjon fel mielőbb ama kötelékek alól, melyek engemet a vitéz szerb hadsereghez kötöttek eddig."

— **Pótérettségi vizsgálatok.** A fővárosban a *gimnáziumi* pótérettségi vizsgálatok a piarista-rend gimnáziumában lesznek. Az irásbeli vizsgálatok szeptember 4-ikén kezdődnek, a szóbeli vizsgát pedig szeptember 13-ikán tartják. — *A reáliskolai pótérettségi* vizsgálatok a VI. kerületi állami főreáliskolában (Bulyovszky-utca 22. szám) lesznek. Az irásbeli vizsgák itt is szeptember 4-ikén kezdődnek, de a szóbeli vizsga 11-ikén lesz. Jelentkezni szeptember 3-ikáig lehet a piarista-rendi gimnázium, illetőleg a VI. kerületi állami főreáliskola igazgatójánál. A jelentkezésnél be kell adni az okmányokat és a vizsgadijat is le kell fizetni.

— **Utazó kereskedők kegyelete.** A *Magyarországi Utazó Kereskedők Egyesülete* impozáns siremléket emelt volt titkára, dr. *Gutmann* Adolf hamvai fölé a lévai zsidó temetőben. A leleplezés ünnepségére az egyesület részéről Lévára utazott: dr. *Auer* Róbert elnök, *Drucker* Leó, *Gutmann* Zsigmond és *Zerkowitz* Emil igazgatósági tagok, dr. *Gyöngyösi* József, *Fischer* Jakab és *Kisfalvi* Ferenc, *Kabos* Ede főtitkár és dr. *Radvány* Manó titkár. A sirnál *Auer* Róbert elnök magas szányalásu beszédet modott. Ezek az aranyhetük a siremléken — ugymond — csak halványan mondják el, hogy mi voltál te a Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesületének. Magad egy programm voltál s mig téged követhettünk, biztosak voltunk benne, hogy jó uton vagyunk. A te szivedben mindnyájunk szive dobogott, a te lelkedben mindnyájunk lelkesedése lobogott. Amit tettél, annál jobbat mi sohasem tehettünk volna. Tied volt az eszme, a végrehajtás, a siker érdeme talán mindig. A jó szellemünk, a zászlónk és a zászlótartónk voltál egy személyben.

— **Beiratás.** A *Naschitz-féle* nyilvános jelleggel felruházott hat osztályu felsőbb leányiskolában, Andrássy-ut 34., mely nyilvános elemi iskolával és minta-internátussal áll kapcsolatban, naponta folynak a beiratások. Ebben az intézetben, mely állami érvényességü bizonyitványokat ad, e hó 9-én nyilik meg a tanév, 11-én gyászünnepélyt tartanak Erzsébet királyné emlékéra s 12-én megkezdődik az oktatás.

— **Szeptember elseje.** Ez a nap az iskolai beiratások kálváriája. Keserves különösen a fővárosban. Egyébként az utca képe is csupa tudomány után való vágyakozás. Könyvvásárlók, könyvkótyavetyélők, instruktorok, instruktor-jelöltek, tandijfolyamodók — mindegyik külön fejezetet érdemelne — kószálnak az iskolák körül. A szülők, akik a beiratáshoz elkisérték a gyermeküket, bosszankodnak. Valamennyien. Aki beiratta a jövő oszlopát, az dul-ful, mert soká kellett várakoznia, akit pedig visszautasitottak, az szegény tovább is megy a bosszankodásnál. Ami azonban édes-keveset használ, Ime egy kis statisztika a mai derüsen sivár tudományos játékszinről:

Az *V. kerületi állami gimnázium* igen sok szülőt utasitott el első osztályba iratkozó gyermekével. Az elutasitottak átmentek a *VI. kerületi lovag-utcai gimnáziumba*, ahol mindössze csak tizenöt kerületbeli tanulót vehetett föl az igazgató. A többit elutasitotta s előjegyzésbe vette. Az *V. kerületi markó-utcai reáliskola* első osztályába ma már csak öt tanulót vehetett föl az igazgató. A többi jelentkezőt a *VI. kerületi Bulyovszky-utcai reáliskolába* küldték. Végül a *VIII. kerületi állami gimnáziumba* ma csak felsőbb osztályu tanulókat irtak be. Az első osztályosokra csak vasárnap kerül a sor. A *C)* párhuzamos első osztály megnyitása ebben az iskolában már bevégzett dolog. Általában ugy a főigazgatóság, mint a minisztérium szándéka minden tanulót elhelyezni, akinek iskolára van szüksége, mihelyt hivatalos uton értesül az iskolahiányról.

A *felső kereskedelmi* iskolák első osztályai is gyorsan telnek. Ezeknek pótlására azonban célszerüeknek mutatkoztak a polgári iskolák V., VI. osztályai, amelyek a VIII., VII. és II. kerületben eléggé keresettek.

Sok baja van a *belvárosi polgári leányiskolának* is, amely helyszüke miatt nem nyithat párhuzamos osztályokat s azért igen sok jelentkezőt el kell utasitania. A *belvárosi felsőbb leányiskolában* is sok a jelentkező s a tanács az igazgató előterjesztésére tegnapi ülésén elhatározta, hogy az ötödik osztály mellé, ahová igen sokan jelentkeztek már eddig is párhuzamos osztályt nyit. Ennélfogva ebbe az osztályba még fölvesznek leányokat, akik a IV. polgári osztályt jó eredménnyel végezték.

Az *elemi iskolák* egy részében annyi a jelentkező, hogy a tanács kénytelen lesz a párhuzamos osztályokon kivül a váltakozó rendszert is alkalmazni, amely abból áll, hogy a növendékek csoportonként délelőtt és délután is más-más órában fognak iskolába járni.

— **Megőrült katonatiszt.** Kinos eset történt — mint *Stockholmból* jelentik — a tüzérek gyakorló terén. Gyakorlat közben találkoztak *Wennerberg* őrnagy, a trónörökös szárnysegéde és *Stendhal* őrnagy, mind a ketten lovon; kezet fogtak egymással, néhány szót váltottak, majd szivélyes bucsuzkodás után szétváltak. Alig, hogy néhány lépésnyi távolságra voltak egymástól, *Stendhal* őrnagy revolvert rántott elő és *háromszor rálőtt Wennerberg* őrnagyra, akit két lövés balkarján talált; a harmadik eltévesztette a célját. *Wennerberg* galopban vágtatott a közeli üteghez. A lövések zajára nagy tömeg verődött össze, sok tiszt és néhány orvos is. A megsebesült tisztet leemelték lováról, a szántóföldre vitték, megvizsgálták és bekötözték, mire a katonai kórházba szállitották. *Stendhal* őrnagy vagy egy percig nyugodtan ült a lován. Hanem amikor észrevette, hogy az az üteg, amelyhez *Wennerberg* lovagolt, abbahagyta a gyakorlatot, odavágtatott és mintha csak sejtelme se volna a történtekről, azt kérdezte:

— Miért nem folytatják?

Erre aztán sarkantyut adott a lovának és őrült gyorsasággal a városba vágtatott. Körülbelől egy órával az eset után megjelent a tüzérkaszarnyaban, ahol az ezredparancsnoknál, *Brett* ezredesnél jelentkezett, aki már időközben visszatért a gyakorlótérről. *Stendhal* őrnagy csak ennyit mondott:

— Jelentem alássan, hogy rálőttem *Wennerberg* őrnagyra.

— Tudom, — válaszolt az ezredes. — Mi okból tette ezt az őrnagy ur?

— *Wennerberg* őrnagy esztendők óta üldöz — mondá *Stendhal.*

— Hát mit cselekedett ön ellen *Wennerberg?*

— *Hipnotikus módon üldözött és én kötelességemnek tartottam, hogy őt lelőjjem.*

Ezt a mondatot *Stendhal* többször ismételte és minden jel arra mutat, hogy megőrült. A merénylő tiszt különben már egyszer internálva volt egy upszalai gyógyintézetben. Most szellemi állapotának megfigyelése végett a katonai kórházba szállitották.

— **Házasság.** *Richter* Hugó Török-Becséről eljegyezte *Solymos* Ilona kisasszonyt Sopronból.

Szabó Mihály Kun-Félegyházáról eljegyezte sikari *Kovács* Dudikát Kecskeméten.

— **És ön, igazgató ur?** Erre mifelénk, mikor a fogházigazgató belép a cellába s megnézi a neveltjeit, azok katonásan felállanak a kardos, sujtásos fogházgenerális előtt. A mi rabjaink szürke, rövidre nyirott haju rabszolgák. A neuchateli fogházban másként van a dolog. Ott az a nevelési rendszer, hogy embert faragnak a foglyokból, önérzetes, jól nevelt embert, aki nem remeg, ha őrt lát, hanem elszenvedi a megérdemelt büntetését s aztán mint szabad ember ujra kezdi az életet. Ebben a minta-fogházban nem is látni egyetlen-egy uniformist sem, nem csörögnek a kardok s nincs rémes szinezete semminek. Az egész olyan, mintha valami jobbfajta szálloda lenne, melynek minden szobája tele van vendéggel, csak éppen azok a szobák állanak üresen, ahová a fegyelmi vétséget elkövetőket kellene becsukni. A fogházigazgató pedig egy cseppet sem gőgös ember s ilyenformán kezdi a beszélgetést a rabjaival:

— Nos, hát hogy érzi magát?

— Köszönöm — felel a rab. Elég jól. És ön, igazgató ur?!

— **Tragédia a comói tónál.** *Római* lapokban irtóztató sorstragédiáról olvasunk, amelynek áldozata lőn két gyönyörü fiatal élet. *Tremezzóban* a comói tó partján nyaral már évek óta rendesen egy dusgazdag elszászi gyáros, *Bleck* Lajos *Delma* leányával, *Genovéva* és *Erzsébet* nevü két unokájával, *Párisban* élő *Károly* fiának két gyermekével. A két leány tizenöt és tizennyolc éves és minthogy korán vesztették el anyjukat, annál gondosabb és szeretőbb nevelésben részesültek nagyatyjuk és nagynénjük részéről. A minap nagynénjükkel a kertbe mentek, amely a tóba szögellik, — hogy ott megfürödjenek. Amikor a fiatalabbik leány nehány lépést tett a vizben, hirtelen elmerült. Nénje rögtön segitségére sietett, de egy pillanat mulva ugyanaz a sors érte el. A nagynéni rémülten segitségért kiáltott, a vizbe rohant, — de hiába, — ő is elmerült. A kétségbeesett kiáltásra előrohant a nagyatya és a szolgák, akik emberfölötti erőlködések után végre még élve kimenthették a nagynénit, — de a két bájos leány odaveszett. A mentési kisérletek folyamán az agg nagyatyát az izgalmak és a rémület következtében hüdés érte, ugy, hogy alig tudták visszaadni az életnek. Leánya még mindig élet és halál között lebeg. Éppen a szerencsétlenség estéjén érkezett meg Párisból a két áldozatnak atyja, a ki haldokló atyja és haldokló nővére között sirathatta elveszett két gyermekét.

— **Uj tábori pap.** A hadsereg rendeleti lapja közli, hogy a király *Krepler* Gusztáv esztergom-főegyházmegyei áldozópapot és fővárosi hittanárt első osztályu századosi rangban tábori pappá nevezte ki Szerajevóba.

— **Rendelet a pestis ellen.** A kereskedelmi miniszter tegnap rendeletet adott ki az összes közlekedési vállalatoknak, amelyben az Oportóban előfordult pestis-esetekre való tekintettel tudatja, hogy a Portugáliából érkező tárgyakra és árukra nézve is kiterjeszti azt a tilalmat, amely eddig csak az Egyiptomból származó árukra és tárgyakra szólt.

— **Fogmüves.** Az aranymüves olyan nagy ur, hogy néhol müvészetté emelte a mesterségét. Hanem azért sohasem jutott eszébe, hogy az aranymüvész nevet vegye fel. Az a sok kis müfogász azonban, aki eddig hat hétig furta-faragta az olyan fogat, amelyet egy perc alatt ki lehetett volna huzni, sohasem fért meg a bőrébe s tudományos grádust szimulált. Odairta a hatóles táblájára: Dt. N. N. fogorvos. A *D* betü igen nagy volt, a *t* betü igen kicsiny s akinek nem volt elég éles szeme az ilyenféle svindlihez, az bátran doktor N. N. urat sejtett a fogmüves urban. A fogorvosok már évekkel ezelőtt hajszát inditottak ez ellen a visszaélés ellen s sikerült is nekik egyiket-másikat kuruzslás cimén megbüntettetni, hanem azért nagyjában minden ugy maradt, ahogy régen volt s az ál-fogorvosok továbbra is kinozták az emberiséget. Most végre a belügyminiszter is megsokalta a dolgot s elrendelte, hogy ezentul aki nem igazi doktor, az ne merjen sem fogat huzni, sem fogat tömni, hanem maradjon meg a maga mesterségénél s csináljon álfogakat. A *Dt* cimet pedig ezentul nem szabad a fogtechnikusoknak használni, hanem a rikitó cégtáblára csakis a nevet s ezt a szót szabad irni: *fogmüves*. Aki ez ellen a szigoru rendelet ellen vét, annak most már majd a hatóság huzza, ha nem is a fogát, de legalább az üstökét.

— **Lelketlen anya.** *Lőcsé*ről táviratozza tudósitónk, hogy *Bacsa* Anna kolinfalui 15 éves hajadon ujszülött gyermekét megfojtotta s azután a kis holttestet a padláson elrejtette. A dolog kiderült s a bünös anyát letartóztatták.

— **Mulatság a Mátyásföldön.** A mátyásföldi villatulajdonosok holnap, szombaton a mátyásföldi nagyvendéglő termeiben hangversenynyel egybekötött táncmulatságot rendeznek. A hangversenynek az adja meg az érdekességét, hogy közre fog müködni abban *Horváth* Attila, a kitünő zongoramüvész és zeneszerző is.

— **Százezer márka egy életmentőért.** Százezer márkás pályadijat tüztek ki egy életmentő készülékre, amely hajótörés esetén volna használandó. A *Bourgogne* francia hajó katasztrófája alkalmával egy Pollok nevü amerikai házaspár is volt az elsülyedtek között. Ennek a házaspárnak örökösei százezer márkás pályadijat tüztek ki olyan készülékre, amelylyel hasonló katasztrófáknál legalább az utasok életét megmenthetik. Egy new-yorki mentőtársulatot biztak meg az esetleges találmány megvizsgálásával és elfogadásával.

— **Halálozás.** *Bécs*ből táviratozza tudósitónk, hogy ott ma este *Grünfeld* Zsigmond, az udvari Opera magánkorrepetitora meghalt. A jeles zenemüvész negyvenhárom éves volt.

— **A brunóci kastély csodája.** Nyitra vármegyét nagy izgatottságban tartja az a csodálatos esemény, amely Brunócon, az uradalmi kastély kertészlakában ment végbe. A butorok egyszerre csak felfordultak, edények, poharak, üvegek röpködtek a levegőben, mintha csak valami titkos szellemkéz irányitotta volna őket. A titokzatos esetnek több szavahihető tanuja volt: a kastély urnője, özvegy *Ghyczey* Sándorné, a társalkodónője, egy pár szobalány és végül *Vituzar* József mérnök, aki a következőket mondja el az esetről:

A szokatlan jelenség reggel fél kilenckor kezdődött és délig tartott. Pár óráig szünet volt, kettő után ujra kezdődött és sokáig tartott a megmagyarázhatatlan zenebona. Egész délelőtt azt beszélték, hogy földrengés volt, de másutt semmi sem történt, még a kertészlak szomszédos szobáiban sem. A kertészlakban délután magam is ott voltam. Amint a kertész az eseményeket beszéli, *ott előttem egymásután két szék felfordult.* A konyhában az asztalon állt egy üvegflaskó. Ez hirtelen *fölemelkedett és leröpült.* A takaréktüzhelyen 6—7 pléhfedő volt, ezek egymásután egyenkint leröpültek. *Föltették valamennyit s ujra leröpültek.* Egy mosócsöbör magától felborult s a viz kiömlött. *Magam állitottam talpra, de ismét fölfordult.* Az ablak mellett állt egy pad, azon vizzel tele egy bödön. Amint a szobából a konyhába léptem, a *bödön ott előttem a konyha közepére röpült* és a viz a kertésznére ömlött.

Volt a konyha ablakában egy pléhből való ivóedény. Ez is leröpült. Zsinórral odakötöztem az ablakfához és a következő pillanatban a *zsinór elszakadt és a pléhedény ismét a konyha közepén volt.* A kamrából egy üres uborkáshordó egymásután háromszor a konyhába röpült. *Tulis* János, a biró fia, a kamrában egy tüzifa-rakáson ült. A rakás elkezdett mozogni, a fák röpültek s az egyik *sebet ütött Tilus alsó szárán.* A fadarabok *egyenkint röpültek ki a kamra közepére.* A felbontott ágyról beszélgetve, megjegyeztem: — *Furcsa, hogy az asztal könnyebb, mint az ágy és még sem dőlt fel!* Erre az asztal *rögtön feldült.* — *Ejnye, szóltam, most már kiváncsi vagyok, fölkél-e magától?* És az asztal *legott talpra állt.* Kedden reggel *Wiener* Salamon bérlő és *Uholik* József gépész léptek a konyhába s onnan az első szobába. *Egy kalitka, egy szardina-skatulya meg egy kosár röpültek előjük,* mikor pedig megfordultak és távozni akartak, *két kefe a hátába röpült Wiener Salamonnak.* Kedden tul nem igen történt semmi, ugy hogy szombaton nyugodtan költözött vissza a lakásba a kertész és családja.

— **Hajóösszeütközés.** Az északi-tengeri csatornában, mely Amsterdamot az Északi-tengerrel összeköti, a mult éjjel két folyamhajó összeütközött. Az egyik gőzös elsülyedt. Kilenc személy, köztük két nő és négy gyermek a vizbe fult.

— **A Dunáról.** A földmivelésügyi minisztérium vizrajzi osztályába érkezett jelentések szerint a Duna felső szakaszán áradt, alsó folyásán pedig apadt. A mai vizállás a következő: Schärding 145, Passzau 192, Linc 69, Stein — 12, Bécs — 72, Pozsony 156, Komárom 176, Budapest 124 cm. (apadt 1 centiméterrel), Paks 60, Baja 144, Mohács 156, Gombos 212, Ujvidék 137, Zimony 123, Pancsova 82, Bázias 99, Drenkova 97, Orsova 178 centiméter.

— **Körözött betörők.** A bécsi rendőrfőnökség átiratban értesitette a főkapitányságot, hogy Bécsben augusztus 29-ikén ismeretlen tettesek betörést követtek el. Az ellopott tárgyak értéke 2000 forint. A betöréssel két suhancot gyanusitanak, az egyik 25—28 éves középtermetü, szőke bajuszu, a másik 22 éves barna sima arcu.

— **Ős-Budavárában** tegnap pénteken mutatták be az uj szeptemberi müsort. Camille *Ober* a hires francia gommeuse, The *Roberts* amerikai excentriques, a bájos Lios Alfak, a Castagnak és a kifogyhatatlan jókedvő Ganivet, valóságos tapsviharokat arattak. Holnap szombaton karnevalt rendeznek álarcos korzóval, mely a napi müsor befejeztével éjfélkor megindul és reggeli 3 óráig tart.

— **A Dreyfus-per** feszült figyelemmel kisért végtárgyalásáról rennesi táviratok alapján naponta *már a délutáni és esti órákban* részletes tudósitást olvastat fel a *Telefon Hirmondó.* E felolvasások kezdetét mindig a *háromszoros riadójel* tudatja.

(x) **Ha őszül a haja,** vegyen Hair-regenerátort 1 forintért Zoltán B. gyógyszertárában (Budapest, Nagykorona-utca 23.), ettől a haj eredeti szinét visszanyeri.

(x) **Henry-cirkus.** Ritkán történik meg, hogy egy társulat, oly rövid idő alatt kiérdemelje a közönség jóindulatát, mint a Henry cirkusza, aminek legjobb bizonyitéka a folytonos telt ház. Henry igazgató a legnagyobb fáradsággal törekszik a legváltozatosabb müsor előállitására, holott manapság nehéz cirkuszi mutatványokban ujat produkálni. Mind a mellett Henry cirkuszában rendkivülit is talál a közönség. A gazdag müsorhoz még a kitünő kerékpáros Noisetz és az ügyes zenebohócok, Cornelius sorakoznak.

(x) **Katonazene és cigánymuzsika a Hirmondóban.** Holnap (szombaton) este 8 órától 11 óráig felváltva *katonazenét és cigánymuzsikát* közvetit előfizetői szórakoztatására a *Telefon Hirmondó.*

A csehországi hadgyakorlatok.

Reichstadt, szeptember 1.

Ő felsége reggeli hét órától délutáni három óráig folyton a gyakorlaton időzött. A két hadakozó felet eleinte sürü köd födte, amelynek szétfoszlásával hatalmas záporeső támadt, amely még inkább megnehezitette a csapatok mozdulatait. Végül tizenegy óra felé kiderült az idő és az első délutáni órákban ujra sütött a nap. Midőn ő felsége mintegy száz vendéggel a táborban ebédhez ült, ujra szeles eső csapkodta a sátrat. Az uralkodó, a ki ma először lovagolt Matcher nevü pompás barna angol paripáján, nagyon gyakran változtatta a hadgyakorlat területén helyét és élénk érdeklődéssel követte az ütközetek lefolyását előbb a 9. hadtest központjától, Reichstadttól északnyugatra fekvő emelkedésekről, aztán pedig az Eibenberg lábánál, mig végül a nyolc órai nagyon fárasztó ut után Wellnitzen át a kastélyba lovagolt. Ő felségét csak a legzuhogóbb esőben lehetett rávenni, hogy köpönyegét felvegye. A királyt, akit a hadgyakorlatok lefolyása nagyon kielégitett, az egész környék lakossága a legszivélyesebb ovációkban részesitette, melyeket eddig semmi diszonancia sem zavart meg. 10 órától délután 3-ig ezren meg ezren várakoztak a várudvaron, hogy a szeretett uralkodót láthassák. A várudvarba való belovaglásnál az uralkodó oly vidám és jókedvü volt, hogy senki sem vehette rajta észre, hogy nyolc órán keresztül lovagolt az átázott hadgyakorlati területen.

Holnap a lefuvás után ő felsége meg fogja tekinteni *Gabel* városát, ahol fogadására nagy előkészületeket tesznek. Ő felsége előbb — szokás szerint — maga köré fogja gyüjteni a tábornokokat. Az uralkodó még vasárnap is itt marad, hogy résztvegyen a hadgyakorlatoknak a királyi sátorban tartandó megvitatásán, amelyeken különben báró *Beck* táborszernagy, a vezérkar főnöke szokott elnökölni.

Ferenc Ferdinánd főherceg, mint hadtestparancsnok szintén részt fog venni a megbeszélésen. A főherceg tegnap ugyszólván inkognitóban időzött Reichstadtban Hadsegédével együtt leült a piactéren levő vendéglő előtt és gyönyörködve szemlélte a falusi lakosságot. A kastélyba csak holnap, a hadgyakorlatok befejezése után fog visszatérni ő fensége, de ma már meglátogatta lóháton Mária Terézia főhercegnő és leánya, akik zuhogó esőben különféle mellékutakon jutottak a 8. hadtestparancsnokság főhadiszállásába és csak öt órai lovaglás után tértek vissza a kastélyba.

•

Tegnap reggel 7 óra 30 perckor mindkét hadtest oszlopai átlépték a számukra kijelölt határvonalakat. Reggeli 8 óra körül már észrevehető volt, hogy a 9. hadtest első szárnyoszlopa a Slawitschekhegy és Schwojka irányába előnyomul, mig a Csehy-Leipától északra levő lejtőkről a 8. hadtest balszárnya három oszlopban özönlött a kijelölt irántyárgyak felé. E hadtest 17. gyalogdandárának elővédje ebben az időben elérte Dobernt. 8 óra 15 perckor a 9. hadtest parancsnoksága az ellenséges viszonyokról nyert általános benyomás alapján elérkezettnek látta az időt a tulajdonképpeni támadás végrehajtására és támadási rendeletet adott ki. Délelőtti 10 órakor a hadgyakorlatok fővezetősége a 26. landwehr-hadosztály parancsnokának azt a parancsot küldte, hogy kezdje meg a visszavonulást Zwitte felé és ezt jelentse meg a hadtestparancsnokságnak, mert erre a napra már kijelölték a határvonalat.

Különösen heves ütközet folyt ma a Reichstadttól nyugatra elterülő magaslatok és az innen Csehy-Leipába vivő uttól északra levő Israelberg és Weinberg birtokáért a keleti hadtest 10. és részben 29. hadosztályának csapatai és a nyugati hadtest 17. dandára között. A 10. hadosztály a 19. dandár mindkét ezredével a dispozicióban kijelölt irány felé egy magasságban nyomult elő. Mögötte mint hadtesttartalék a 20. dandár haladt. Az elővéd reggel 8 óra 20 perckor megtészkelte magát a Dobern és Reichstadt közötti magaslaton. A hadosztály-tüzérség megkezdte a tüzelést a Schwojkától és Piessengtől délre látható ellenséges tüzérségre. Röviddel ezután a hadtesttüzérség is kifejlődött és a hadosztály-tüzérség jobbszárnyán foglal állást. Ugyanebben az időben megkezdi a Dobernből kivonuló 17. gyalogdandár a kifejlődést az Israelberg ellen és a támadást a keleti hadtestnek ott kifejlődött osztályai ellen. A támadást a közvetlenül Dobern előtt felvonult hadtesttüzérség támogatta. Délelőtt 8 órakor a dandár elfoglalta a Neuschiedtől délre fekvő Israel-

berget, amelyen egy fél órával később a nyugati hadtest hadtüzérsége is kifejlődött. A dandár a további előnyomulás folyamán a keleti hadtest ujabb csapataira talált, amelyek lassankint annyira megerősödtek, hogy délelőtti 9 óra 45 perckor megkezdhették a támadást. A 17. dandár visszavonult az Israelbergre, a hadtesttüzérség pedig a Dobern mellett eredetileg elfoglalt állásába. Délelőtt 10 óra 30 perckor a 9 hadtest 29. hadosztályának hadosztálytüzérezrede a Reichstadttól nyugatra levő Weinbergen harcba lépett, melylyel a nyugati hadtestnek az Israelbergre előretolt hadtesttüzérezredét állitották szemben, mire itt délelőtti 11 óra 50 percig tartós tüzharc fejlődött ki, ami után délfelé a nyugati hadtestnél megkezdett visszavonulás következtében a 17. dandár a reichstadti templom irányában előnyomult.

A 29. hadosztály egy dandára egy üteggel Brenn felé nyomult elő, melynek magaslatain a nyugati hadtestnek körülbelül hasonló erősségü csapata készkelte meg magát. A második dandár a hadosztálytüzérséggel (8 üteg) Reichstadt felé menetelt. A nyugati hadtest egyik különitményének reggeli 7 óra 45 perckor Brennből Schindlerbusch felé intézett párhuzamos támadása a keleti hadtestnek szembenálló csapatát eleinte kedvezőtlen helyzetbe hozta, amit azonban a Voitsdorftól délre felvonult három üteg tüzelése ellensulyozott. E hadosztálynak Reichstadton át irányitott dandára elérte a Reichstadttól nyugatra levő magaslatokat, a Voitsdorftól délre tüzharcban álló három üteggel egyesült és előkészitette a támadást a nyugati hadtest 17. dandára ellen. Ekkor kijelölték a határvonalat erre a napra.

A tüzelés a délutáni órákban az egész harcvonalon fokozatosan gyöngült és végül elnémult, mire a csapatok az előirt biztositási intézkedések megtétele mellett a számukra kijelölt éjjeli állomásukra vonultak.

Ötvenezer forintos csalás.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Budapest, szeptember 1.

A Magyar Leszámitoló és Pénzváltó-Bank egyik főtisztviselője, *Zenovics* Béla ötvenezer forinttal kárositotta meg hamisitott chequek alapján a pénzintézetet. A bűn utjára tévedt huszonhat éves fiatalembert, akit a bankban följebbvalói nagyon szerettek, a rendőrség ma reggel már letartóztatta. Totalizatőr, bookmaker, orfeum, éjjeli mulatozás volt a passziója és erre ment rá az óriási pénzösszeg. A koronaherceg-utcai korzón, a társaságban tisztelettel emlegették a nevét, mialatt csalásaiban egy hordár segédkezett neki.

A budapesti leszámitoló- és pénzváltó bank igazgatósága ma délelőtt a rendőrségnél feljelentést tett *Zenovics* Béla, a bank tisztviselője ellen. A feljelentés szerint *Zenovics* a bank kárára mintegy *50.000 forintra* rugó csalásokat követett el. Dr. *Farkas* Lajos rendőrtanácsos rögtön detektiveket küldött ki *Zenovics* József-körut 63-ik szám alatt levő lakására, ahol a sikkasztót letartóztatták és bekisérték a főkapitányságra. Vallatóra fogták *Zenovics*ot, aki *töredelmesen beismerte bünét.*

Zenovics Béla kassai születésü huszonhat éves bankhivatalnok mintegy négy év előtt került a leszámitoló- és pénzváltóbank szolgálatába. A banknak belvárosi fiókintézeténél, a Muzeum-körut és Kossuth Lajos-utca sarkán, alkalmazták, ahol a kifizetések láttamozásával, illetőleg kiutalványozásával volt megbizva. Rendkivül elegáns fellépésü fiatal ember volt, tetőtől-talpig előkelő világfi. A mult évben az osztálysorsjáték huzásán *20.000 forintot nyert* és azóta még többet mulatott. A nyert pénz ily költséges életmód mellett természetesen nem tartott sokáig. Azonban már benne volt a nagyuri életmódban, és nem tudott annak a varázsa alól megmenekülni. Mindenáron pénzhez, sok pénzhez akart jutni. Eleinte adósságokat csinált, majd, amikor hitelét teljesen kimeritette, mások pénzéhez nyult. Hivatalában a cheque-pénztárnál volt alkalmazva, ahol ő utalványozta ki a benyujtott chequeket. Itt támadt neki az az eszméje, hogy *hamis chequeket* fog kiállitani és azután valakivel beváltatja. Csakhamar végre is hajtotta tervét. Egy üres cheque-könyvet lopott és a chequeket egyenkint beváltotta. A beváltásnál büntársa *egy hordár* volt. Ezt a hordárt elegánsan felöltöztette és átadta neki a chequeket, hogy prezentálja nála. A kiöltöztetett hordár a hamis chequet a pénztárnál bemutatta. *Zenovics* kiutalványozta a pénzt, mire azt a hordárnak kiadták. A hordár azután a hivatalos óra után Zenovics lakására vitte a kicsalt pénzt, ahol *megosztoskodtak.* Hónapokig üzte ily módon hamisitásait.

A bank évenkint kétszer, januárban és juniusban kimutatást küld a chequeszámla tulajdonosoknak, amelyben részletezi a betéteket és kifizetéseket. A legutóbbi, juniusi, kimutatás szétküldése után csakhamar több számlatulujdonos nagyobb összegü kifizetéseket tagadóba vett, illetőleg kijelentette, hogy az összeget nem vette fel. Csodálatos módon ezeket a chequeket mind a *belvárosi fiókosztálynál változtották be.* A bank központi ellenőrző osztálya a reklamációk alapján ma a legnagyobb titokban megindította a vizsgálatot. A vizsgálat folyamán a gyanu *Zenovics* Bélára irányult. A terhelő bizonyitékok annyira szaporodtak, hogy végre meg kellett tenni a jelentés *Zenovics* ellen a rendőrségnél. Kihallgatásakor Zenovics töredelmesen bevallotta bünét és részletesen elmondotta, hogyan követte el a hamisitásokat. Délben átkisérték az ügyészséghez.

*

A Magyar Leszámitoló és Pénzváltó bank az esetről a következő hivatalos kommünikét adta ki:

A Magyar Leszámitoló és Pénzváltó bank központi ellenőrzési osztálya nyomára jutott, hogy az intézet belvárosi fiókjának Z. B. nevü tisztviselője visszaéléseket követett el. A nyomozás folytán kiderült, hogy Z. B. hamisitott chequek alapján ezen fiókosztály pénztáránál körülbelül 50 ezer forintnyi összeget vett jogtalanul fel. A visszaélés azáltal volt lehetséges, mert a kifizetések láttamozásával ezen fióknál Z. B. volt megbizva. Az illető letartóztattatott és az államügyészségnek átadatott.

Cimkórság.

— Emlékeimből. —

Miután ma a fogteknikusoknak eltiltották a **Dt** (Dentiste) jelzés használatát, mert nagyon hasonlitott a **Dr**-hoz, kénytelen vagyok önöknek elmondani egy barátom történetét, akinek az ilyen álcimek körül határozottan sikerei voltak.

Ime tehát.

Barátom vagyonos szülék gyermeke volt. Neve *Breznay* Pál. Sikerrel végezte a kereskedelmi iskolát, s akkor följött Pestre semmiből megélni. Már akkor fölfedeztem benne a cimkórság bacillusát. E célra alkalmas nevét azonnal kettéválasztotta, s ilyen névjegyet használt:

Br. Sznay Pál

Ennek következtében a kávéházban *báró* urnak cimezték, s ily cimen pénzt kért kölcsön a főpincértől. Álláshoz is jutott. Éjjel boltőri szolgálatokat teljesitett, ami arra késztette, hogy névjegyét igy változtassa meg:

Örbr. Sznay

Gondolta: ha van *örgróf*, miért ne lehetne *örbáró* is? De ezzel nem elégedett meg, s egy napon a következő cimtáblát láttam meg kapuján:

Dr. Sznay örbr.

— Doktor lett? — kérdeztem.

— Nem, — felelt — csak *Dringend.* Ha a sürgönyre rairják, hogy *Dr.*, a nélkül, hogy doktorátust tett volna, miért ne irhassam ki én is? Nekem is sürgős.

De ez még semmi. Egy szép napon a következő táblát láttam meg ajtaján:

Dr. Sznay örbr.
igazgató.

— Milyen igazgató! — kérdeztem.

— Jószágigazgató.

— Kinek a jószágán?

— A magamén.

Alig ocsudtam föl meglepetésemből, már jött a cimfestő, s hozta az uj táblát:

Dr. Sznay tr.
egy. mag. t.

— Otthagytam az igazgatóságot — mondta. A tudományos pályára léptem.

— Mi a *tr*?

— Tréner. Mellesleg lóidomitással is foglalkozom?

— Hát az *egy. mag. t.*? Csak nem: egyetemi magántanár?

— Dehogy! Csak nem használok jogtalan cimet! Ez azt jelenti: *Egyetlen maglódi tehetség.* Maglódon születtem, és azt hiszem, ott én vagyok az egyetlen tehetség. . . .

Ez egy hétig tartott.

Akkor a következő névjegyet láttam nála:

Sznay
áll. titk.

— Államtitkár! — kiáltottam föl.

Nyugodtan mondta:

— Nem. *Állandó titkolózó.* Már ilyen a természetem. De a jövő hónapra meglepetést tartogatok. Nézze csak . . .

Egy uj névjegy volt

Sznay,
kir.

— Csak nem . . .

— Nem. Ne gondoljon olyan nagyot. *Kiránduló*! . . .

Akkor már vagyonos ember volt. Végül tegnap találkoztam vele.

— Mutassa a névjegyét.

Ide adta:

Sznay

— Micsoda cimkórság! — förmedtem rá! — Hisz ilyen névjegyet csináltathat Mascagni, Zola, Ibsen, Dreyfus, Tolsztoj, — de nem ön!

— Na hallja — mondta az ártatlant adva — ha még a nevemet se nyomathatom le . . .

*

Szóval ez a történet jutott eszembe, amikor a fogteknikusokat regulázó rendeletet olvastam.

—o.—

A forgalom.

Budapest, szeptember 1.

Mióta tudom, hogy Stein Lőrinc, a közgazdaság professzorainak legnagyobbika csődbe jutott, Kautz Gyula pedig az Osztrák-Magyar Bank kormányzója, kedvem szottyant közgazdasági tanulmányokra.

— Dupla vagy semmi! — gondoltam magamban. Leszek én a magyar Kautz Gyula, ha az isten megsegit; ha pedig nem segit meg, azért még eljuthatok oda, ahova Stein Lőrinc. Hát neki fekküdtem.

Egy nap erős kereslettől indittatva éppen a székes főváros térképén a pénzpiacot kerestem s megütköztem azon, hogy efféle, bizonyára nagy forgalmu hely nem fekszik a villamos vasut mentén. Akkor kezdtem a forgalom fogalmával foglalkozni.

A forgalom! Roppant mélységes fogalom ez, mint minden, amit az ember nem ért. Ez magyarázza meg, ha jól megy a dolog, meg ha rosszul megy. Ennek tulajdonitanak mindent, a krumpli árát és a házasságkötések számát, nagy nyereségeket s kis hasznot egyaránt.

Hiszen általánosan hirdetett elve sok üzletembernek a nagy forgalom mellett a kis haszon!

Kezdtem érdeklődni ez iránt a fontos kérdés iránt, annál is inkább, mert az előbb emlitett elvtől is eltekintve, kissé csodálatosnak találtam a gyakorlatban.

Hogy többet ne mondjak, valami posztókereskedésben, ahol szövetet vettem, a gazda legszentebb becsületszavára biztositott, hogy nem adhatja olcsóbban, mert olyan árakat szabott, hogy minden méteren különben is egy koronát veszit.

S ezt az utóbbit gyermekei boldogságára állitotta, noha agglegény volt.

Csodálkozva kérdeztem:

— Hogy jön ki akkor uraságod nagyban és kicsinyben, ha igy folyton, de biztosan veszit?

— Hja, kérem — magyarázta kicsinyléssel magamfajta laikusnak, — azt a forgalom teszi!

Mintán pedig szavát adta, de a szövetet nem, elhittem neki, noha meg kell vallanom, hogy nem egészen értettem a dolgot. Kezdett a forgalom forgalma forgolódni bennem.

Azóta azonban teljesen tisztába jöttem ezzel a fogalommal. Praktice tanultam egy urnak példájából mostanában.

Ôh! az genie a forgalom terén. Ő a nők körül forgolódik, s forgalmi alapra fektette rendszerét. Don Juan an gró árakon.

Nem szédelgés ez uj ruhákkal és kalapokkal! Valóságos uj ruhákat, kalapokat, ékszereket szállit, de leszállitott árakon. Ilyen furfangos urak csak a Lipótvárosban teremnek!

Mindenre van állandó üzlete: ruhára, kalapra és ékszerekre; természetesen nőnemü ruhákra stb.

És hogy tudja dicsérni ezeket az üzleteket! Mindig tud itt vagy ott valami legujabbat, valami csodálatosat bennük.

A hölgyek mindig engednek unszolásainak s ott vásárolnak. A próba hamar megvan.

— X. ur méltóztatott a kalapot említeni? Akkor ez az. Már Chimay hercegnő is meg akarta venni, de drágállotta.

— Hát hogy ez a kalap?

— Csak kétszázötven forint, nagyságos asszonyom! De a hercegnőnek nem illett olyan jól.

Az asszonykák mindig szörnyüködnek és mindig megveszik a kalapot; a félelem lázában remegve adják át a számlát X. urnak, aki a legnagyobb hidegvérrel teszi el.

Az üzletben csak annyit kérdez:

— Hogy az a kétszázötven forintos kalap?

— Hatvan forint, kérem alássan.

— Itt van, szaldirozza kérem a számlát.

És X. ur igen nagy forgalmat fejlesztett ki s az árakban annál jobban kedveztek neki. A számlák egyre nagyobb összegekről szóltak, melyeket főhercegnők is sokallottak már, ő pedig egyre kevesebbet, valóságos „gunyárakat" fizetett értük.

A kereskedők keresik a barátságát. Az asszonykák még inkább.

A kereskedők meg vannak elégedve, X. ur is meg van elégedve, az asszonykák pedig oly boldogok! S ezt a forgalom tevé!

Balambér.

SZINHÁZ, ZENE.

** **A beszélő kut.** (A *Fővárosi Nyári Színház* ujdonsága.) Hogy Eusèbe . . . de ne komplikáljuk a dolgot . . . hogy Stoll ur eljegyzi Szende kisasszonyt és Juhász ur R. Réthy Laura asszonyt, annak nem annyira a beszélő kut, mint inkább annak a kutnak a vize az oka, amelyben — illő kosztümben — ott tanyázik állandóan az Igazság istenasszonya. Mivel pedig az Igazság meg-megszólal, hát a kut: beszélő kut. Aki a vizéből iszik, kicsacsog mindent, ami a szivén fekszik. A nyiltszivüség apró bonyodalmaival *Beaumont* és *Burani* librettisták megelégedtek öt képre tagolt teljes három felvonáson át. Némely emberek kevéssel is beérik, *Audran* muzsikája nem a legpompásabb Audran-zene, de bátran megélvezhető. Van benne szin, tartalom és finomság elég. Az operettekben kétségkivül a legérdekesebb jelenség az Igazság istennője — *Sziklai* Szeréna — volt, aki a legmegrögzöttebb tévelygővel is elhitette, hogy szép az igazság és mindenek fölött — mezetlen. Két énekszámát finoman adta elő. A közönség a negyedik kép után — óh, az Igazság hatalma — tizenegyszer hivta a lámpák elé. R. *Réthy* Laura játéka ma is csupa invenció és diskrét finomság volt, éneke nemkülönben telve kvalitásokkal. *Szende* Anna szintén kedves volt, ámbátor sokat szomorkodott, ami nem is csoda, mert a vőlegénye, a játékbeli, afféle idiótának mutatkozott, pedig naiv akart lenni, holott sok agyafurtságot kellett volna tanusitania. *Krémer* Jenőnek, akinek a mai előadás rendezői jutalomjátéka volt, bőséges komikuma sok derültséget szerzett, *Szakácsné* szeretetreméltó báróné volt, *Faragó*, *Juhász* és *Füredi* jók voltak. A darab verses részeit *Makai* Emil forditotta a tőle megszokott igazi poézissel és bámulatos rutinnal. A próza *Makó* Lajos igazgató jó munkája. *Dientzl* Oszkár karmester elkövetett minden tőle telhetőt. Egyébként *A beszélő kutat* müsoron fogja tartani az Igazság istenasszonya! Ámen.

(*H—u.*)

** **A Vigszinház megnyitása.** A nyári szünetnek most már csakugyan vége: ma este megnyitották a *Vigszinházat* is, amely jelentős szerepet tudott kivivni magának a budapesti szinházak sorában. A megnyitó előadáson *Feydeau*nak jóizü darabját, *A férj vadászni jár* cimü bohózatot láttuk viszont s a szép számu közönség ott vette fel a kacagás fonalát, ahol a mult évad végén abba hagyta. *Feydeau* darabja, az idei évad elején legalább, ugy hiszszük, erősen dominálni fogja a müsort, amit meg is érdemel. Az előadás a legfrissebb tempóban folyt s minden jelenésében gondos és összevágó volt. A közönség sokat tapsolt a szereplőknek.

A *Vigszinházban* holnap, szombaton a *Mozgó fényképek* 58-ik előadása alkalmával a Lyonból hozatott uj kinematografikus képeknek következő sorozatát mutatják be: 1. *Budapesti lánchid.* 2. *Vihar az óbölben.* 3. *Gésák tánca.* 4. *Miklós cár nászmenete.* 5. *Regattaverseny* (indulás). 6. *Regattaverseny* (érkezés). 7. *Amerikai gyorsvonat.* 8. *Bikaviadal.* 9. *Severin némajátéka.* 10. *Ballet.* 11. *Siófoki jelenet.* 12. *A jégkirály.*

** **Felvételi vizsgálatok az Országos Szinész-Egyesületben.** Az *Országos Szinész-Egyesület*ben ma kezdték meg a rendes évenkénti felvételi vizsgálatokat. A felvételi bizottság elnöke *Molnár* László, tagjai *Krecsányi* Ignác, *Tiszai* Dezső, *Márkus* József és *Leszkay* András voltak. A bizottság a vizsgálatra jelentkezőkkel szemben a lehető legszigorubb mértéket alkalmazta s ügyelt arra, hogy a szinpadi pályára csakis azok jussanak, akiknek erre igazi hivatottságuk van. A mai vizsgálat eredménye a következő volt:

Felvétettek az egyesületbe a következő gyakorlatosok: Bérczinè H. Irma, Cserényi Margit, Egyed Lenke, Hegyi Jolán, Pataki Vilma, Anna és Ilon, Révész Giza és Erna, Tordai M. Etel, Vágó Bella, Zoltán Gyuláné és Gerlich H. Ida, Kovács Hermin, Szabó Sándor, Szadai Ferenc, Virág Irma, Bokor Kálmánné, Vinczo Zsigmond, Gerőfi Frida.

Még egy évi gyakorlatra utasittattak: Mészáros Irma, Szabolcsi Jozefin, Szántó Ella.

Két évi gyakorlatra: Kondy Piroska, Nagy Miklós, Palugyai Vilma.

Elutasittattak: Neményi Lipót, Szamosi Lajos, Odry Gergely, Novelly N. Teréz, Nánási Lajos, Fülöp Riza, B. Singer Irén, Goldstein D. Margit, Gömöri J. Péter, Grundik Irma, Kinszler Mari, Medvigy János, ifj. Sallay Mihály és Tamás Szilvia.

Az uj folyamodók közül félévi gyakorlatra: Kovács Mariska.

Egy évi gyakorlatra: Erdélyi (Herschdörfer) Kálmán, Abafi H. Gabriella, Bay László, Dézsi Sándor, Egri Hermin, Falusi István, Feldmayer Ilona, Fedák Sári, Glücksmann G. Anna, Hegedüs Szerafin, Horváth Kálmán, Kaposi H. Róza, Ternyei H. Lajos, Lugosi Losonczy Juliska, Müller Mátyás, Matkovits Antónia.

Két évi gyakorlatra: Uti Gizella, Mannheimer Vásárhelyi Róza, Kosztka Lajosné, Ludvig Lengyel Péter. Ábránkai A. Mariska, Billik Emma, Fodor Lili, Kovács L. Mari, Kövesdi Elza, Sarkady Endre, Fekete Slezák Etel, Ligeti Lusztig Antal, Torma Jolán, Márián Trubán Irma, Mártonfalvy György.

Elutasittattak: Juhász Mária, Faragó Vilmos, Gerő (Gerold) János, Budai B. Jenő, Éder Mariska, Huber Juliska, Héczei Ilon, Héczei Etel, Kövesi G. Etel, Kiss Sándor, Koncz Mihály, H. Kovács Ilon, Szalai Teréz, Majláth Margit, Megyesi Stand Kálmán, Soltész S. Hermin, Nagy G. Aranka, ifj. Mosolygó Ferenc.

A tanácshoz utasittatott: Walter Frigyes, Kalocsa Róza.

** **Somogyi Mór konzervatóriumaiban,** Erzsébet-körut 44. és Károly-körut 2. a beiratások megkezdődtek. Naponta 10—1 és 3—6-ig lehet beiratkozni az összes tanszakokra mindkét intézet helyiségeiben. Az intézet esti tanfolyamot is nyitott meg felnőttek számára zongora-, hegedü-, gordonka-, fuvola- és cimbalom-tanszakokra.

A Nemzeti Szinház megnyitója.

— Első előadás. —

Budapest, szeptember 1.

Egy ur. Hát mindegy! Akár *Bánk bán*nal, akár a *Himfy dalai*val kezdik, a nézőtér üres.

Második ur. És ezek az első előadások mindig egyformák. A szinészek el vannak hájasodva, még bennük van a nyári lustaság, nem tudják a szerepüket, kedvetlenül játszanak . . . Se a szinpadon, se a nézőtéren nincs egy garas-ára illuzió.

Harmadik ur: Egyáltalán ne beszéljünk illuzióról! Hol van ma szinész a nemzeti szinpadon, aki szerelmes a müvészetébe? A totalizatőr és az Országos Kaszinó jár ezeknek a fejében! Adj nekik 6—7000 forint biztos évjáradékot és nyomban ugy ott hagyják a Bühnét, mint Szent Pál az oláhokat.

Negyedik ur. Kérem, ne a szinészeket szidja, hanem az igazgatóságot. Kedves, jó és tanulékony fiuk ezek, de nincs vezetőjük. Rossz hadvezér alatt elzüllenek a katonák. Nézze, kérem, az a halvány ifju, az ott a direktor. Nézze, hogy mélázik ott egyedül a hivatalos páholyban. Az arcára van irva, hogy unja magát és az egész világot. Ha ránézek, ásitnom kell! A megtestesült spleen ez a szőke méltóságos ur. És ettől a kiégett majdinger kályhától fogjon tüzet a gárda? Hozzatok helyébe egy fancsali feszületet és az éppen ugy el fogja dirigálni a Nemzeti Szinházat.

Ötödik ur. (*Kissé idős.*) Hagyja el! Szigligeti még gyöngébb direktor volt és alatta mégis brilliáns előadások voltak. Miért? Mert akkor a szinészekben és a közönségben is több volt az életkedv. Akkor egész Magyarországnak friss volt az idegzete. Budapest nem volt világváros, hanem kis város . . . és csak egy Nemzeti Szinház volt . . . és az emberek tele voltak lelkesedéssel, hazafiasággal. *Lendvay* Marci sirt, amikor azt kiáltotta: *Hazám! Hazám!* — És a közönség őrjöngött, amikor *Kaczvinszky* basszus hangon a „magyar nemzet becsületét" emlegette.

Hatodik ur. (*Nagyon öreg.*) Istenem! És ez ugyanaz a szinpad, ahol *Egressy* Gábor játszotta Leart, Hamletet, ahol *Tóth* József játszotta Harmadik Rikárdot, ahol *Jókainé* játszotta Volumniát, ahol *Szerdahelyi* játszotta Trissofint, *Réthy* a Vén bakancsost, *Szigeti* József a csizmadiát, *Lendvay* Marci Don Cézár de Bazánt!... Sőt ez ugyanaz a szinpad, ahol játszott *Megyeri*, *Bartha*, *Szentpétery*, az első *Lendvay* Márton és az első *Lendvayné*, akinek a szépségében Bajza gyönyörködött s akinek a müvészetét Vörösmarty Mihály magasztalta. Milyen idők! Milyen szinészek! És mind oda vannak!

Hetedik ur. És az intendánsok, a patriarkális intendánsok, akik együtt kormányoztak a komitékkal! Nyéky, Radnótfáy, Orczy Bódog, Zichy Antal . . . Podmaniczky Frigyes! Dráma, opera, népszinmü együtt! Emlékszik a Macsinszky-skandalumra, amikor az énekesnő részegen jött ki a szinpadra és Hajós ijedtében a kulisszák közé szaladt, mert a berugott grófné egy éles törrel folytonosan az orrát fenyegette?

Nyolcadik ur. Ne menjünk olyan messze! Hol van a pompás Szathmáryné, hol van a geniális Halmi? És hol van a szép, a melankólikus, a fejedelmi Nagy Imre, az Adóniszba oltott Coriolán? Hol van a két Benedek, hol van Komáromy Alajos, hol van a klasszikus Földényi és a szép hangu Pintér, aki az *Ember tragédiájában* a zsinórpadlásról olyan fönségesen beszélt az Atya-Isten hangján!

Kilencedik ur. No kérem, ami a szép hangot illeti, az most is van elég a nemzeti szinpadon. Van itt a mennydörgéstől kezdve a galambturbékolásig mindenféle hangszinezet. Egész orkeszter! *Pálfy* maga egy vonósnégyes, tele gordonkaszóval és primhegedüvel. Azután azok a lágy klarinéthangok és azok a bugyborékoló okarinák! De mit ér a hang, amikor — — Hogy is mondja Biberak? „A fejecske kong." Cerebrum non habet. Kevesebb hangot és több intelligenciát szeretnék!

Tizedik ur. Ah igen, az olaszok megrontottak mindent! *Zacconi* hangja rekedtes, de milyen a felfogása, milyen a pszikológiája! És mennyit tanult ez a gazember!

Tizenegyedik ur. De ne feledje azt sem, hogy Budapest világváros, hogy a hazafiságnak vége, hogy a közönség közönyös, és hogy a világ most csak egy szenzációs tragédia iránt érdeklődik, amit Rennesben a hadbiróság előtt játszanak.

Tizenkettedik ur. Mon Dieu, ki fog nevetni a mai darab slágerén: „*Nem baromfi, Himfy kell nekem!*" . . . amikor olyan komédiások játszanak egy ország becsületével es egy martyr szivszakgató fájdalmával, mint Mercier, Roget, Lauth, Bertillon, Lebrun-Renault és Dubreuil, a gentleman-lócsiszár! Adja ide, kérem, az esti lapot. Átengedem érte az egész megnyitó előadást!

*

A Nemzeti Szinház ma este *Berczik* Árpád kedves, jóizü vigjátékával, a *Himfy-dalaival* kezdte meg az uj szezont. A megnyitó előadásra gyér közönség jelent meg. A páholyok nagy része üres volt. A szereposztásban csak annyi változás történt, hogy Bezerédyt *Császár* helyett *Pálfy* játszotta, daliásan, mint mindig. A nézőtér nincs átalakitva, de valamennyi ajtó ujra be van festve és a kopott szőnyegeket ujakkal cserélték ki. A csillogó, fehér ajtókban és a pirosan futó lágy szőnyegekben minden kritikus őszintén gyönyörködött.

Ábrányi Emil.

Tilos a bemenet.

— Szerző a darabjáról. —

Budapest, szeptember 1.

Első darabot irni — ah, mi jó! Az első darabtól ki se vár sokat; a kritika elnéző a fiatal kezdővel szemben s a közönség bátoritón csattogtatja feléje a tenyereit. Az első darab ha meg is bukik: oda se neki! Feydau is válhatik a szerzőjéből! Hiszen lám *Pardon* is helyezetlenül futott először — mégis derbyt nyert utána.

Az áldz végzet engem majd hogy meg nem fosztott a szinpadi szerzők büntető törvénykönyvének 92. §-ában foglalt e legnyomósabb enyhitő körülménytől: az *első* darabtól! Mert amikor a *Magyar Szinház* a mult áprilisban elő akarta adni a darabomat — hát nem volt ő kérem sehol. Eltünt a vaskos szövegkönyv, nem is került elő! Eredeti példányom se volt, amiről lemásolhattam volna, de csak egy sorom se belőle! Hanem *Beöthy* László biztatott, hogy próbálkozzam meg véle, hátha meg tudnám irni a darabot ujra, *emlékezetből*. Megpróbáltam, meg is irtam, három nap alatt el is készültem vele — hála a memóriámnak!

Hála? . . . Holnap lesz a darabom bemutatója. Nem amikor még nyilnak a völgyben a kerti virágok, s zöldel a nyárfa az ajtó előtt és jobb a szinházi szezón, vagyis szeptember végén — de már holnap, szeptember legelején itél a közönség a fölött a sok reménykedéssel és sok szeretettel megirt fiatalosan szertelen valami fölött, amihez nem *Tilos a bemenet*.

Jó a zeneszerző társamnak *Huszka* Jenőnek. Ő csupa olyan melódiát komponált, ami be fog mászni a közönség fülébe. De én — aki az arcomról már évek óta leberetvált vörös bajuszomat és szakál-

lamat odaraktam a darabom egyik fő nőalakjának, Barbarossa Eszternek, a szakállas asszonynak az arcára — nem fogom-e én holnap megátkozni a memóriámat?

Merkl Adolf.

Nyilttér.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáér nem felelős a szerkesztőség.)

—

Járványok idején és minden időben semmi sem biztositja jobban az egészséget, mint a **jó és emésztőképes gyomor,** meg a **tiszta ivóviz.** Kiváló eszköz erre

a mohai

„Ágnes" forrás

természetes szénsavdús ásványviz, mint föltétlenül **tiszta,** kellemes és **olcsó asztali és étrendi** savanyuviz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak **biztos óvószer fertőző elemek ellen,** de egyszersmind serkentőleg hat **a gyomor szervezetére:** emésztőképességét **helyreállitja és fokozza,** valamint minden **kóros behatástól megóvja.**

Kedvelt borviz.

Főraktár:

ÉDESKUTY L. cs. és kir. udvari szállitó, Budapesten, V., Erzsébet-tér 8. sz.

Kapható minden gyógytárban, füszerkereskedésben és vendéglőben.

Egyéves önkéntesek elegánsan, izléssel és olcsón felszereltetnek. **Árjegyzék bérmentve küldetik.**

Sorozókötelesek *dijmentesen kapnak oly könyvecskét, mely az egyéves önkéntesi év elnyerésére vonatkozó magyar-német szöregü védtörvénycikkeket, utasitásokat és folyamodvány-mintákat tartalmazza.*

WEINER és GRÜNBAUM

cs. és kir. udvari szabók.

II. Vilmos német császár udvari szállitói, portug. kir. udvari szabók. József főherceg udv. szállitói. József Ágost főh. kamarai szállitói

BUDAPEST, IV., Váci-utca 27. sz.

Dr. Sarbó Artur

egyetemi magántanár lakását szeptember hó 1-ével **V. ker., Arany János-utca 10. szám alá** helyezte át.

KLEINO-SCHEG ELYSEE A LEGJOBB PEZSGŐ

SPORT.

—

∴ **A magyar atlétikai klub** tegnap tartott heti handicap versenyén a következők nyertek dijakat:

I. ¼ *angol mértföldes gátverseny-handicap*: 1. *Sebő* Gusztáv. 2. *Uhlyarik* Béla. 3. *Bertha* Imre.

II. *Magas ugrás handicap*: 1. *Zimburg* Ervin. 2. *Sasse* Károly. 3. *Takács* Tamás.

III. *Egy angol mérföldes sikfutás-handicap* (1609 méter): 1. *Róth* Sándor. 2. *Purt* Béla. 3. *Uhlyarik* Béla.

A győztesek értékes tiszteletdijakat kaptak.

∴ **A nagy bécsi handicap.** A nagy bécsi handicapban, mely holnapután, a freudenaui meeting első napján dől el, értesülésünk szerint a következő lovak vesznek részt: *Gagerl* 60½ (Smith), *Mindegy* 56½ (Hyams), *Gonosz* 56 (Sharpe), *Moring* 55½ (Cleminson), *Kisasszony* 53½ (Wilton), *Napfény* 53 (?), *Néni* 51 (Rumbold), *Áldomás* 50 (?), *Dalffy* 50 (Gilchrist), *Vert Vert* 50 (Poole), *Canterbury* 49 (?), *Fanny* 45½ (Prudames). A verseny előreláthatólag *Gonosz, Néni* és *Canterbury* között dől el.

TÖRVÉNYSZÉK.

—

§§ **A világlátott órás.** *Berkovics* József óráslegény bünügyében ma hozta meg a budapesti büntető törvényszék az itéletet. Berkovicsot avval vádolták, hogy kővel agyondobta *Mann* József nyomdászt. Az első tárgyaláson Berkovicsot *három évi fegyházra* itélték s ezt az itéletet a felső biróságok is helybenhagyták. Perujitás folytán tegnap és ma ujra tárgyalta az ügyet a törvényszék s dr. *Moravcsik* Ernő szakértő véleménye alapján a vádlottat felmentette, de mivel közveszélyes elmebeteg embernek tartja, a vádlottat az ügyészségnek adta át, hogy az közigazgatási uton gondoskodjék arról, hogy Berkovicsot az őrültek házában elhelyezzék.

§§ **A cél előtt.** *Steiner* Sándornak szép ékszeres boltja volt a fővárosban. Az aranygyürük és gyémántos diadémok csodálatosan ragyogtak a kirakatban s a szegény emberek óraszámra nézték a sok nagy kincset, miközben ökölbe szorult a kezük a zsebükben. Steiner ur ilyenkor szintén a markával volt elfoglalva s nagyokat nevetett belé, mikor arra gondolt, hiszen ő is csak koldus, aki most ott állna a boltajtó előtt s irigykednék, ha nem volna esze. Az egész bolt ugyanis csupa hitelbe vett holmival volt telerakva s az üzleti elv az volt, hogy amikor a hitelezők pénzt kérnek a sok drágaságért, akkor Steiner ur Amerikába költözik. A spekuláció fényesen bevált. Steiner ur egy napon elhagyta a fővárost s elindult az örök cél felé. Talán bele dobta magát a gyorsvonat puha párnái közé s arról az uj életről gondolkozott, mely tengerentul vár reá.

Azalatt idehaza nagy lótás-futás volt a hitelezők között. Szaladtak fühöz-fához, ügyészséghez, rendőrséghez. Volt is foganatja a szaladgálásnak, mert a hatóságok elébe sürgönyöztek Steinernek Hamburgba, de eredmény nélkül.

Steiner már az Oceánon evezett addigra. Hanem azért, mikor megérkezett a newyorki kikötőbe, a hajó fedélzetén valaki megszólitotta.

— Én a newyorki osztrák-magyar konzul megbizásából jövök. Ön ékszerész volt odaát.

— Én?! Tévedni tetszik. Én—én varga voltam.

— Mindegy! Ön célnál van uram! Amerika szabad földjére léphetne, ha én akarnám. De én nem akarom!

Fogta Steiner urat a gallérjánál s vitte a konzulátusra, honnét ma a következő távirat érkezett az ügyészséghez:

Steiner Sándort a bevándorlási bizottság ideiglenesen letartóztatta. Sikkasztást tagadja, kérünk okmányszerü bizonyitékot.

Az ügyészség ma küldte el a kivánt okiratokat.

TÁVIRATOK.

—

Ferdinánd fejedelem Bécsben.

Bécs, szeptember 1. Szófiából jelentik az *N. W. T.*-nak, hogy *Ferdinánd* fejedelem Bécsbe utazik, ahol halaszthatatlan teendőket kell elintézni.

Díszszemle Berlinben.

Berlin, szeptember 1. Ma volt a tempelhofi mezőn a gárdaezred őszi diszgyakorlata *Vilmos* császár, Lipót bajor herceg, a görög trónörökösné, továbbá Ágost Vilmos, Oszkár és Joachim hercegek jelenlétében.

A belgrádi merénylet.

Belgrád, szeptember 1. A vizsgálóbiró ma hozott határozatával a merénylet ügyében vádolt egyének közül *16-ot szabadlábra helyeztek* és 29 vádlottat a merényletre vonatkozó összeesküvésben való részvétel miatt, valamint 10 vádlottat felségsértés miatt a *rögtönitélő biróság elé* utasitottak.

Belgrád, szeptember 1. *Ilics* Aleta főpapon kivül szabadon bocsátották *Nenadovics* Jását, *Nikolics* Gyokát, *Gyorgyevics* Kadamt, a *Milutin* fivéreket és *Sztanojevics* Lyubát, akik zajecari kereskedők, valamint *Brkics* Urose, volt kladovai radikális képviselőt. A merénylet miatt a rögtönitélő biróság elé állitott összeesküvők között van *Sztanejovics* Aza, *Angelics* Zsivko, *Gyurics* Milán főpap, továbbá *Piavicsevics* nestinei és *Zsivkovics* belgrádi ügyvéd is és végül *Knezsevics*, a merénylő. A felségsértéssel vádoltak között van *Vesznics* Milenko volt miniszter és *Milovanovics* Milován, aki külföldön tartózkodik..

Nikita fejedelem Konstantinápolyban.

Konstantinápoly, szeptember 1. A montenegrói fejedelmi pár tegnap este 8 órakor, a szultán trónralépének évfordulója örömére rendezett kivilágitás alatt érkezett ide. A fejedelmi párt programszerüen fogadták. Az orosz nagykövetség dragománjai is megjelentek üdvözlésükre. A fejedelmi pár a Jildiz-kioszkban meglátogatta a szultánt, aki a látogatást a Szeraszker-kioszkban viszonozta. Az Emirghián-palotában a fejedelmi pár a montenegroi kolóniát fogadta.

Konstantinápoly, szeptember 1. Csak most tudódott ki, mi volt az oka annak, hogy a montenegrói fejedelmi pár tovább időzött a Dardanellákban. Az Iszmen hajó a Bezika-öböl előtt hajótörést szenvedett, amiért is tegnap délben az Izzedin yachtot küldték ki a vendégekért. A késés okát eddig titkolták. Az Iszment azóta kiszabaditották.

A pestis.

Oportó, szeptember 1. A kereskedő-egyesület választmánya elhatározta, hogy a királyhoz és a kormányzóhoz föliratot intéz, amelyben választ kér előterjesztéseire. Tegnap délután gyülést akartak tartani a kereskedők, de a hatóság megtiltotta. Mikor a kereskedő-egyesület elnöke a kormányzó rendeletét a gyülésen fölolvasta, a nagy néptömeg zajosan tiltakozott a tilalom ellen. A zajongó tömeget a csendőrség oszlatta szét, miközben néhány embert le is tartóztattak.

A porosz hivatalnokok megrendszabályozása.

Berlin, szeptember 1. A *Berliner Korrespondens* jelentése szerint a porosz kormány sok közigazgatási tisztviselőt, várakozási illetménynyel ideigtenesen *nyugdijazott*, mert a mai viszonyok mellett nem felelnek meg eléggé azoknak a nagy követelményeknek, amelyeket a kormány velük szemben a szolgálat érdekében és felelősségükre való tekintettel támaszt.

Amerika haditengerészete.

Washington, szeptember 1. A tengerészet jövő évi költségvetési előirányzata jelentékeny emelkedést mutat. Az előirányzat szerint 18 millió dollárt forditanának a hajóhadnak uj hajókkal való szaporitására és száraz dockok épitésére.

Közgazdasági táviratok.

London, szeptember 1. (Gabonapiac.) Az irányzat általában ártartó, az árak változatlanok. Városi liszt 23 sh. 6 p. — 28 sh., repceolaj 23 sh. 3 p., tengeri 18 sh. 6 p. Eladók. Behozatal: buza: 30.000, árpa 19.000, zab 470.000 quarter. Az idő felhős.

Bécs, szeptember 1. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.)

Jegyzések: Őszi buza 8.54—8.55, őszi rozs 6.92—6.93, őszi zab 4.54, tengeri május—juliusra 5.43 forinton.

Bécs, szeptember 1. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése. A *délutáni magánforgalomban* a záriatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 384.75 Magyar hitelrészvény 389.50. Angol-Osztrák bank 151.75 Union bank 271.25, Länderbank 310.—, bankegyesület 240.75, osztrák-magyar államvasut részvény 351.—, északnyugati vasut részv. 72.50, elbavölgyi vasut 257.—, dunagőzhajós részv. 244.50, alpesi bányarészvény 140.—, májusi járadék 336.—, osztrák koronajáradék 287.—, magyar aranyj. 1003.0, magyar koronajáradék 95.20 német birodalmi márka készpénz —.—, ultimóra 58.93, török sorsjegyek 60.75, rimamurányi vasmü 334.— déli vasut —.— dohányrészvény —.—. Napoleon d'or 58.93 Lombard 9.55.½

Frankfurt, szeptember 1. Árfolyamok szeptemberre. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 240.70. Osztrák-magyar államvasut 150.20. Déli vasut —.—. Osztrák aranyjáradék —.—. Olasz járadék 93.—. Laura-kohó —.—. Harpeni 197.—. Discont 193.80 Alpesi —.—. Bécsi bankegyesület —.—. Csöndes.

Berlin, szeptember 1. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* Négyszázalékos magya-aranyjáradék —.—. Magyar koronajáradék —.—. Osztrák hitelrészvény 240.50. Osztrák-magyar államvasut 149.50. Déli vasut 32.75. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz 216.70. Buschtiehradi —.— Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

New York, szeptember 1. *Liszt* helyben 2.80. *Buza* szeptemberre —.—, októberre 73⅜, májusra 76⅜, *Tengeri* szeptemberre 37⅜.

Chicago, szeptember 1. *Buza* szeptemberre 69.⅝. *Tengeri* szeptemberre 31.—.

Napirend.

Naptár. Szombat, szeptember 2. — Római katolikus: Elpid ap. — Protestáns: Jusztusz. — Görög-orosz: (augusztus 21.) Tádé. — Zsidó: Elul 27. — Sabbath Nezavim. — A nap kél reggel 5 óra 5 perckor. — Nyugszik este 6 óra 21 perckor. — A hold kél éjjel 1 óra 15 perckor. — Nyugszik délután 4 óra 27 perckor.

A miniszterek nem fogadnak.

A Fehér hollók asztaltársaság nyári mulatsága a Hermina-kertben.

Nemzeti muzeum: Képtára, nyitva délelőtt 9-órától 1-ig. Többi tárai 1 korona belépő dij mellett megtekinthetők.

Iparművészeti muzeum zárva.

Teknologiai iparmuzeum zárva.

Deák-mauzoleum a kerepesi-uti temetőben, nyitva délután 3—6-ig.

Az uj országház kupolacsarnoka megtekinthető délelőtt 10—1-ig. Belépődij 20 krajcár.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyüjteménye nyitva délelőtt 10—1 óráig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1-ig.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Állandó kiállitás, kereskedelemtörténeti muzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központi bazár, Kerepesi-ut 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerepesi-ut 20. szám alatt, délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3—6-ig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 órától 12-ig.

Szórakozó helyek.

A Hódoló diszfelvonulás. Eisenhut Ferenc óriási körképe, látható Városliget, Andrássy-ut végén, reggel 9 órától este 5 óráig. Belépő dij 50 krajcár, gyermekjegy 30 krajcár.

Állatkert nyitva egész nap.

Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész uj szenzációs müsor.

Folies Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta fényes müsor.

Ős-Budavára. Uj szeptemberi variété müsor.

Circus Henry. Naponta változatos müsor.

Páris szálloda. Váci-körut. Éttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince.

Fehérló szálloda. Kerepesi-ut 15. Kitünő konyha. Naponta zene.

KÜLÖNFÉLÉK.

+ **Amerikai fürdőszobák.** Az Egyesült-Államok milliomosainak legujabb sportja a fürdőszobaluxus. Igy William Withney ujonnan épitett newyorki palotája számára egészen mozaikból készült fürdőszobát rendelt, amelynek mennyezetét egyik legelőkelőbb olasz müvész festette kétszázötvenezer frank tiszteletdijért. A fürdőkád egy darab karrarai márványból készült és onyx diszitéssel van ellátva. Az összes készletek, toilett-szerek tiszta aranyból valók. A fürdőszoba teljes berendezése egy millió kétszázezer frankba került. James Strong, a hires cukorgyáros fürdőszobájának falai aranyból valók. Pompejó mintákra a római magánéletből vett jelenetek emailszerü képekben vannak rajtuk. A fürdőszobát villamossággal fütik és világitják, a kád tiszta ezüst és drágakövekkel van diszitve. A teljes berendezés két millió frankba került.

*

+ **A szerencse fia.** Dr. L. Orville Wilcoxont nevezik most Klondyke legszerencsésebb emberének. Jussa is van ehhez az elnevezéshez, mert hőse egy kis regénynek, amelyben minden jóra fordul. Most huszonhét esztendős. Amikor 1898. tavaszán Alaskába ment, éppen csak annyija volt, hogy a legszükségesebb kiadásokra tellett. És egy esztendő alatt három millió forintot mondhatott a magáénak, azonkivül pedig reménye van ahhoz, hogy három esztendő alatt huszszoros milliomos lesz belőle. Még oda haza bele szeretett egy szép leányba, aki jó családból való, de a szülők gyöngéden tudtára adták, hogy olyan viszonyok között, amilyenekben ő van, nem igen gondolhat a házasodásra. Arra dr. Wilcoxon kapta magát és egyenesen Klondykéba ment — most pedig nemsokára meg lesz az esküvője a szép leánynyal, akibe oda haza bele szeretett. Haza is utazott már az esküvőre és Klondykéről sok jót beszél.

— Egész Klondykében van telefon, vannak ott klubok, színházak és kórházak. A két banknak havonkint tiz milliónyi forgalma van és minden második ember átöltözködik a vacsorához.

Ezeket mondja Klondykéről, amely szóval szépen halad. Ő különben az aranyásáson kivül még más egyébbel is kereste a vagyonát. Kölcsönözgetett pénzt, üzleteket kötött, vásárolt és eladott mindenféle holmikat s az esküvője után vissza megy Klondykébe, hogy a munkálatokat maga vezesse az aranymezőin.

*

+ **Véletlenség.** Klobb alezredest és Meynier hadnagyot Voulet és Chanoine kapitány urak tudvalevőleg sortüzzel agyonlövették ott lenn Afrikában. Érdekes müve a véletlenségnek, hogy Chanoine kapitánynak is, meg Meynier hadnagynak is van egy-egy testvére a La Flecheben lévő katonai iskolában. Amaz növendék, ez pedig tanár. Vajjon emlegetik-e azt a kis gyilkolást?

*

+ **Az iskola.** Egyszer-másszor kapja magát a világon valaki és nagyot cselekszik. Hires ember lesz belőle s akadnak, akik megirigylik a dicsőségét. És követik a hires embert, persze csak ritkán sikerül az utánzat. Hogy Guérin bezárkózott a Chabrol-utcai házba és ki sem akar onnan jönni és inkább meghal, de rabnak nem adja oda magát, ennek a hire bizony elterjedt az egész világon. Akármilyen furcsa is az, a mit cselekszik ő, mégis csak hires ember lett belőle. Hogy csakugyan az, bizonyitja, hogy iskolát csinál. A minap Párisban a Quartier Latinban valami kis iparos vagy ötször megszurta a kedvesét és azonkivül le is dobta a lépcsőn. Aztán bereteszelte az ajtót és kijelentette, hogy csak „holtan, vagy szabadon" távozik abból a szobából. A rendőrbiztos, aki a helyszinén megjelent, ugy gondolkozott, hogy a Chabrol-utcai ostromállapotból elég egy kiadás is, azért hát feltörette az ajtót. Két markos gárdista erre lefogta a szurkáló Guérin-kópiát.

*

+ **Tánc-szabályok.** Ausztráliában olyan báli bizottságok vannak, amelyektől példát lehet venni. Egy ilyen bizottság például szigoru szabályzatot állitott össze a tarantella táncnak miként való táncolására nézve. A szabályzatnak pontjai között, amelyek a jövő szezontól kezdve érvényesek, van néhány figyelemre méltó. Például:

3. §. Senkinek sem szabad ugyanazzal a táncosnővel kétszer körül táncolni.

4. §. Csak az angol tánc-stilus van megengedve. Az a módozat, hogy a férfi mind a két kezét rá teszi a táncosnő vállára és behunyt szemmel kering a teremben, szigoruan tilos.

6. §. Az a hölgy, aki egy táncosnak kosarat ad, nem táncolhat mással, hanem ülnie kell az egész tánc alatt.

*

+ **Kenyérfrissités.** A szárazkenyér megpuhitására a következő módot is tudják: A kenyeret agyagból készült fazékba vagy pléhszelencébe teszszük, amely edényeket jól elzárva, forró vizbe helyezzük és egy ideig ott hagyjuk. Az igy kezelt száraz kenyér olyan lesz, mintha frissen sült volna. Ez az eljárás előnyösebb, mintha a száraz kenyeret ujra kemencébe vetjük, vagy megpiritjuk.

*

+ **Satnyulás.** Egy amerikai tudós nemrég megjelent müvében azt állitja, hogy az emberiség testileg egyre jobban satnyul. A föld, irja, kezdetben csupa óriás állattól volt népes. Ezek az óriás fajok azután kisebbeknek adták át helyüket, amelyek után még kisebbek jöttek. Sőt ugyanannak a fajnak a testi nagysága is rendszeresen csökken. És ez az evolució még nincsen befejezve. Ha a tudós amerikai teóriája való, akkor a ló bizonyos idő multán alig lesz nagyobb a nyulnál, vagy egy kutyánál; a legszebb emberek pedig alig érik majd el a törpék magasságát. Egy bizonytalan, de nem is nagyon messze időben az emberek éppen csak egy centiméter nagyságra nőnek majd, aztán még kisebbek lesznek a tücsöknél, vagy a hangyáknál. Sőt talán eljön majd az az idő is, amikor az emberek, hogy észrevehessék egymást, kénytelenek lesznek mikroszkóppal fölfegyverkezni.

*

+ **Automata-szövőszékek.** Amerika nagy gyáraiban vannak az eleven munkaerőt legjobban pótló gépek. Most például ujfajta automata-szövőszékeket találtak fel, amelyek bámulatos szerkezetüek. És még lehet majd tökéletesiteni őket. Az eddigi eredmény is csudálatos. Mindeddig egy munkás nyolc szövőszékre ügyelhetett fel, ezentul pedig harminckettőt kezelhet.

*

+ **A legöregebb cipő.** Az angol nemzeti muzeumban van egy kis cipő, amelyet nagyon gondosan őriznek. Nevezetes kis cipó ez, alig két kilogrammnyi, s köteteket is irtak már róla az angol arkeológusok és mindannyian megegyeznek abban, hogy ez a cipó a világ legöregebb cipója. Ugy állapitották meg, hogy a Krisztus előtti 1560-ik esztendőből való, amikortájt még többféle élelmiszerrel kenyeret is temettek el a halottakkal. Ezt a nagyértékü régiséget egy francia régész találta Assyriában a század elején ásatás közben. Ez a tudós aztán felajánlotta a párisi muzeumnak négyezer frankért. A szeme közé nevettek, kicsufolták. Háromezer éves cipó! . . . Hát még mi! . . . A tudós aztán sértett önérzettel ment az angolokhoz, nekik ajándékozta a cipót. S az angol muzeum inventáriumában a cipó tizezer font értékkel szerepel.

*

+ **Salétromfoltok a falakon.** Vallin oly bakteriumokból álló kulturákat hozott létre, amelyek a falakon kicsapódó salétromfoltokat minden káros hatás nélkül eltüntetik. Eljárása szerint a falakat kefékkel, forró vizzel alaposan megtisztitják s a bakterium-kulturáját ecsettel gondosan a falra kenik. A falat azután vagy papirossal tapasztják be, vagy gipszbehuzattal boritják, mi alatt a bakteriumkulturák müködésüket, teljesen védve, gyorsan teljesitik. Az előzetes védekezést szem előtt tartva főgondot kell forditani arra, hogy az alapfalaknál megakadályozzák a nedvesség behatolását.

*

+ **Óvatosan.** *A bíró*: Mit evett önnél a vádlott? *A tanu* (korcsmáros): Az étlapon az volt . . . hogy . . . nyulpecsenye!

REGÉNY.

Grubbe Mária.

(21) — Dán regény. —

Irta: **JACOBSEN J. P.**

— Én azon a véleményen vagyok — szólt most közbe Frederik Ulrik, miközben Mária felé fordult, hogy olyan a szerelmes ember, mint az utas, aki a végtelen sivatagban alszik el s valami árnyékos, csodaszép parkban ébred fel. A szerelemnek olyan nagy az ereje, hogy merőben megváltoztatja az embert. Ami másnak üresség és terméketlenség, az valóságos pompa és gyönyör, ha az ember szerelmes. Csodálnám, ha önnek szép kisasszony nem ez volna a véleménye a dologról!

— Az én véleményem? felelt Mária, én azt hiszem, hogy a szerelem olyan, mint a gyémánt; amint a gyémánt is ragyog, tündöklik, épp ugy tündöklik és ragyog a szerelem is, és amint a gyémánt látása megmérgezi azt, aki vágyakozva néz reá, ugy a szerelemben is veszedelmes méreg rejlik arra nézve, aki megkivánja. Legalább is erre le lehet következtetni azokból a csodálatos mozdulatokból, amelyeket szerelmes emberek szoktak használni. Erre vall a szerelmes ember csodálatosan furcsa észjárása is.

— Igen, igen, suttogott Frederik Ulrik, — a gyertya könnyen prédikálhat annak a légynek, amelynek megpörkölte a szárnyait!

— Csakugyan igazad lehet, kedves Mária — vágott közbe Urne Axel mosolyogva — bizony mondom, hogy magam is azt hiszem, hogy a szerelem olyan, mint a vérmérgezés. Mert hogyan lehetne különben, hogy az asszonyok mindenféle csoda-balzsammal és kotyvalékkal a leghidegebb emberben is fel tudják ébreszteni a legégőbb szenvedélyeket?

— Oh! Nem szégyelled magad! — mondta Sidsel asszony. — Hogy beszélhetsz ilyen istentelenségeket. — Vasárnap?

— Kedves Lidsel. Ezen a ponton nem bünös ez az én hitem. Ellenkezőleg — nem — nem. Vagy tán Gyldenleu ezredes ur bünnek tartja? Nem? No, mert a bibliában is megtalálhatjuk a javasasszonyokat s az ördögüzőt. Igen is, megtalálhatjuk. Nos, mit is akartam? Igen; minden szenvedélyünk — én legalább igy hiszem — a vérünkben van s amikor fellángol bennünk, érezni lehet, hogy mint terjed el a tüz a fejünkben, a mellünkben. Vagy tessék megfigyelni azt, mikor megijed az ember. Nem szalad-e végig a vér egész testünkön s nem hül-e ki a lábunk, mintha jégbe mártottuk volna? Azt hiszitek, hogy semmi alapja sincs annak a szólásmódnak, mely szerint a gond halovány és vértelen, mig az öröm piros, mint a rózsa? Ugy van hát, amint mondom. Minden emberi affektust a vérnek bizonyos hullámzása idézi elő. A szerelem pedig csak akkor ébred föl az emberben, ha a vért tizenhét-tizennyolc esztendőn keresztül érlelte már a meleg és hideg folytonos változása. Ilyenkor aztán, hirtelen erjedni kezd a vér, akárcsak a must. Mert nem is más a szerelem, mint a vér erjedése, mely pezseg és forr és meleget termel s annyira átformálja az embert, hogy amig az erjedés tart, senki sem marad meg eredeti formájában. Később azonban megtisztul, lecsillapodik az erjedő anyag, lecsendesül s kihül minden. S ha már a borral hasonlitottam össze a szerelmet, hát még azt is hozzá tehetem, hogy amint a bor minden esztendőben ujra habzik és ujra erjedni kezd, mikor jön a tavasz, azonképpen az emberek szivébe is a tavasz érkeztekor szerelem költözik, aminek helyes magyarázata az, hogy a vér sohasem felejti el első erjedését s valahányszor megérzi a tavaszt, ujra erjedni akar.

— Igenis a vér — tudniillik a vér, az valami anyag — szubtilis anyag, vetette közbe Daa Oluf.

— Ugy van — hagyta helyben Rigice néni — minden, ami ezen a világon él, befolyással van az ember vérére. A nap, a hold s néha még a rossz időjárás is. Ez olyan bizonyos, mint ahogy egy isten van az égben.

— Sőt még a más ember gondolatai is megmozgatják a vért, tette hozzá Ide asszony. Onnan tudom ezt, hogy legidősebb nővérem, valahányszor lehunyta a szemét s elaludt, sóhajtani kezdett s kézzel-lábbal kapálózott, mintha fel akart volna kelni s el akart volna menni valahova. Mintha hivta volna valaki. A dolog magyarázata pedig az, hogy vőlegénye, aki akkor Hollandiában volt, annyira vágyódott utána, hogy éjjel-nappal a menyasszonyára gondolt. Sidsel asszony, bizonyosan emlékszik rá, hogy milyen rossz szinben volt akkor szegény s addig nem is javult az egészsége, amig Bilde Jürgen haza nem jött.

— Emlékszem hát. Hogyne emlékezném? Szegény gyermek. Hanem mikor Jürgen visszatért Hollandiából, ugy kinyilt az arca, mint a hasadó bimbó. Nagy ég! Mikor a gyermekágyba került is. . . .

Rosenkrands most Orup Axelhez fordult.

— Azt hiszitek tehát, hogy az Elixire d'amour olyan, mint valami erjedő anyag, melyet ha a vérbe fecskendeznek, ott valóságos forradalmat okoz? Nos hát erről egy igen érdekes történet jut eszembe, melyet a megboldogult Krisztián Ulrik mesélt nekem, mikor egy izben a sáncokon sétáltunk. Antverpenben történt. Krisztian a Hotellerie des Trois brochetsben lakott. Reggel valami nagyon, de nagyon szép kisasszonyt pillantott meg, aki olyan szeliden nézett reá. Krisztián egész nap nem gondolt többé erre a lányra. Mikor este visszatért a hoteljába, egy rózsát talált a vánkosán, felvette a rózsát s szagolgatni kezdte.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Papirgyárosok mozgalma. A hazai papirgyárosok körében — mint értesülünk — mozgalom indult meg, mely közöttük egy *trust*szerű szervezetnek létrehozását célozza. A *trust* nem az árképzést kivánja befolyásolni s igy nem a fogyasztó közönség ellen forditja élét, hanem csupán hathatósabbá akarja tenni a magyar termelést az osztrák versenynyel szemben. Erre a célra alkalmas eszközül kinálkozik a gyártás mennyiségének kontingentálása, a papirminőségeknek az egyes gyárak munkakörébe való utalása, egységes kereskedelmi képviselet és vezetés létesitése, együttes raktárak felállitása stb. Ilyen módon megszüntethető a magyar gyáraknak egymás közt való versenye s megerősithető a hazai fogyasztóterületen az ő poziciójuk a sokkalta fejlettebb, gazdagabb és hatalmasabb osztrák termeléssel szemben. A mozgalom megérdemli a kormányzat legmelegebb támogatását s a bankköröknek aktiv érdeklődését.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztositó Szövetkezet helyiségeiben a már foganatba vett ujjászervezés és a müködési ágazatok kibővitésével kapcsolatos kérdések megbeszélésére ma délelőtt az ország különböző vidékeiről egybegyült előkelő gazdák részvételével bizalmas értekezlet volt. Gróf *Teleki* Géza elnök **megnyitván a tanácskozást**, hosszabb beszédben fejtette ki a szövetkezeti biztositás kérdésének mai stádiumát. **Utána** *Szőnyi* **Zsigmond** vezérigazgató és *Dessewffy* **Arisztid igazgatósági tag** ismertették az *Országos Kölcsönös Biztositó Szövetkezet* helyzetét és kimutatták annak nemcsak teljes életképességét, hanem a gazdaközönség szempontjából való föltétlen szükségességét. *Püspöky* Emil igazgatósági tag hosszabb beszédben ecsetelte a szövetkezetnek a multban kifejtett eredményes munkálkodását és azt a szerepet, amelyet a szövetkezet a jövőben van hivatva betölteni. Az ezután megindult eszmecserében, amelyben dr. Paizs Gyula, Hofmann Gyula, Tokaji László, Sipos Gábor, Koller Pál, Vasadi Balogh Lajos és mások részt vettek, a létesitendő reformok közhelyeséssel találkozván, az értekezlet egyhangu határozattal *nagy országos választmány létesitését* mondotta ki, amely hivatva lesz az igazgatósággal együtt a szövetkezet vezetésére befolyást gyakorolni. Egyben 40 tagu, még pedig: gróf Andrássy Géza, gróf Teleki Géza, Dessewffy Arisztid, Püspöky Emil, Szőnyi Zsigmond, Leidenfrost Ottó (Jaak), Schmidt Emil (Anna-major), Kristóffy József (Nagy-Lak), Just Ferenc (Tót-Próna), báró Manndorf Géza (Tükrös-puszta), Szabó József (Kolozsvár), Tokaji László (Kolozsvár), Ordódy Lajos (Nagy-Kereskény), Nagy Géza (Dobrihát), Gubányi József (Pilis), Nagy Dezső (Budapest), Stefani Ervin (Fülek), Péchy Kálmán (Bolgár), Pásztory Árpád (Turvékonya), Szerdahelyi Vince (Rad), Szabó Ernő (Bucsu), Erőss György (Fényes-Littke), Pajthényi Sándor (Gödöllő), Szevera Károly (Ponyvád), Petrovay György (Nagy-Kürü), Sipos Gábor (Kolozsvár), Kondor Emil (Nagy-Csalomia), Strobentz György (Ér-Endréd), vasadi Balogh Lajos (Gyuró), Nagy Vince (Olgya), Pischl Samu (F.-Zsember), Vladár Ervin (Bánfalva), Hoffmann Gyula (Borsod-Mező-Keresztes), Soós János (Rába-Hidvég), Balázsovics Oszkár (Puszta-Monostor), Deme Gyula (Zsitkóc), Ordódy Vilmos (Fakó-Vizekény), Koller Pál (Alsó-Alap), Ugron János (Székely-Udvarhely), dr. Paizs Gyula (Rác-Almás) urakból álló bizottság küldetett ki, melynek feladata lesz, a szövetkezet rekonstrukciójával egyidejüleg megindított reformokat megállapitani.

Végül Vasadi *Balogh* Lajos lendületes szavakban mondott köszönetet gróf Teleki Géza elnöknek, valamint a betegsége folytán távollevő gróf Andrássy Gézának és a vezérigazgatónak amaz áldozatkész és lankadást nem ismerő kitartó munkásságáért, melyet a szövetkezeti biztositásnak Magyarországon való meggyökeresitése érdekében kifejtenek, mire az értekezlet az elnök éltetésével véget ért.

A budapesti villamos városi vasut részvénytársaság vonalain ez év augusztus havában összesen 107.202 forint 75 krajcár bevételt értek el. A mult év ugyanezen hónapjában a bevétel 112,368 forint 42 krajcárt tett ki. Ez évi január 1-étől az összes bevétel 938,180 forint 66 krajcárra rugott, a mult év ugyanezen szakában elért 957,570 forint 42 krajcár bevétellel szemben.

Sorsolások. *Az egyházi müemlék nyeremény kölcsön sorsjegyek* 29. huzása ma délelőtt ment végbe a kongrua-bizottság ülésermében. Elsőben is a törlesztési huzast eszközölték, s a kihuzott 32. sorozatszám összes nyerőszámait 6 forintjával fogják beváltani. A törlesztési huzás eredménye: 113 246 428 689 838 1961 2303 2810 3727 3836 4113 5346 5368 5493 5636 5643 5818 5882 6127 6389 6458 6528 6590 6779 6879 6971 7163 7471 7907 7925 7929 és 7993.

A nyereményhuzásban a *főnyereményt*, 10.000 forintot nyerte 4924—20, *ezer forintot*: 7769—57, *ötszáz-ötszáz forintot*: 7654—37 5920—16 és 1441—16, *száz-száz* forintot: 6305—92 7707—26 7210—20 2558—54 957—85 664—18 4269—17 5970—83 3266—5 7127—91 7299—15 3400—93 és 1842—43. Kihuztak ezenkivül 25 drb 50 forintos és 50 darab 25 forintos nyereményt.

A székesfővárosi *100 millió koronás kölcsön VI-ik törlesztő huzása* ma délelőtt ment végbe, a régi városháza tanácstermében, *Matuska* Alajos alpolgármester elnöklése mellett. A sorsolást *Szlatiny* Ferenc számtanácsos vezette. A sorsolás eredménye a következő:

3 drb. 10000 koronás: 455 395 és 321.

19 drb 5000 koronás: 3652 4736 2008 696 301 4160 1504 2799 2920 4399 4278 1084 128 1930 2490 625 981 1003 4942.

89 drb. 2000 koronás: 12555 4956 16336 7437 11201, 14868 21096 4559 12164 11336 19443 13567 7317 13711 11950 18625 15487 12800 23969 19288 11612 796 5811 13452 8225 14866 4301 21130 18498 6442 22811 15762 19773 10953 5094 1704 6400 24818 16463 998 14153 9352 4719 17899 20475 19177 8018 13800 6844 12356 21073 20333 19600 17368 16329 18194 20543 22132 17471 20200 12258 5161 18162 13471 3432 5471 15367 19909 24985 11251 11956 24732 17002 20815 1708 24096 22720 11507 9877 20075 9921 1344 16671 10026 15038 10652 8233 20039 és 14790.

36 darab *1000* koronás: 2183 2802 8925 4301 2149 5122 9014 2925 2815 2765 2869 1448 2069 3793 1453 5104 6875 1708 4829 7474 4071 2921 1782 4880 3853 4181 7073 8880 9697 8553 767 9862 9032 2628 3240 1452.

Ezenkivül kihuztak még *73* darab 200 koronás kötvényt.

A magyar vörös-kereszt egylet sorsjegyek XLV-ik sorsolását ma délután tartották meg gróf *Csekonics* Endre elnöklete alatt. A sorsjegyellenőrző bizottság képviseletében megjelentek *Babics* József, *Latinovits* János és *László* Zsigmond. A belügyminisztérium részéről *Petróczy* Lajos miniszteri titkár és a pénzügyminisztérium képviseletében dr. *Susits* Béla miniszteri titkár jelent meg. A közjegyzői teendőket *Rupp* Zsigmond helyettese dr. *Gallus* Sándor végezte. Törlesztésre huzták a következő 38 sorozatot: 124, 741, 792, 957, 1449, 1662, 1839, 2262, 3189, 3639, 3766, 3946, 3951, 4073, 4195, 4343, 4429, 4576, 4935, 4971, 5080, 5189, 5224, 5271, 5424, 5613, 5986, 6025, 6087, 6160, 6560, 6810, 7189, 7395, 7518, 7730, 7745, 7902. Az ezekben a sorozatokban foglalt sorsjegyek mindegyikét október 1-től hét forintjával váltják be. Nyereményel huzattak: 10.000 forinttal: 3058—29, 1000 forinttal 2952—46, 500 forintlal 167—64, 7854—33 és 7904—59.

100 forinttal: 760—71 976—44 1120—84 2587—31 3046—70 3417—76 3625—3 4981—5 5676—49 6100—55 6206—59 6525—39 7261—82.

50 forinttal: 1053—48 1150—36 1239—88 1336—12 1375—9 1796—72 2765—86 4473—25 4869—99 4929—78 5158—65 5437—56 5512—08 5691—47 6096—75 6149—72 6432—60 6434—65 6476—37 6635—47 6793—13 7079—46 7145—76 7644—06 7952—74.

25 forinttal: 60—85 103—13 333—09 385—25 597—91 755—54 848—94 863—52 1095—45 1254—03 1283—16 1519—37 1569—35 1732—27 1850—77 1859—38 1896—10 2134—18 2340—04 2706—51 2741—09 3199—17 3468—05 3726—71 4012—63 4275—43 4306—57 4358—37 4620—46 4656—53 4708—57 4750—93 4768—64 4789—84 4810—17 5017—92 5134—56 5220—58 5226—50 5234—46 5560—77 5796—89 6037—28 6974—83 7219—91 7341—51 7444—99 7561—52 7655—86 7795—98.

Az első leánykiházasitási egylet m. sz.-nél augusztusban 1301 jutalékrész iratott be és nászjutalékok fejében 20.158 forint 93 krajcár fizetett ki az egyesület. 1899. január 1-től augusztus 31-éig beirt összes jutalékrészek száma 9202 és a kifizetett nászjutalékok összege 160.352 forint 85 krajcár.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertéskonzumvásár **árjegyzése** 1899. szeptember 1-én. Készlet 167 darab. Érkezett 1120 darab. Összesen 1287 darab. Eladatott 465 darab. Maradt 522 darab. — *Napi árak:* 120—180 kgr. sulyban 43——44 krajcárig, 220—280 kgr. sulyban 43—44— krajcárig. 320—380 klgr. sulyban 42½—44 krig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilos 40—42½ krajcárig. Malacok 42—45 krajcár kilónkint. A vásár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, szeptember 1.

A buzaüzletben az irányzat szilárd volt. Elkelt 30.000 mm. buza jól tartott árakon.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 1200 mm. 82 k. 8 frt 91½ kr, Ujszász, 200 mm. 81 k. 8 frt 81 kr, 200 mm. 81 k. 8 frt 85 kr, 300 mm. 81·5 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 80·5 k. 8 frt 80 kr, 200 mm. 80 k. 8 frt 82½ kr, 200 mm. 81 k. 8 frt 82½ kr, 400 mm. 80·3 k. 8 frt 90 kr, 300 mm. 80·6 k. 8 frt 82½ kr, 150 mm. 80·5 k. 8 frt 82½ kr, kevert, 100 mm. 80 k. 8 frt 65 kr, sárga, 100 mm. 80 k. 8 frt 85 kr, 200 mm. 80 k. 8 frt 80 kr, 1200 mm. 80 k. 8 frt 90 kr, 300 mm. 81·5 k. 8 frt 80 kr, 150 mm. 80·5 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 81 k. 8 frt 80 kr, 300 mm. 80 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 79·5 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 78·5 k. 8 frt 80 kr, 300 mm. 79·5 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 65 kr, 500 mm. 79·5 k. 8 frt 77½ kr, 100 mm. 79·3 k. 8 frt 70 kr, 100 mm. 79·3 k. 8 frt 75 kr, 100 mm. 79·8 k. 8 frt 75 kr, 500 mm. 79·3 k. 8 frt 72½ kr, 300 mm. 79 k. 8 frt 85 kr, 300 mm. 79·5 k. 8 frt 82½ kr, 300 mm. 79 k. 8 frt 87½ kr, felső, 300 mm. 79 k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 82½ kr, 100 mm. 78·5 k. 8 frt 82½ kr, 200 mm. 78 k. 8 frt 82½ kr, 200 mm. 78·5 k. 8 frt 75 kr, 300 mm. 78·5 k. 8 frt 75 kr. 100 mm. 78·5 k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 78·5 k. 8 frt 67½ kr, 100 mm. 78·3 k. 8 frt 57½ kr, felső, 100 mm. 78 k. 8 frt 72½ kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 72½ kr, 4000 mm. 77·5 k. 8 frt 85 kr, Oroshazi, 3000 mm. 77·5 k. 8 frt 85 kr, 3100 mm. 77·5 k. 8 frt 75 kr, H.-M.-Vásárhely, 1000 mm. 77 k. 8 frt 77½ kr, 400 mm. 77 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt, 70 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 40 kr, felső sárga, 100 mm. 76 k. 8 frt 70 kr.

Pestmegyei: 400 mm. 81 k. 8 frt 85 kr, 500 mm. 81·5 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 81·5 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 80·5 k. 8 frt 80 kr, 200 mm. 78·5 k. 8 frt 60 kr, 500 mm. 78·5 k. 8 frt 57½ kr. vegy., 200 mm. 78 k. 8 frt 35 kr, bükköny, 500 mm. 77·5 k. 8 frt 60 kr, 400 mm. 76 k. 8 frt 55 kr.

Fehérmegyei: 800 mm. 77 k. 8 frt 60 kr, 1400 mm. 74·8 k. 8 frt 50 kr, 630 mm. 74·5 k. 8 frt 50 kr, 17.500 mm. 76 k. 8 frt 70 kr, 750 mm. 76·5 k. 8 frt 62 kr.

Bácskai: 2750 mm. 73·5 k. 8 frt 45 kr.

Szentesi: 3100 mm. 78 k. 8 frt 85 kr.

Pancsovai: 930 mm. 75·2 k. 8 frt 45 kr.

Mind 8 hónapra.

Rozs: 100 mm. 6 frt 50 kr, korpa, 300 mm. 6 frt 50 kr. por, 600 mm. 6 frt 47½ kr, por, 400 mm. 6 frt 50 kr, por.

Tengeri: 200 mm. 5 frt — kr, korpával.

Árpa: 600 mm. 5 frt 70 kr, korpával.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza (ó)								
bánsági	75 k.	—.—	—.—	76 k.	—.—	—.—	77 k.	—.— —.—
	78 k.	—.—	—.—	79 k.	—.—	—.—	80 k.	—.— —.—
tiszavidéki	75 k.	8.25	8.30	76 k.	8.30	8.35	77 k.	8.35 8.45
	78 k.	8.45	8.55	79 k.	8.50	8.55	80 k.	8.55 8.75
pestvidéki	75 k.	8.65	8.80	76 k.	—.—	—.—	77 k.	—.— —.—
	78 k.	8.25	8.30	79 k.	8.30	8.40	80 k.	8.40 8.50
fejérmegyei	74 k.	8.50	8.60	76 k.	8.55	8.70	77 k.	8.70 8.75
	77 k.	8.70	8.85	79 k.	—.—	—.—	80 k.	—.— —.—
bácskai	74 k.	8.20	8.25	76 k.	8.25	8.35	76 k.	8.25 8.45
	77 k.	8.45	8.55	79 k.	8.30	8.40	80 k.	8.65 8.70
román	75 k.	8.65	8.80	76 k.	8.55	8.70	77 k.	—.— —.—
	78 k.	8.25	8.30	79 k.	8.50	8.45	80 k.	8.40 8.50
szerb	75 k.	8.50	8.60	76 k.	8.60	8.70	78 k.	8.45 8.55
	79 k.	8.70	8.85	81 k.	7.—	7.10	80 k.	7.35 7.40
bolgár	78 k.	8.15	8.30	76 k.	—.—	—.—		
	79 k.	8.55	8.60	81 k.	—.—	—.—		
Rozs ... (ó)	I. r.	70—72 k.		6.35—6.65	II. r.	—— k.		6.45—6.55
Árpa ... (ó)	tak.	60—62 k.		6.55—6.65	égetni való	62—64 k.		6.45—6.55
... (ó)	sörfőz.	64—66 k.		6.60—7.—				7.—8.25
Zab ..... (ó)		39—41 k.		5.75—5.85	(ó)			5.30—5.50
Tengeri (uj)	bánsági	— k.		4.85—5.—	(ó)			
Repce...	káposzta			11.30—11.80	másn.	— k.		—.—
Köles ... (ó)				4.15—4.45	(uj) bánsági			—.—

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza októb.	8.48—8.50—8.53—8.50
Buza (1900.) áprilisra	8.78—8.82—8.84—8.79
Rozs októb.	6.71—6.68—6.69
Zab októberre . . .	5.31—5.29—5.27—5.26
Tengeri augusztusra .	0.——0.——0.—
Tengeri szept. . . .	4.84—4.86—4.85
Tengeri 1900. májusra	5.10—5.18—5.20—5.17
Repce augusztusra .	—.——.—

Déli egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza októberre	8.48	„	8.49 „
Buza (1900.) áprilisra . . .	8.78	„	8.79 „
Rozs októberre	6.66	„	6.68 „
Zab októberre	5.26	„	5.27 „
Tengeri szeptemberre . .	4.85	„	4.86 „
Tengeri augusztusra . . .	0.—	„	0.— „
Tengeri (1900.) máj.-ra . .	5.17	„	5.18 „
Repce szeptemberre . . .	11.80	„	11.90 „

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza októberre	8.50	—	8.51
Buza áprilisra (1900.)	8.79	—	8.80
Rozs októberre	6.69	—	6.70
Zab októberre	5.26	—	5.27
Tengeri májusra 1900.	5.18	—	5.19
Tengeri augusztusra	0.——	—	0.—
Tengeri szeptemberre	4.85	—	4.86
Repce augusztusra	—.——	—	—.—

A budapesti értéktőzsde.

A pestis terjedéséről szóló hirre szilárd megnyitás után a tőzsde különösen nemzetközi értékekben érzékenyen ellanyhult, mig a helyiértékek közt különösen a rimamurányi részvények bécsi nagy vételekre emelkedő irányzatot követett és azok árfolyama mindvégig tartva maradt.

Az *előtőzsde*: Csendes.

Jegyeztek: Magyar hitelrészvény 390.75—391.—. Osztrák hitelrészvény 385.40—386.20. Osztrák-magyar államvasut részvény 350.90—351.50. Rimamurányi vasmü 334.——337.75. Közuti villamos vasut részvény 368.75—369.— forinton.

A *déli tőzsde*:

Jegyeztek: Magyar hitelrészvény 389.75—390.50. Osztrák hitelrészvény 384.70—385.50. Osztrák-magyar államvasuti részvény 350.50—351.—. Jelzálogbank részvény 243.—. Leszámitolóbank részvény 258.50. Rimamurányi vasmürészvény 337.—338.25. Közuti villamos vasut részvény 368.25—368.75 forinton.

Az *utótőzsde* irányzata csekély üzlet mellett nyugodt maradt.

Zárul: Osztrák hitelrészvény 384.90. Magyar hitelrészvény 389.75. Osztrák-magyar államvasut részvény 350.75. Rimamurányi részvény 337.25 forinton.

Leszámitoló árfolyamok:

Magyar általános hitelbank	391.—
Osztrák hitelintézet.	383.—
Magyar aranyjáradék	118.—
Magyar koronajáradék	96.50
Magyar ipar- és kereskedelmi bank	100.—
Magyar jelzálog hitelbank	244.—
Magyar leszámitoló bank	259.—
Rimamurányi vasmü	332.—
Budapesti közuti vasp. részj. . . .	368.—

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna 30.——40.— forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki 30.——32.— forint. Vörös erdélyi —.———.— Vörös bánsági —.———.— forint. Középszemü 38.—40.—. Nagyszemü 41.—43.—. Disznózsir: budapesti 49.——49.50 forint, vidéki —.——.— frt. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.———.— városi 4 darabos 41.50—42.— forint, 3 darabos 42.50—43.50 forint, füstölt 46.50—47.50 forint. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség —.———.— forint, 120 darabos —.———.— forint, 100 darabos —.———.— forint, 85 darabos —.———.— forint azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség —.———.— forint, 100 darabos —.———.— forint, 85 darabos —.———.— forint. Szilvaiz: szlavóniai 17.75—18.— forint, szerbiai 15.75—16.— forint azonnali való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az *előtőzsdén* nem uralkodott egységes irányzat. Nemzetközi értékpapirokban gyönge az irányzat, helyi papirokban élénk.

A *déli tőzsdén* az üzlet gyönge volt.

Zárlatkor gyönge maradt az irányzat.

Bécs, szeptember 1. (*Magyar értékek zárlata.*) 4% aranyjáradék 117.90. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 139.50. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.—. Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.50. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 258.—. Rimamurányi vasmürészvény 335.75. Magyar koronajáradék 95.20. 4%-os Magyar földtehermentesitő kötvény 93.30. Magyar hitelbank részvény 389.50. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 161.75. Kassa-oderbergi vasuti részvény 184.—. Magyar kereskedelmi bank 1435.

Bécs, szeptember 1. (*Osztrák értékek zárlata.*) 4·2% papirjáradék 100.30. 4%-os osztrák aranyjáradék 117.95. 1860-iki sorsjegy 137.—. Osztrák hitelsorsjegy 196.75. Angol-osztrák bank 151.75. Bécsi bankegyesület 272.—. Osztrák-magyar bank 903.—. Déli vasut 72.50. Dunagőzhajózási részvény 400.—. Dohányrészvény 140.—. Császári és királyi arany 5.71—. Német bankváltók 58.90. 4·2% ezüst járadék 100.15. Osztrák koronajáradék 100.55. 1864-iki sorsjegy 194.75. Osztrák hitelintézeti részvény 384.63. Unionbank 310.50. Osztrák Länderbank 240.75. Osztrák-magyar államvasut 350.75. Elbavölgyi vasut 256.50. Alpesi bányarészvény 287.75. 20 frankos arany 9.56—. Londoni váltóár 120.60. Bécsi Tramway 4.65. Az irányzat gyenge.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, szeptember 1. (*Tőzsdei tudósitás.*) A járadékok kedvező állása a nyugati tőzsdéken megnyitáskor élénkitette a forgalmat. Spanyol járadék élénk és magasabb, mert a Párisba küldött spanyol pénzügyi delegátus állitólag azt az utasitást kapta, hogy a spanyol külföldi kölcsön lebélyegzett kátyényeinek októberi szelvényét teljesen kifizette. A helyi értékek közül a dortmundi, Hiberala és Konsolidation-részvények javultak, egyébként csendes volt az üzlet. A bankértékek eleinte gyöngültek, később javultak. Vasutak kevésbbé élénkek, transváli vasutak emelkedtek. A második tőzsdeórában az irányzat általában szilárdabb volt. Magánleszámitolási kamatláb 4⅝ százalék.

Berlin, szeptember 1. (*Zárlat.*) 4·2%-os papirjáradék 99.80. 4% osztrák aranyjáradék 100.—. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 95.25. Osztrák-magyar államvasut 149.50. Kassa-oderbergi vasut 90.30. Bécsi váltóár 169.50. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.60. Alpesi bányarészvény 103.90. Disconto-Commandit 203.90. Általános villamossági Edison 200.50. Gelsenkircheni 198.—. Laurahohó 264.20. 4·2% ezüstjáradék 99.75. 4% magyar aranyjáradék 98.75. Osztrák nitelrészvény 240.50. Déli vasut 32.75. Károly Lajos vasut —.—. Orosz bankjegy 216.70. 4% uj orosz kölcsön 99.80. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 92.50. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 163.25. Harpeni 197.30. Az irányzat szilárd.

Hamburg, szeptember 1. (*Zárlat.*) 4.2% ezüstjáradék 99.60. 1860. sorsjegy 144.—. Déli vasut 32.50. 4% osztrák aranyjáradék 100.50. Osztrák hitelrészvény 240.30. Osztrák-magyar államvasut 149.25. Olasz járadék 92.80. 4% magyar aranyjáradék 99.—. Az irányzat csendes.

Frankfurt, szeptember 1. (*Zárlat.*) 4·2% papirjáradék 99.95. 4% osztrák aranyjáradék 100.—. Magyar koronajáradék 95.50. Osztrák-magyar bank 151.20. Déli vasut 33.40. Elbavölgyi vasut —.—. Londoni váltóár 204.45. Bécsi bankegyesület 136.—. Villamos részvény 154.—. 3%-os magyar aranykölcsön 81.—. 4·2%-os ezüstjáradék 99.90. 4% magyar aranyjáradék 98.95. Osztrák hitelrészvény 240.50. Osztrák-magyar államvasut 149.20. Északny. vasut —.—. Bécsi váltóár 169.55. Párisi váltóár 810.33. Unionbank —.—. Alpesi bányarészvény 291.—. Az irányzat csendes.

Páris, szeptember 1. (*Zárlat.*) 3% francia járadék 100.57. Olasz járadék 92.45. Osztrák-magyar államvasut —.—. Francia törlesztb. járadék —.—. 4% magyar aranyjáradék 101.70. Török dohányrészvény 310.—. Osztrák Länderbank —.—. 3½% francia járadék 102.30. Osztrák földhitelintézeti részvény 1270.—. Déli vasut —.—. 4% osztrák aranyjáradék 100.50. Ottomanbank 568.—. Párisi bankrészvény 1050. Alpesi bánya részvény —.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-köbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 1. A sertésüzlet irányzata: változatlan. A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) ———— krajcárig. Öreg közép páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban ——— krajcárig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 42½—43½ krajcárig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig való sulyban) 44—44½ krajcárig. Fiatal könnyü páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) 45—45½ krajcárig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ———— krajcárig. Közép (páronkint 220—280 kilogramm sulyban ——— krajcárig. — Könnyü (páronkint 220 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ——— krajcárig. — Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——.— krajcárig. — Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli sulyban) 43—43½ krajcárig. — Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 43½—44— krajcárig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 44——44½ krajcárig.

Sertéslétszám: 1899. aug. 30. napján volt készlet 40.642 darab, 1899. augusztus hó 31. napján felhajtatott 253 darab, 1899. évi augusztus 31. napján elszállittatott 441 darab, 1899. szeptember 1. napjára maradt készletben 40.454 darab.

Időjelzés.

— *A m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése.* —

Budapest, szeptember 1.

A légnyomás minimuma mélyebb lett és a skandináv félsziget felé huzódott, mig a maximumnak ma már csak körvonalai vannak meg délnyugaton. Általában északon alacsony és délen aránylag magas a nyomás.

Az idő ma reggel is tulnyomóan felhős; nagyobb esők Angliában, a német tengerparton s az Alpesekben és a Kárpátokban voltak. A hőmérséklet eloszlásában nincs lényeges változás.

Hazánkban helyenkint zivataros esők voltak; tegnapról Árvaváralja, Selmecbánya, Keszthely, Csáktornya és Drenkova jelent zivatart. A hőmérséklet helyenkint az esővel kapcsolatosan alábbszállt, de azért általánosan elég magas.

Kilátás. Tulnyomóan száraz és meleg idő várható, legfeljebb északon némi esővel.

Vizállás.

		aug. 31. méter	szept. 1. méter			aug. 31. méter	szept. 1. méter
Inn	Schärding	1.36	1.45	Tisza	M.-Sziget	0.37	0.32
Duna	Passau	1.81	1.92	„	Tekeháza	0.16	0.18
„	Linz	0.59	0.69	„	V.-Namény	0.01	0.02
„	Becs	0.82	0.72	„	Tokaj	0.01	0.10
„	Pozsony	1.39	1.55	„	Tisza-Füred	0.30	0.14
„	Komárom	0.—	1.76	„	Szolnok	0.39	0.17
„	Budapest	1.24	1.24	„	Csongrád	0.23	0.06
„	Paks	0.73	0.60	„	Szeged	0.96	0.82
„	Mohács	1.70	1.66	„	Török-Becse	0.63	0.48
„	Gombos	2.13	2.02	„	Titel	1.60	1.48
„	Ujvidék	1.51	1.37	Ondova	Bártfa	0.30	0.30
„	Pancsova	0.92	0.82	Torcolya	Hodr	0.94	0.94
„	Orsova	1.87	1.78	Bodrog	Zemplén	1.13	1.12
Morva	Magyarfalva	0.39	0.—	Sajó	Szolca	1.44	1.44
Vág	Zsolna	0.58	0.56	Hernád	H.-Németi	0.12	0.20
„	Trencsén	0.46	0.42	Berettyó	Margita	0.—	0.—
„	Szered	0.70	0.68	„	B.-Ujfalu	0.15	0.17
Rába	Sz.-Gotthárd	0.40	0.40	Körös	Csucsa	0.—	0.—
„	Sárvár	0.09	0.09	„	N.-Várad	0.—	0.01
„	Győr	1.52	1.68	„	Belényes	0.40	0.—
Dráva	Pettau	0.—	0.—	„	Tenke	0.—	0.—
„	Zákány	0.20	0.18	„	Gurahonc	0.28	0.26
„	Barcs	0.13	0.04	„	Borosjenő	0.18	0.02
„	Eszék	0.85	0.87	„	Békés	0.28	0.32
Mura	M.-Szerdah.	0.20	0.20	„	Gyoma	0.13	0.19
Száva	Zágráb	0.16	0.14	Maros	Gy.-Fehérvár	0.14	0.18
„	Szisszek	0.08	0.08	„	Branyiczka	0.78	0.66
„	Mitrovicz	1.46	1.39	„	Soborsin	0.—	0.—
Szamos	Deés	0.02	0.08	„	Arad	0.72	0.70
„	Szatmár	0.—	0.04	„	Makó	0.40	0.48
Kraszna	N.-Majtény	0.—	0.—	Temes	K.-Kostély	0.54	0.42
Latorca	Munkács	0.08	0.10	Béga	Kiszető	0.84	0.78
Laborca	Homonna	0.—	0.—	„	Temesvár	0.09	0.03
Ung	Ungvár	0.—	0.—	„	Becskerek	0.—	0.01

Gyengeségi állapotok

(impotentia) ellen páratlan sikerü gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk

Dr. MITZGER TIVADAR

HIRNEVES

HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI

RENDELŐ-INTÉZETÉT

BUDAPEST,

VI. Teréz-körut 44. I. em.

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honoráriuma teljes gyógyulás után fizethető.

Rendelés délelőtt 8—1-ig, délután 2—8-ig.

Óvás. A közelgő iskolai idény alkalmával ajánljuk a legtöbb iskolában bevezetett és szaktekintélyek által legcélszerübb és legjobbnak elismert

Richter O. E. és Társa

chemnitzi gyáros rajzeszközeit.

A ki rossz utánzatoktól védekezni óhajt, ügyeljen az eredeti áru védjegyére, mely megkülömbözteti áruimat az utánzott áruktól, mivel az összes tokok és körzők bélyegezve vannak. Midőn ezen körülményre a n. é. vevőközönséget figyelmeztetjük, megjegyezzük, hogy rajzeszközeink a legtöbb papirkereskedésben és látszerészüzletben kaphatók.

Richter O. E. és Társa

rajzeszközök gyára Chemnitzben (Szászország).

Könnyü törlesztésre

szép és olcsó

telkek

kaphatók a kies fekvésü

Római-fürdő telepen

(Budapest, 3. ker.). Egészséges fekvés, ásványvizü uszodák, rendezett utak, csatorna, olcsó és jó közlekedés. Bővebbet **dr. Ringer Lajos** urnál, VII., Nyár-utca 7. szám.

Most jelent meg!

Jukker-leány.

Irta

PEKÁR GYULA.

Ára 1 frt 50 kr.

Megrendelhető: a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában. Budapest, József-körut 18. szám.

Luser L.-féle tourista-tapasz.

Biztosan és gyorsan ható szer tyúkszem, szemölcs és a talp, valamint a sarok bőrkeményedései, továbbá mindennemü bőrelszarusodás ellen. A hatásért jótállás vállaltatik.

Központi szétk. raktár: SCHWENK L. gyógysz. MEIDLING-BÉCS.

Csak akkor valódi, ha minden használati utasitás és minden tapasz a mellettes véd-/legygyel és aláirással el van látva, azért is erre ügyelni kell.

1 doboz ára 60 kr.

Vidékre 80 kr. előzetes beküldése mellett bérmentve.

Magyarországi főraktár:

TÖRÖK JÓZSEF gyógysz. Budapest, Király-utca 12.

Polgár Sándor

egyetem. gyakorlott orvost mü- és kötszerész

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körut 50. sz.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányu orvos- sebészi és betegápolási tárgyakban.

Saját találmányu, m. k. szabadalmaz. Polgár-féle

sérvkötő,

hasköté, görcsér elleni gummiharisnya, orthopaediai készülékek, müldbak s kezek stb.

Valódi francia különlegességek F. Berguerand file párisi gyárából.

Utánzás ellen védve 1/4902. sz. a.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

THEDO tanár-féle

Használat előtt. szakál-hagyma Használat után.

legjobb és legbiztosabb szer szép

bajusznövés

előidézésére.

Bámulatos gyorsan mozditja elő a szakálnövést, ugy, hogy még 16 éves ifjak is rövid idő alatt teljes és erős szakált és bajuszt nyerhetnek használata folytán, mely tényt ezer és ezer elismerő irat bizonyitja.

Egy csomag ára 1 frt és 2 frt 10 kr.

Vidékre csakis 1 frt 20 kr. vagy 2 frt 35 kr. előre beküldése mellett bérmentve. — Főraktár:

Török József gyógyszertárában, Budapesten, Király-utca 12. sz.

Kiss József összes költeményei.

Első teljes kiadás, mely a Jehova és mese a varrógépről cimü hosszabb költeményeket is tartalmazza. Ára a költő arcképével diszes vászonkötésben 1 frt 50 krajcár.

Ez a legszebb, legolcsóbb s legkedveltebb ALKALMI ajándék.

Vidékre postai bérmentes küldéssel 1 frt 60 kr., ha ez összeg előre küllettik be. Kapható a „BUDAPESTI NAPLÓ“ kiadóhivatalában

FOGAK 2 frttól a nélkül, hogy a gyökeret el kellene távolitani, szájpadlással s a nélkül is (hidmunka.) Foghuzás fájdalom nélkül. (Cocain injectio.) Igen tartós fogtömés. — Fogkoronák gyökerekre illesztetnek, melyek a szájpadlást fölöslegessé teszik.

Fogorvos Dr. NEUFELD.

Május I-től Kossuth Lajos-utca 14. szám.

Vasár- és ünnepnapokon d. u. 4-ig.

Salamon Odön

Kocsinés Gyalog

(*Szatirikus társadalmi rajzok*)

cimü könyve megjelent

második kiadásban.

Ára: 1 forint.

Megrendelhető a

Budapesti Napló

kiadóhivatalában

Budapest, József-körut 18.

Szinházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ. Szünet.

NEMZETI SZINHÁZ.

Szombat, 1899. évi szeptember hó 2-án.

Házi béke.

Vigjáték 3 felvonásban. Irták Bisson S. és Leclerq A. Forditotta Kürthy Emil.

Személyek:

Moreuil	Náday F.	Suzanne	Gerő L.
Germainé	Csillag T.	Dolores	Paulayné
Brunois	Vizvári	Du Taillis	Heténvi
Brunoisné	Vizvárinó	Denise	Groo V.
Ludovic	Zilahi	Ambroisine	Rákosi Sz.
Pironeau	Latabár	Julie	O. Keczeri I.
Muscadet	Dezső	François	Faludi

Kezdete 7 órakor.

NÉPSZINHÁZ.

Szombat, 1899. évi szeptember hó 2-án.

Hoffmann meséi.

Regényes operette 4 felvonásban. Irta Jules Barbier. Ford. Dr. Váradi Antal. Zenéjét szerz. J. Offenbach.

Személyek:

Hoffmann	Kenedich	Stella	
Lindorf		Olympia	Hegyi
Copélius	Vidor	Antonia	
Miracle		Miklós	Z. Bárdy
Spallanzani	Solymosi	Luther	Tollagi
Crespel	Kiss M.	András, lovász	Kovács

Kezdete 7½ órakor.

VIGSZINHÁZ.

Szombat, 1899. évi szeptember hó 2-án.

Mozgó fényképek.

Bohózat 3 felvonásban. Irta Blumenthal Oszkár és Kadelburg Gusztáv. Magyarositotta Heltai Jenő.

Személyek:

Kapor Kálmán	Tapolczai	Kázár Vilma	Kalmár
Mariska, a felesége	T. Delli E.	Kaján Tóbiás	Gál
		Menszky Boris	Góth
Rőncs Bálint	Balassa	Ladányi	Szerémy
Gózsa, Gőncs felesége	Rostagni	Gombos Julis	Szőke Pécsi P.

Kezdette 7½ órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Szombat, 1899. évi szeptember hó 2-án.

E l ő s z ö r:

Tiles a bemenet.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta: Mérei (Merkl) Adolf. Zenéjét szerzette: Huszka Jenő. (Rendező: Szilágyi Vilmos. Karnagy: Fekete József.)

Személyek:

Bogár	Rózsahegyi	Viki	Ledovszky
Gál	Dezséri	Mártha	Szilassi
Adél	Bilkei	Boross	Ráthonyi
Eszter	Láng	Vizsga	Kardos

Kezdete 7½ órakor.

FŐVÁROSI NYARI SZINHÁZ.

a Krisztinavárosban.

Szombat, 1899. évi szeptember hó 2-án.

M á s o d s z o r:

A beszélő kut.

Látványos nagy operette 3 felvonásban.

Kezdete 7 órakor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Szombat, 1899. évi szeptember hó 2-án.

Dreyfus, az Ördögsziget áldozata.

Alkalmi szenzációs szinmü hét képben, hiteles adatok nyomán irta Deréki Antal.

Személyek:

D'Arras	Haday	Patty	ifj. Polgár
Walsin	Kesztler	D'Abbeville	Árkossy
Picquart	Bihari	Henry	Sajó
Dreyfus	Hidvégi	Lucie	Feld Irén
	Mohrenheim Fehérvári.		

Kezdete 7 órakor.

KISFALUDY SZINHAZ.

Ó-Budán.

Szombat, 1899. évi szeptember hó 2-án.

Sulamit, Jeruzsálem leánya.

Keleti opera 4 felvonásban, 7 képben. Irta: Goldfaden Dávid. Zenéjét szerzette: Dávidsohn Emánuel.

Személyek:

Monaoch,	Radó S.	Abigail	Kápolnai
Sulamit	Kövessynó	Zigitang	Tukoray
Absolon	Érczkövy	Ezriel	Tarján

Kezdete 7½ órakor.

Ős-Budavára.

Ma szombaton, 1899. évi szeptember hó 2-án.

Karneval álarcoskorzóval

Uj müsor. Uj

Camille Ober világhirü transzformációs énekes és táncosnő.

Les Lios Alfa légtrapéz-müvésznők.

Gaspard-Newa a legügyesebb francia duettisták.

The Roberts original american eccentricusok.

Ganivet párisi komikus.

Hermanos Castagna elsőrangu zenebohócok.

A 10 órai variété előadásban. — megelőzőleg 8 órától kezdve:

Operette, ballet, vigjáték.

A 8 és fél 9 órai szini előadásokhoz páholy és zártszékek ingyen.

Belépődij este 7 óráig 30 krajcár, azután 50 kr.

Mérsékelt áru belépőjegyek a dohánytőzsdékben kaphatók.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlő.

A mulató 16 fokra szellőztetve van.

Kezdete ½9 órakor, vége 12 órakor.

Ma az egész uj szenzációs szeptemberi müsor.

Mr. Fred Hermann

Jongleur akrobata a legjobb a maga nemében.

Mdlle Marcelly

francia excentrikus énekesnő.

Constanzesky csoport

5 személy: kéz, fejantipodák és ikariai játék, az eredeti Barrison nővérek (Inga és Gertrud) angol énekes táncosnők a Koldusnők duettel, Mr. Jean és Md. Emmy Crasse hangszer-utánzók. Mdlle La belle Berley nemzetközi chanteuse. Les Soeurs Smart Cyclists Mondaines. Olly—Joly k. a. excentrikus énekesnő, ugymint az ujonnan szerződött magyar és német opera és bohózat társulat. A mulató összes villamos világitását saját gépei eszközlik, a gépeket Wüste és Rupprecht gépgyárosok készitették.

Jegyek elővételben kaphatók **Weiss A.** nagy dohánytőzsdéjében Károly-körut 26.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. sz.

Die Champagnernymphe.

Leitner H.-tól.

9 órakor. Ezt megelőzi: **9 órakor.**

RENNES.

Részlet az évszázad legnagyobb komédiájából.

Továbbá:

„Les Gignacs“

Les inimitables burlesque Parisiens.

Altenburger János

m. kir. operaházi tag

budapesti zeneconservatoriumában

Erzsébet-körut 4. szám.

A beiratások augusztus hó 26-tól naponta 10—12 és délután 3—6 óráig eszközölhetők, zongora, hegedü, cimbalom, citera és az összes vonós és fuvó hangszerekre.

Beiratási dij 2 frt. Tandij 5 frt.

Budapesti RÖSER-tanintézet.

Alapittatott: 1853-ban. — Tanulók száma: 15024.

3 osztályu nyilv. **felső kereskedelmi iskola** (A keresk. akadémiákkal teljesen egyenrangu. Bizonyitványai az **egyéves önkéntességre** jogositanak.

4 osztályu nyilv. **polgári iskola** } **Bizonyitványai államérvényesek.**

Nevelő internátus } **Bennlakó növendékek részére.**

Beiratás: augusztus 30-tól szept. 5-ig.

Értesitést **Röser János** igazgató, ad: Budapest, VI., Aradi-utca 10. sz.

Állatok minden fajának természethü s tartós kitömését olcsón teljesiti **Katona Mihály** nyilv. állatkitömő laboratoriuma Budapest, VIII., József-körut 13.

Reményi hegedü tokkal, vonóval 7.—, 8.—, 10.—, 15.—, 20 frt és feljebb.

Reményi cellói 12.—, 15.—, 18.—, 20.—, 25.—, 30.— frt és feljebb.

Reményi cimbalmai 40.—, 50.—, 60.—, 80.—, 100.—, 120.—, 150.— frtól 500 frtig.

Reményi m. kir. szab. mühangszer ipartelepe

Budapest, Király-utca 44/1.

Legolcsóbb raktár az összes hangszerek és alkatrészeikben.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kivitel nagyban és kicsinyben.

Sneidig egyenruhákat

készit

BLUM SÁNDOR

Budapest,

Váci-utca 12. szám.

ÁLLAMI FELÜGYELET ALATTI

GERŐ Ferenc előkészitő-iskolája az

egyéves önkéntességi képesitő vizsgára.

Iroda: Budapest, VI., Nagy János-utca 3. sz.

Ezen iskola előkészit ifjakat, kik tanulmányaikat bármily körülmény miatt abbanhagyták, kiváló főgimnáziumi tanárok közreműködésével az *önkéntességi vizsgára*. Az uj kurzus szeptember 2-án kezdődik és 6 hóra terjed. — *Prospektus ingyen és bérmentve.*

Beiratás naponkint délután 4—7 óra között.

Szigeti Lajos

szijgyártó, nyerges és böröndös.

Cs. és kir. udv. szállitó. — Ő fensége József főherceg és Coburg herceg udv. szállitója.

Budapest, VIII., Muzeum-körut 10.

Tulhalmozott árukészlet és helyszüke miatt leszállitott árakon adom el raktáron lévő kész áruimat. Raktáron van jelenleg 200 lóra való különféle, szebbnél szebb ló- és kocsiszerszám ezüst-, nikkel- és sárgaréz-veretékre, 100 lóra való civil és 100 lóra való tiszti előirásos nyeregszer, különféle angol- és belföldi gyárimányu pokrócok, lóhálók, istálló szerelékek, ostorok, lovaglóvesszők és botok. Nagy választék a legjobb minőségü utazó böröndök, táskák és necessaireekből, minden izlésnek és árnak megfelelőleg. Ló- és szerszámtisztitó-eszközök. Az üzletemből kiadott áruk jóságáért kezeskedem, miután minden áru személyes felügyeletem alatt készül.

Tartalékos tiszturaknak nyeregszereket kölcsön is adok.

Képes katonai és civil árjegyzéket bérmentve küldök.

Iskolai hegedük

3. 4, 5, 6 frt s feljebb, teljesen felszerelve (tokkal, vonóval és gyantával együtt) **7, 8, 9, 10** frt s feljebb

Sternberg Ármin és Testv. hangszer-gyár,

cs. és kir. udvari szállitók

BUDAPEST,

Kerepesi-ut 36. szám.

Külön **zongoratermek Kossuth Lajos-utca 22.**, (Károly-körut sarkán) Zenepalota.

Chrysantheme asszonyság.

Irta:

Pierre Loti.

Francia eredetiből forditotta:

Ifj. LONYAY SÁNDORNE.

Ára 1 frt 20 kr.

Megrendelhető:

a Budapesti Napló kiadóhivatalában,

VIII. ker. József-körut 18. szám.

A Sárga Dominó.

Irta:

PRÉVOST MARCEL.

Forditotta:

Dr. Bethlen Oszkár.

Ara: 50 krajcar.

Megrendelhető: a **Budapesti Napló** kiadóhivatalában.

Abbazia.

Habsburg-penzió.

I. rangu ház.

Teljes komfort. — Abbazia kellő közepén. — Finom konyha. — Villamos világitás.

Térképek, utmutatók.

Kirándulóknak, turistáknak, a fővárosba kerülő idegeneknek nélkülözhetlen:

Budapest és környéke. Baedekerszerü utmutató a fővárosban és környékén. A főváros és környéke térképével. Irta Palóczi Lipót. Ára piros vászonkötésben . . . . . 80 kr.

A mai Budapest. Emlék és utmutató a fő- és székvárosban. Számos képpel és egy nagy, szines tervrajzzal. Szerkesztette Kahn József. Ára . . . . . 1 frt.

Budapest tervrajza. Kimeritő, pontos tájékoztató Ára . . . . . 30 kr.

Ugyanaz szinezve, a főváros novezetesebb épületeinek és emlékmüveinek szép nyomásu képeivel. . . . . 50 kr.

Budapest kirándulási térképe. A főváros és vidékének turista-térképe. Pompás, szinezett. kitünően használható térkép. Készitette Hatsek Ignác. Ára . . . . . 50 kr.

Irodáknak, iskoláknak és egyéb intézeteknek, valamint magánosoknak kitünő szolgálatot tesznek:

Hatsek Ignác. Magyarország nagy vasuti térképe. A legujabb adatok nyomán. Ára 4 frt. Vászonra huzva . . . . . 8 frt.

Gaebler-Cherven: Magyarország nagy fali térképe Ára vászonra felvonva . . . . 9 frt 50 kr.

Európa nagy fali térképe. Vászonra felvonva Ára . . . . . 13 frt 80 kr.

Hatsek Ignác. Megyei térképek. Magyarország összes megyéről, a jellemző népszokások, viseletek, a megyebeli nevezetességek, ipari- és közgazdasági főbb termények szines képekben való feltüntetésével. Ára a 81 térképnek együttvéve, diszkötésben . . . . . 12 frt.

Megrendelhetők

a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában, József-körut 18.

Arcképek.

I. FERENC JÓZSEF apostoli királyunk Ő csász. és kir. Felségének arcképe.

Legfinomabb kivitelű fényképmásolatban.

A kép kétféle nagyságban kapható, 1.88 cm. hosszu, 70 cm. széles (a karton beszámításával). Megrendelési ára 12 frt. Csomagolási díj 60 kr. 2. Ugyanaz kabinet alakban 1 frt.

Ő cs. és kir. Felségének legfinomabb rézkarc kivitelü képe 60—80 cm. nagyságban. Ferraris Arthur festőművész eredetije után. E képet a nm. vallás és közokt. m. kir. minisztor 913...897. eln. sz. alatt az összes tanintézetek-nek megszerzésre ajánlotta. Ára 6 frt. Csomagolási díj 60 kr.

ERZSÉBET királyné Ő cs. és kir. Felségének legszebb arcképe.

Legfinomabb kivitelü fényképmásolatban.

A kép ötféle nagyságban kapható. Az 1. sz. formatum méretei (a karton beszámításával) 88 cm. hosszu, 70 cm. széles. Megrendelési ára 12 frt. Csomagolási díj külön 60 kr. A 2. számu formatum méretei (a karton beszámításával) 65 cm. hosszu, 48 cm. széles. Megrendelési ára 6 frt. Csomagolási díj külön 40 kr. A 3. sz. formatum méretei (a karton beszámításával) 48 cm. hosszu, 32 cm. széles. Megrendelési ára 4 frt. Csomagolási díj külön 30 kr. 4. Kabinet alakban 1 frt. — Nyomdai kivitelben 42—48 cm. nagyságban 10 kr.

Megrendelhető
a „Budapesti Napló" kiadóhivatalában
József-körut 18. szám.

!! Óvakodjunk az értéktelen utánzásoktól !!

Antiszeptikus s hygienikus
HOLGY-ÓVSZER.
Teljesen biztos hatással.

Használatban kiméletes és nem kellenek többé semmiféle gyöngédtelen és ártalmas gummi- és spongya-cikkek.
Ára 1 doboznak, használati utasitással **1 frt 50 kr.** Postautalványon előleges **1 frt 75 kr.** beküldése után **bérmentve kapható a föltalálónál:**

László József gyógyszerész
Maros-Ujvár (Erdély).

Főraktár Budapesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógytára Király-utca és KERPEL LIPÓT gyógytára Lipót-körut 28.

!! Orvosilag igen ajánlva !!

Legszebb Legjobb Legolcsóbb
PAPlan PAPlan PAPlan

1 összehajtható vaságy 3 matráccal	10.—	1 acél sodrony ágybetét	5.—
1 drb rouge paplan	1.70	1 tengerifü fejvánkos	1.—
1 „ cachmir paplan	2.50	1 levarott szalmazsák	2.20
1 „ satin cachmir paplan	3.50	1 „ matrác	3.80
1 „ atlasz cachmir paplan	4.80	1 Crinde Afrique matrác	4.50
1 „ atlasz selyem paplan	7.50	1 lószőr „	12.—
1 „ fodros atl. sely. paplan	12.—	1 párnázott ruganyos matrác	16.—
1 „ jó vászon ágylepedő varrás nélkül	1.20	1 nagy szoba szőnyeg 200/300	2.50
1 drb jó vászon chiffon paplan lepedő	1.80	1 ablak tunis függöny	1.50
1 drb flanel takaró pokróc	1.80	1 bouret ágyterítő	2.20
1 drb jó lópokróc	1.50	Futószőnyeg méterenkint 25 krtól 4 frtig.	

GICHNER JANOS és TÁRSA
paplan, matrác és kárpitosáru gyárosok, szőnyeg, függöny-ágy- és asztalterítő stb. nagy vál asztékban.
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 20. szám.
Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve küldünk.
Nem tetsző árukat kicseréliünk, vagy a pénzt visszaadjuk

Poloskák, svábbogarak,
csótánybogarak, molyok, hangyák, bolhák,
legyek, stb.-ket
biztosan és gyökeresen kiirtja csak az én minden

rovartirtóporom

dobozokban 1 frtjával, kisebb 55 és 30 krjával. Azonkivül ajánlom különlegességeimet, u. m.: **Különlegesség teljesen méregtelen**

sváb- és csótánybogár-
irtópor csak 1 frtos és kisebb 55 kros dobozokban. E por rögtön és oly módon hat, hogy egy órával alkalmazása után az összes sváb- és csótánybogarak elpusztitva kiseperhetők.

Fulgurin Az egyetlen folyadék, mely foltok hátrahagyása nélkül a poloskát költésével együtt láthatólag és tökéletesen kiirtja. Fulgurin mindenütt és minden kárositás nélkül még a legfinomabb kárpiton (tapétán) vagy a mögött is sikeresen alkalmazható. Fulgurin valódian csak 18 kros üvegekben és 1 frtos literes palackokban. Mindkettő ecsettel ellátva.

Molyokat és molyférgeket irtó és azoktól óvó por csak 1 frtos, 55 kros és 30 kros dobozokban. Elpusztithatlan **mézgafujtatók,** melyek segélyével a rovar, moly vagy oroszbogárpor egyformán szétszórható és a legkisebb hasadékokba belövelhető. Egy darab ára 40 krajcár.

Cs. és kir. sz. a maga nemében egyetlen hatásu
patkány- és egérirtó szer
(Nem méreg! csakis rágó állatoknak halálos.) Egy bádog doboz ára 1 frt, 6 doboz 5 frt o. é.
Vidéki megrendelések 1 frton alól nem eszközöltetnek. Nagybani vevők jutányos árleengedésben részesülnek. Az összes fentnevezett gyártmányaim megfelelő magyar és német használati utasításokkal el vannak látva. Valódi minőségben, nagy és kisebb mennyiségben kaphatók.

REISS B. magyar kir. szab. vegyészeti termények gyára,
Budapesten, VII., Király-utca 41. szám.
I-ső emelet,
hová minden irásbeli megrendelés intézendő.
Fiókraktárak BUDAPESTEN: Kálai Sándor, VII., Király-utca és Károly-körut sarkán; **Böhm Károly,** V., Nagykorona-utca 12., **Krayer E. és társa,** V., Váci-ut 14. sz., Frankel-féle vasudvarban és VII., Kerepesi-ut 50. sz., a Népszinház átellenében; **Takács Lajos,** IV., Kossuth Lajos-u. 19.
Magyarországon a legtöbb fűszerkereskedésben. — Tessék csak „REISS B."-féle hazai gyártmányt kérni!

Szeplőt, májfoltokat
és az arc mindenféle tisztátalanságát hogy nyom nélkül eltüntessük, használjunk
szigeti hatyu-crèmet
szigeti hattyuszappannal és *mozdóvizzel* egyetemben. — Egyedüli készitője Özv. Buzáth Mártonné gyógyszertára M.-Sziget. Főraktár: Török J. gyógyszertára Király-utca 12.

GUMMI és halhólyag tucatonként 3, 4, 5—10 frtig. Capote americaine (rövid) 1—6 frtig tucatonkint. Női különlegességek 1.80—2 frtig darabja. Női övszivacskák tucatja 2—8 frtig. Mintagyüjtemény urak számára (25 drb) 5 forint.
Rendelmények rögtön és titoktartás mellett eszközöltetnek.
Rothauser M. Ignác és fia
Budapest, Király-utca 6/N. sz.

Zálogházi
cédulákat veszek.
Eladok
13 latos ezüst evőkészleteket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, haltálakat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészleteket 138 frttól kezdve, dus választék mindennemü ezüst müötvös tárgyakban, **arany férfiláncok** kölöggóval, grammja 85 kr., massziv arany gyürük 2 frt 40 krtól, tula remontoir órák 6 frt.
Grünberger Ármin Béla
örökösei Budapesten,
IV., Városház-tér 9., I. em. 23
Harisbazár.
Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.

EGYETEMES REGÉNYTÁR
a legkiválóbb hazai és külföldi regények gyüjteménye. Egy-egy kötet ára csinos vászonkötésben 50 kr. Jegyzéke az Egyetemes Regénytár eddig megjelent köteteinek.

Letneff. Anjuta Orosz regény	1.—
Lindau. Jung Helén. Elbeszélés	—.50
Lindau. Lázban	—.50
Margitay. Megölt lelkek	—.50
Mercedes. Noémi	—.50
Mikszáth. A lohinai fü. Elbeszélés	—.50
Mikszáth. A fészek regénye	—.50
Mikszáth. „Almanach" 1888., 1889., 1890., 1891., 1892., 1893., 1894., 1895., 1896., 1897., 1898., 1899-re	1.—
Moeller O. M. Az arany	—.50
Mudrony S. Ildeiné leánya	1.—

Megrendelhető a
„Budapesti Napló"
kiadóhivatalában,
József-körut 18. sz.
2 frtig terjedő megrendelések csakis az összeg előleges beküldése elleneben teljesittetnek.

4732. szám.
1899.

Árverési hirdetmény.

Az alulirott m. kir. erdőigazgatóság irásbeli versenytárgyalás utján áruba bocsátja az erdőigazgatósághoz tartozó szudriási m. kir. erdőgondnokságban, **Szuszan község határában és 1900—1902.** vagyis **a legközelebbi 3 (három) év alatt kihasználandó „Varnita" (Osziág) nevü 193.84. kat.hold térfogatu erdőrészén levő, majdnem kizárólag tölgyfanemekből álló összes faanyagot, tövön az erdőben holdanként 1015 (egyezertizenöt) forint kikiáltási ár mellett..**

Az ivenkint 50 krnyi bélyeggel ellátandó irásbeli zárt ajánlatokban világosan és határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő a tárgyalás alapját képező általános és részletes árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti; a megajánlott holdankinti vételár pedig az ajánlatban számjegyekkel és betükkel is világosan kiirandó és az ajánlathoz **5000 frt bánatpénznek** akár készpénzben, akár elfogadható értékpapirokban az atulirott erdőigazgatóság házi pénztáránál történt tételét igazoló nyugta csatolandó.

Az ilyképp kiállitott és felszerelt ajánlatok folyó évi **szeptember hó 28-ik napjának d. e. 10 óráig „Ajánlat a lugosi m. kir. erdőigazgatóság kerületében a szudriási m. kir. erdőgondnoksághoz** tartozó **szuszányi „Varnita" (Osziág)** nevü erdőrészben kihasználandó „anyagokra" rással és ajánlattevő nevével és lakásának jelzésével ellátott zárt boritékban az alulirott m. kir. erdőigazgatóságnál nyujtandók be.

Megjegyeztetik, hogy:

1. Utóajánlatok el nem fogadtatnak.

2. Oly ajánlatok, melyek az általános és különös árverési és szerződési feltételektől eltérő kikötéseket tartalmaznak, figyelembe vétetni nem fognak.

3. A földmivelésügyi m. kir miniszter magának fenntartja a jogot, hogy tekintet nélkül az ajánlott [illegible] az ajánlatokat saját belátása szerint elfogadhatja avagy **visszautasithatja.**

4. Az általános és részletes árverési és szerződési feltételek a földmivelésügyi m. kir. minisztérium erdészeti főosztályában, az alulirott erdőigazgatóságnál és a szudriási m. kir. erdőgondnokságnál a hivalalos órák alatt megtekinthetők.

Lugoson, 1899. évi augusztus hó 18-án.

M. kir. erdőigazgatóság.

Hirdetés.
A Földmivelésügyi m. kir. minisztérium
50006. VIII/I. rendelete alapján
„Attila" filloxera fecskendők
következő állami szénkénegraktárakban árusittatnak.

Balatonfüreden	a községi előljáróság
Bihardiószegen	a vincelériskolai igazgatósága
Bonyhádon	a községi előljáróság
Budán	a III. k. szőlőmivesek egyesül.
Budafokon	a község előljárósága
Dicső-Szt.-Mártonban	kisküllőm. gazdabizottsága
Dunaföldváron	szőlősgazd. védekező egylete
Egerben	a városi tanács
Esztergomban	a városi tanács
Güdöllön	a gödöllői borászati egyesület
Kaposváron	a somogymegyei gazdasági egyesület
Kővágóörsön	a község előljárósága
Keszthelyen	a keszthelyi gazdakör
Ménesen	a ménesi vincelériskolai igazg.
Medgyesen (Erdély)	a városi tanács
Mohácson	a községi előljáróság
Pápán	a városi tanács
Pécsett	a városi tanács
Siklóson	a község előljárósága
Simontornyán	a községi előljáróság
Sümegen	a sümegvidéki gazdakör
Sopronban	a megyei gazd. egyesület
Szegzárdon	Tolnam. filloxera bizottsága
Székesfehérvárott	a városi tanács
Tapolcán	a balatonvidéki filloxera ellen védekező bizottságnál
Tarcalon	a vincelériskola igazgatós.
Tatán	a komáromm. gazd. egyesül.
Tokajon	a községi előljáróság
Ujvidéken	a városi tanács
Vácon	a városi tanács
Veszprémben	a veszprémm. gazd. egyesül.
Viliányban	a községi előljáróság
Vörösmarton (Baranya)	a községi előljáróság
Zala-Szt.-Gróthon	a járási mezőgazdasági bizottság

és a gyárosnál
Szigeti Sándornál
Kecskeméten.

Minden szó egyszeri beiktatása petit betükből 2 kr. Címmel ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bélyegdij jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre dijmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levelbeli tudakozódásokra ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell

APRÓHIRDETÉSEK és **ELŐFIZETÉSEK** felvétetnek a **BUDAPESTI NAPLÓ** részére **a kiadóhivatalban József-körut 18.,** *valamint a következő dohánytőzsdékben:*

Breuer nővérek, Teréz-körut és Podmaniczky-utca sarok.

Nemecsek-féle tőzsde Pesti-tér.

Weltzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Benda Józsefné, Andrássy-ut 59.

Schwartz hirdetési iroda Marokkói-utca 2.

Sopronyi V., dohány-nagytőzsde, Kerepesi-ut 1.

Deutsch Miksáné, Andrássy-ut 38.

„Brutus,“

Édes imádott Angyalom! Drága Üdvöm! Bálványom!

Az édes sorokat vettem. Boldogan olvastam, de a hir oly keservesen hatott reám, hogy egész lelkem beteg belé. Egy temetőben imádkoztam, hogy a jó Isten segitsen meg! Közel vagyok a megőrüléshez. Nem találom helyemet, repülnék hozzád, édes, kebledre, hogy vigasztaljalak és édes csókjaidban, édes két szemedben vigaszomat leljem. — Oh, csak még egyszer, még egyszer szorithassalak keblemre, csókolhassam édes ajkaidat — azután veszszek el. Érzem, elhagy minden erőm, elhagy eszem, csak bizalmam marad meg a jó Istenben és benned, benned, kiért élek és meghalok. Szeretlek! Imádlak! siromon tul is Tied vagyok, millió csók hü Caesar-odtól. 4851

Vénusz.

Édes angyalom! Olyan hireket hozott ő onnan, a mi nékem végtelen fájdalmat okozott. Szeretnék e tekintetben néked irni szivem. Isten áldjon drága szerelmem, sokszor és forrón csókol Apollod. 4853

Ideálom!

Ma kaptam kedves és szeretetreméltó sorait. — Vajha csókolhatnám már azokat a kis kezeket, melyek olyan szépen tudják a betüket vetni. Csak irjon kérem, mikor jön, — hisz már olyan régen nem volt itt! Ugye megteszi édes ideálom? Ezer üdvözlet. Ki. 6726

Piroska,

Ikszy zaból drágon. Hogy mulatott? Mikor kptty meg? Éles szivem, irjon a szokott helyre. Csókolom ezerszer Amadeus.

Jints Min ur!

Ha kell a szoba, tessék hozzám a hivatalba elfáradni. Epstn. 6622

Esketési Ügyvivőség

(VII., Erzsébet-körut 7.)

a házassághoz szükséges összes okmányokat és engedélyeket szerzi be. Továbbá jogtanácsos utján eljár utlevél, névmagyarositás, katonai, törvényesitési, örökbefogadási, mindennemü külföldi stb. ügyekben. Kérvényekről pontos információt nyujt. Ügyvezető: margitai, sámsoni és menyői **Margitay** tán.

Találkoznék-e

vagyonos hölgy, ki egy intelligens fiatal embert pártfogolna. Leveleket „Barátság“ alatt kérek a kiadóhivatalba. 4852

Másodéves,

egyetemi tanulmányait szorgalmasan végző izr. joghallgató, bárminemü foglalkozást keres. Rendkivül hálás lenne, ha alkalmaztatása mellett egyetemi előadásokat is hallgathatna. Szives ajánlatokat „Szorgalmas“ alatt a kiadóhivatalba kér. 2500

Kerestetik

vidékre izr. családhoz három kis gyermek mellé nevelőnő. Cim a kiadóhivatalban. 2502

Elegánsan,

a legnagyobb kényelemmel butorozott alkovos szalon teljesen külön bejárattal szept. 15-re kiadó. Az alkov két személy számára célszerüen van berendezve, valamint a szalon is. Ugy gargon lakásnak, mint irodának teljesen megfelel. Bővebbet s kiadóhivatalban. 2501

Krónikus viszketeg, bárminő sömör, bőrkiütések minden faja, test-, kéz-, lábizzadás ellen **legjobban ajánlható** Erényi Béla szabadszállási gyógyszerész **Ichtiol-Salicyl**-készitménye, mely orvosilag ki van próbálva és legjobbnak találtatott. A test bármely részén biztos eredménynyel használható. Ára 3 **korona,** utasitással. Postán megrendelhető: **ERÉNYI BÉLA** Szabadszállás (Pestmegye) cim alatt. Főraktár: **Török József** gyógyszertár Király-utca 12. sz.

Megay

Bohéme-tortája a legjobb torta! 1 frt 25 kr. beküldése után Megay Róbert cukrász ¡Miskolcon, megküldi önnek bérmentesen. Kapható Budapesten: Szenes Ede cs. és kir. udvari szállitó és Szimon István uraknál. Budán: Gaizler Béla, udvari szállító. Aradon: Ring Zsigmond, Fejér Gyula. Nyitrán: Aitner Ferenc. Szombathelyen: Kikaker Kálmán. Fehértemplomon: Stefánovic János. Nagyváradon: Kádár János. Debrecenben: Geréby utódai uraknál.

Csemege szőllő

5 kilós postakosárakban 1.46 — 1.70 és 1.96, valamint nemes faju gyümölcsök: őszibarack, körte, dinnye stb. megrendelhetők Tomcsányi Gyulánál Budapest, József-körut 41. Telefon 60—77. 4825

Harmonium

amerikai szerkezetü 11 változattal és 2 térd változattal diszes gyártmány elegáns kiállitással olcsón eladó. Kossuth Lajos-utca 12. a fényképésznél.

Szép kisebb

és nagyobb lakások augusztusra kiadók. Nagydiófa-utca 15 és Nyár-utca 18 sz. kereszttüjáró házban. Ugyanott két lóra való istállóberendezés eladó és pincehelyiség kiadó. 4826

Izr. nevelőnőt

keresek 2 leányka mellé, polgáriskolai tantárgyak, francia nyelv és zongora tanitás kivántatik. Ajánlatok Grossman Gyula bőrgyáros Péchujfalu (Sárosmegye) cimzendők. 4832

„Fox-terrier“

kölyök kutyák jutányosan eladók. Cim a kiadóhivatalban. 4842

Elegánsan

butorozott utcai szoba I. emelet, közvetlen az Andrássy-ut közelében 1—2 ur vagy hölgy részére azonnal kiadó. Esetleg teljes ellátás is kapható jutányos árban. Cim a kiadóhivatalban. 2499

Szülők figyelmébe.

Két gimnáziumot vagy polgári iskolát végzett fiu tanulónak felvételtik biztos jövőjü müvészeti pályára.

Könyvkötő leányok

azonnal felvétetnek. Cim a kiadóhivatalban. 2493

4 polgári és kereskedelmi

tanfolyamot végzett kisasszony, ki lapkiadóhivatalban alkalmazva volt, szerény fizetéssel alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban. 2490

Bonnet keresek,

a ki magyarul s németül folyékonyan beszél. (Vidéki nagy várnsba.) Levélbeli ajánlkozások a Budapesti Napló kiadóhivatalába cimzendők J. P. jelige alatt. 2491

Kerestetik

három kis gyermek mellé egy felsőbb leányiskola vagy iparisk olába járó kisasssony, tanitásért teljes ellátást esetleg kis fizetést is adok. Cim a kiadóhivatalban. 2494

Elárusitónői

vagy ehhez hasonló foglalkozást elvállal szolid üzletben egy fiatal leány, aki a fehérvarrásban és a szabásban is teljesen jártas. **Tizetési igényei szerények.** Cime a Budapesti Napló kiadóhivatalában megtudható, ugyanide intézendők „B. K.“ jelige alatt az esetleges irásbeli megkeresések. 2485

Midervarráshoz

varrólányok, valamint tanuló lányok fizetés mellett felvétetnek. Cim a kiadóhivatalban. 2470

Kitűnően végzett,

tanitónő állást keres akár helyben akár vidéken mint nevelőnő, szives megkereséseket „Szorgalmas“ cimen továbbit a kiadóhivatal. 2462

Találmányok,

szabadalmaztatanok is. külföldi vállalat részére beszereztetnek. Cim a kiadóhivatalban. 2498

!! A zsidó ünnepekhez !!

Bak Izrael dr. Imádságoskönyv zsidó hajadonoknak, füzve 1 frt és diszkötésben 1 frt 50, kr 2 frt és selyemkötésben 4 frtért kapható: a Budapesti Napló kiadóhivatalában. Eladóknak tanitóknaktetemes árenged mény.

Füszerüzlet eladó.

Egy 30 év óta fennálló jó forgalmu füszerüzlet más vállalat miatt eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2487

Tanoncnak

ajánlkozik egy 4 polgári iskolát végzett jó házból való fiu. Cime megtudható a kiadóhivatalban. 2425

Vasalónő

ki igen szépen és jutányosan vasal, elfogad férfi- és női fehérnemüt vasalásra. Cim a kiadóban. 2483

Cimbalom

kitünő jó és elegans jutányos ár mellett eladó. Eder zongoratermében Váci-utca 1. sz. sarokház.

Fényképkészülék

13—18 cm. állvány, kazetták, kendő és fényfogókkal igen olcsón eladó. Cim a kiadóban. 2480

12 frtért

csinosan butorozott külön bejáratu szoba szeptember hó 1-re kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Kiadó szoba.

A Kerepesi-uton a Népszinház mellett egy csinosan butorozott két ablakos teljesen féregmentes utcai és egy ugyanotyan udvari szoba, mindkettő teljesen külön bejárattal a lépcsőházból jutányosan kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2409

English lessons.

Angolul tanulni óhajtóknak kitünő gyakorlattal biró született angol tanitó áll rendelkezésükre mérsékelt áron. Methodusa igen célszerü és érdekes, miáltal tanitványai nagyon rövid idő alatt alaposan elsajátitják emlitett nyelvet. Próba leckét is ad. Leveleket „Mr. Scott“ jeligével kér e laphoz. 6725

4000 □-öl telkek, □-öle 3 forintjával a kelenföldi vasuti állomás közvetlen közelében remek fekvéssel beállott anyagi **viszonyok folytán eladók.**

Venni szándékozók ajánlatait „Br. V.“ jelige alatt e lap kiadóhivatala továbbit.

Értelmes

takarékpénztári tisztviselő délutáni foglalkozást keres, esetleg üzletekben könyvelést és levelezést elvállal, szerény dijazás ellenében. Szives megkereséseket „Törekvő“ cimen továbbit a kiadóhivatalv 2430

Köhögésnél,

rekedségnél vegyen 30 krért Réthy-féle pemetefücukorkát.

Zongorák és Harmoniumok

a legjobb bel- és külföldi készitmények legjutányosabban kaphatók Éder Antal Gyula zongora raktárában IV., Váci-utca 1. sz. sarokház. Alapitva 1870.

70 frttal

1000 frt gyorsan elérhető. Tessék prospectusért és felvilágositásért Blockner I. hirdetési irodájába irni. Budapest, Sütő-utca 6.

Ménesi csemege

szőlő nemesfaju rózsa, valamint legfinomabb kevert arad-hegy aljai csemegefajok 5 klgrmos postakosarankint bérmetve bármely állomáshoz — 2 frt 30 krért kapható — utánvét mellett Ring Zsigmondnál Aradon.

Nagyon

jóforgalmu kossórer hus füstölde bor és engedélylyel bol intelligens urak étkoznek a VI. ker. legélénkebb helyén eladó, Leveleket „Jó üzlet“ jeligével továbbit a kiadóhivatal. Ügynökök nem vétetnek figyelembe.

30 frtért

adok teljes ellátást (kitünő reggeli, ebéd, vacsora) és különbejáratu utcai szobát fürdőszobával két intelligens urnak vagy hölgynek egyenkint, szeptember 15-től kezdve. Rendes kiszolgálás biztositva. Cim a kiadóhivatalban. 2496

36 forintért

1 őszi öltöny,
1 felöltő,
1 télikabát,

összesen 36 frt.

Egyenkint is kaphatók és pedig:

1 öltöny 12 frt
1 felöltő 12 frt
1 télikabát 12 frt.

Minden a legtisztább gyapjuszövetekből, jótállás mellett a legolcsóbb árakon

Wolf Jakabnál

Bpest, Kossuth Lajos-u. 22.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Magy. kir. államv. igazg 129886/35291. C. V. szám.

Hirdetmény.

Ezennel közhirré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha és fehérneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon és következő napokon tartandó nyilvános árverés alkalmával azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

Miskolc állomáson f. évi szeptember- 11-én d. e. 9 órakor.

Kolozsvár állomáson f. é. szeptember 15-én d. e. 9 órakor.

Budapest ny. p. u. állomáson f. évi szeptember 29-én d. u. 3 órakor.

Budapest, 1899. évi szept. havában.

Az igazgatóság.

Szülők figyelmébe

Egy fővárosi intelligens izr. hivatalnok-család elvállal 2—3 tanulót teljes ellátásra. Lakás valamennyi tanintézet közelébeu. Gondos felügyelet és tanulmányaikban utbaigazitás. Ajánlatok **F. A.** alatt a kiadóba kéretnek. 2473

EGYETEMES REGÉNYTÁR

a legkiválóbb hazai és külföldi regények gyüjteménye. Egy-egy kötet ára csinos vászonkötésben 50 kr. Jegyzéke az Egyetemes Regénytár eddig megjelent köteteinek.

Gyarmathyné. Asszonyokról asszonyoknak ... ... —.50
Gyp. A szeleburdi ... —.50
Haggard Rider. „Ő.“ 1.—
Haggard Rider. Salamon király kincse 1.—
Haggard R. Ismeretlen ország ... ... 1.—
Herczeg F. Fenn és lenn ... ... 1.—
Herczeg F. Simon Zsuzsa ... ... 1.—
Herman Ottóné. Knopfmacher ... ... —.50
Hoyse P. Felejthetetlen szavak ... ... —.50
Hungerford Mrs. Kis hercegnő ... ... —.50
Hungerford Mrs. A kis hóbortos ... ... —.50

Megrendelhető a **„Budapesti Napló“** kiadóhivatalában, **József-körut 18.**

2 frtig terjedő megrendelések csakis az összeg előleges beküldése ellenében teljesitetnek.

Tűzmentes pénzszekrényeket, kassettákat,

villamos vészjelző pénzszekrényeket, páncélszekrényeket és másolópréseket legjobb kiviteiben és legolcsóbban szállit **Hesky Testvérek** cs. és kir. szabadalmazott hazai pénzszekrénygyára

Budapest, VI., Szabolcs-u. 4.

Főraktár Erdély részére **REMENYIK VICTOR** vasnagykereskedésében **Kolozsvár.**

CSAK

ez a legjobb a gyomornak

Egészségesek és gyomorbetegek, fölnőttek meg gyermekek csak ezt a készitményt használják jó gyomorrendben tartására, rossz emésztésük javitására.

1 eredeti doboz zsebdobozzal és kanállal . . . . 1 frt — kr.
1 egyszerü tartalékdoboz . — frt 85 kr.

Főraktár:

LUX MIHÁLY

drogua, vegyi- és illatszerüzletében

Budapest, Muzeum-körut 7. szám.

Kapható még: Bayer Antal gyógyszerésznél, Neruda Nándor, Molnár és Moser, Petrovits Miklós droguistáknál.

Jó könyvek mélyen leszállitott áron:

	Frt
Babos közhasznu magyarázó szótár kötve (2 frt)	1.50
Benedek Elek. A szivkönyve (1.80)... ...	1.20
Betyárlegendák, az alföldi rablóvilág történetei	1.—
Karczag Vilmos. Lemondás, regény (1.20) 60 kr., kötve (2 frt)	1.—
Kossutány Géza, nevezetesebb bünesetek I., II., III., IV. egybekötve (4.80)	2.—
Mihályi Imre, Franciaországban alatt. Élmények és kalandok az Aquatoron (2 frt) 1.—, ugyanez kötve (3 frt)	1.50
Mokány Berci viselt dolgai (2 frt) 1.—, ugy anez kötve (2.50)	1.40
Murger Henry, Bohémvilág (1 frt) 50 kr., kötve (150)	,80
Sztanoj Miklós, Karam, boljáték (2 frt) 1.— kötve (3 frt)	1.50
Tóvölgyi Titusz, Van-e más világ? (A szellemek országából) (1.50) 1.—, ugyanez kötve (2 frt)	1.40
Zola Emil, Pascal orvos, regény (1.60) 80 kr., kötve (2 frt))	1.20

(A bekeritett árak a volt bolti árakat jelzik!)

Megrendelhetők a **„Budapesti Napló“** kiadóhivatalában **József-körut 18.**

BÁRÁNY DEZSŐ

műhangszer-készitő

Bpest, VIII., Kerepesi-ut 57. (Luther-uttal.)

Vonós hangszerek és vonók különleges készitője. Dusraktár vonós-, fuvós- és ütőhangszerekben, kelléktekben. Iskolai és hangversenyhegedük 3 forintól 1000 forintig. Saját készitményü hegedük. Legjobb olasz és német hangversenyhurok árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

M. k. államv. igazgatóság.

113869/CI. sz.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar vasuti kötelék.

Közvetlen dijtételek cukorrépára, valamint répaszeletre.

Az osztrák-magyar vasuti kötelék II. rész, 2-ik dijszanási füzetéhez 1899. évi január 1-től érvényes függelék 67., 68., 69. és 71. tételszáma alatt magyar feladási állomásokról osztrák leadási állomásokra szállitandó cukorrépára, valamint a fordított viszonylatban szállitandó répaszeletre és mészisszapra foglalt rovatolási dijtételek 1899. évi szeptember hó 1-étől érvényen kivül helyeztetnek.

Ezen dijtételek helyett a fenti függelékhez kiadandó 1899. évi szept. hó 1-étől érvényes I. pótlék utján uj dijtételek lesznek életbe léptetve.

Budapest, 1899. aug. 5. Magy. kir. államvasutak a részes vasutak nevében is. (Utánnyomat nem dijaztatik.)

M. k. államvasutak igazg 125835/C IV.

Hirdetmény,

(Nemzetközi uj személy- és podgyász dijszabás életbeléptetése.)

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint f. évi szeptember hó 1-én magyar szövegü nemzetközi személy- és podgyászdijszabás lép életbe, mely a jelenleg érvényben levő és a magyar királyi államvasutak állomásairól külföldre érvényes összes közvetlen menet- és menettérti jegyek árait és az azokra vonatkozó határozmányokat tartalmazza.

Ezen dijszabás által az abban egyenként felsorolt külföldi dijszabások a m. kir. államvasutak vonalait illetőleg egyidejüleg érvényen kivül helyeztetnek.

Ezen dijszabás a m. k. államvasutak dijszabás elárusitó irodájában Budapest, VI., Csengery-utca 33. sz. a. hozzátartozó szinezett törképpel együtt 1 koronáért kapható.

Budapesten, 1899. évi augusztus 12.

Az igazgatóság.

(Utánny. nem dijaztatik)

Beniczkyné Hajza Lenke

válogatott regényei

Beniczkyné. Saját kezébe ... ... —.50
Beniczkyné. Ő az. Regény ... ... 1.—
Beniczkyné. A hegység tündére ... ... 1.—
Beniczkyné. Rang és pénz ... ... 1.—
Beniczkyné. A vér ... —.50
Beniczkyné. Közvélemény ... ... 1.—

Megrendelhető a **„Budapesti Napló“** kiadóhivatalában,

Nyomatott a „Pátria“ irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körforgó-gépen, Budapest, IX., Üllői-ut 25.